

T.C
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**CUMHURİYET DÖNEMİNDEN BUGÜNE MADDE BAĞIMLILIĞI İLE
MÜCADELEDE İÇ GÜVENLİK VE MİLLİ AHLAK FAKTÖRLERİNİN YERİ
VE ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DENEME
(ELAZIĞ ÖRNEĞİ)**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Ergünöz AKÇORA

HAZIRLAYAN

Levent TUNCER

ELAZIĞ -2007

II

T.C

FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

CUMHURİYET DÖNEMİNDEN BUGÜNE MADDE BAĞIMLILIĞI İLE
MÜCADELEDE İÇ GÜVENLİK VE MİLLİ AHLAK FAKTÖRLERİNİN YERİ
VE ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DENEME
(ELAZIĞ ÖRNEĞİ)
(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Bu tez/.../2007 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/ oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Danışman

Üye

Üye

Yrd. Doç. Dr. Ergünöz AKÇORA

Doç. Dr. Ömer. Osman UMAR

Yrd. Doç. Dr. Zahir KIZMAZ

Bu tezin kabulü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/....../..... tarih vesayılı kararıyla onaylanmıştır.

ELAZIĞ-2007

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

**CUMHURİYET DÖNEMİNDEN BUGÜNE MADDE BAĞIMLILIĞI İLE
MÜCADELEDE İÇ GÜVENLİK VE MİLLİ AHLAK FAKTÖRLERİNİN YERİ
VE ÖNEMİ ÜZERİNE BİR DENEME
(ELAZIĞ ÖRNEĞİ)**

Levent TUNCER

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Ana Bilim Dalı

2007; Sayfa : IX+144

Bu araştırma Cumhuriyet döneminden günümüze madde bağımlılığı ile mücadelede iç güvenlik ve milli ahlak faktörlerinin yeri ve öneminin tespitine yönelik bilgilere yer verilmekte olup, Elazığ ili örneği üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, öncelikle Cumhuriyet Dönemi madde bağımlılığı sorununun, iç güvenlik ve milli ahlak kavramlarının irdelenmesi ile bu sorun ile mücadelede iç güvenlik faktörünün öneminin yanı sıra, milli ahlak ilkelerinin ve milli değerlerin korunmasının ne denli önemli olduğu vurgulanmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda, uyuşturucu trafiğinde transit bir ülke konumunda bulunan Türkiye'nin önemli bir stratejik noktada bulunması sebebiyle, Cumhuriyet Döneminden günümüze kadar madde bağımlılığı ile mücadelede, milli ahlaka dayalı ilkelerin ciddi manada korunmasına ve dejenere edilmemesine çalışılması ve iç güvenliğe de verilen önemin devam ettirilmesinin zarureti ifade edilmiştir. Bu bağlamda, yasal mevzuatlarda gençlerin bu sorundan korunmasına yönelik alınan tedbirlerde milli değerlere dayalı olarak bireylerin bilinçlendirilmesine yönelik daha fazla çaba sarf edilmesinin gerekliliğinin önemi üzerinde durulmaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Bağımlılık, Cumhuriyet, İç Güvenlik, Milli Ahlak.

SUMMARY

Masters Thesis

**AN EXPERIMENT ABOUT STRUGGLE AGAINST DRUG ADDICTION
IN INSIDE SECURITY AND IN NATIONAL ETHICS FACTOR SITUATION
AND THE IMPORTANCE FROM REPUBLIC HISTORY TILL TODAY.**

EXAMPLE OF ELAZIĞ

Levent TUNCER

**Üniversity of Firat, Insitute of Social Scienses Department of History
2007; Pages: IX+144**

In this study experiment about struggle against drug addiction in inside security and in national ethics factor situation and the importance from Republic History till today is mentioned above as an example of Elazığ city.

In this study before all Republic Period drug addiction problem is investigated throughly inside security and national ethics concept with this problem the importance of struggle against inside security factor is emphasized as well as national ethics principle and importance of national value protection.

Therefore; because of strategic position of Turkiye on transportation of drug transition from Republic Period till today struggle against drug addiction and the protection of national ethics principles and the work of not to degenerate and the necessity of security importance is mentioned.

Hence; some precautions are taken in legal regulations for defending the young individuals due to national value for individual conscious necessity importance is mentioned.

ÖNSÖZ

İnsanlık tarihi ile eşdeğer bir geçmişe sahip olduğu ve kullanıldığında bağımlılık yaptığı bilinen uyuşturucu maddelerin özellikle endüstri devriminin yaşandığı geçen yüzyılın önemli sonuçlarından birisi olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. İlk zamanlarda uyuşturucu madde olarak bilinen ve son bir kaç yıl öncesine kadar da bu adla adlandırılan maddelerin uyuşturucu özelliğinin yanı sıra uyarıcı nitelikli maddeleri de kapsadığı, bu tür maddelerin de kullanımla birlikte zamanla insanda çok sayıda olumsuz etki meydana getirdiği tespit edilmiş, bu bağlamda uyuşturucu madde kavramı isim değiştirerek kendisini bağımlılık yapan maddeler olarak tanımlamış ve literatürde yerini almıştır.

Bağımlılık yapan maddeler yasal ve yasal olmayan maddeler olarak sınıflandırılmaktadır. Sigara, alkol, kafein ve uçucu maddeler yasal olan ve bağımlılık yapan maddelerdir. Yasal olmayan ve bağımlılık yapan maddeler de merkezi sinir sistemini uyarıcılar, yavaşlatanlar ve duyu bozulmasına sebep olanlar olmak üzere üç ana sınıfta toplanmaktadır. Bu bağlamda yasal olarak tanımlanan ve bağımlılık yapan maddelerin yasal olmayan bağımlılık maddelerinin kullanımında önemli bir basamak oluşturduğu da açıkça bilinmektedir. Yasal olsun veya olmasın insanlık tarihi kadar bir geçmişi bulunan bağımlılık yapan maddelerinin meydana getirdiği bu sorun, endüstri ve teknolojinin gelişmesiyle tüm dünya ülkelerinin önemli sorunlarından birini teşkil eder hale gelmiş ve ciddi önlemler alınması gerekliliğini açıkça ortaya koymuştur.

Bu bağlamda madde bağımlılığı sorununun Cumhuriyetten günümüze irdelenmesi madde bağımlılığı ile mücadelede yaşanan ve yaşanabilecek bir takım sorunların çözümüne ışık tutacaktır. Bu çalışmamın hazırlanmasında her safhasında destek veren, yardımlarını esirgemeyen, daima teşvik eden, yol gösteren danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ergünöz AKÇORA'ya başta olmak üzere Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü'nde görevli tüm hocalarıma, arkadaşlarıma, desteklerini esirgemeyen değerli meslektaşlarıma ve çok sevdiğim aileme olumlu katkı ve yardımlarından dolayı teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Saygılar sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
	No
Özet.....	III
Summary	IV
Önsöz.....	V
İçindekiler.....	VI
Tablolar.....	VIII
Kısaltmalar.....	IX
Giriş.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Bağımlılık Nedir.....	11
1.1. Bağımlılık Yapan Maddelerin Genel Tanımı	13
1.2. Bağımlılığa İlişkin Kuramsal Açıklamalar ve Madde Bağımlılığı Kavramı.....	14
1.3. Bağımlılık Yapan Maddelerin Sınıflandırılması	16
1.3.1. Yasal Olan Bağımlılık Maddeleri	17
1.3.1.1 Tütün Bağımlılığı	17
1.3.1.2 Alkol Bağımlılığı	20
1.3.1.3. Kafein Bağımlılığı.....	22
1.3.1.4. Uçucu Madde Bağımlılığı.....	22
1.3.2. Yasal Olmayan Bağımlılık Maddeleri	23
1.4. Türkiye’de Madde Yakalamaları Sonucu Ortaya Çıkan Uyuşturucu Rotalarının Değerlendirilmesi.....	24

İKİNCİ BÖLÜM

2. İç Güvenlik ve Milli Değer Kavramı.....	27
2.1. Cumhuriyet Döneminden Günümüze Madde Bağımlılığı ile Mücadelede İç Güvenlik ve Milli Değerlerin Yeri ve Önemi.....	29
2.2. Madde Bağımlılığı İle Mücadelede İç Güvenlik ve Milli Ahlak Yönünden Risk Etmenleri.....	34
2.2.1. Aile	34
2.2.2. Medyanın Etkisi	39
2.2.3. Kültürel Faktörler.....	42
2.2.4. Akran Grubunun Etkisi.....	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Cumhuriyet Döneminden Günümüze Madde Bağımlılığı ile İlgili Yasal Düzenlemeler.....	48
3.1 Yaşı Küçüklere İlişkin Yasal Düzenlemeler.....	62
3.2. Türkiye’de Madde Kullanıcılarına İlişkin İstatistiki Bilgiler.....	66
3.2.1. Son Yıllarda Türkiye Geneline Uyuşturucu Madde Suçlarından Yakalanan Şahısların Yaş ve Eğitim Durumları.....	67
3.2.2.Elazığ İlinde Madde Kullanıcılarına İlişkin İstatistiki Bilgiler.....	71
3.2.3. 1999-2004 yılları arasında Elazığ İl merkezinde Tespit Edilen Uyuşturucu ve Uyarıcı Nitelikli Madde Kullanıcılarından Elde Edilebilen İstatistiksel Bilgilerin Yorumlanması.....	74
3.3. Türkiye’de Madde Kullanımı ve Bağımlılığı ile Mücadele Faaliyetleri (EGM-KOM Daire Başkanlığı Raporları).....	75
SONUÇ	80
ÖNERİLER	85
KAYNAKLAR	87
EKLER	94
ÖZGEÇMİŞ	144

TABLÖLAR

Tablo 1- Türkiye Genelinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Sayısal Dağılımı

Tablo 2- Türkiye Genelinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Yaşlarına Göre Dağılımı

Tablo 3- Türkiye Genelinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 4- Türkiye Genelinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 5- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 6- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 7- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Tablo 8- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Maddeye Başlama Nedenlerine Göre Dağılımı

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AMATEM	: Alkol ve Madde Tedavi Merkezi
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
EGM	:Emniyet Genel Müdürlüğü
EMCDDA	:Avrupa Uyuşturucu Maddeler ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi.
İ.Ö.	:İsa'dan Önce
KOM	: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı
LSD	: Lsyergic asid
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu
MGK	: Milli Güvenlik Kurulu
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
s:	: Sayfa
S:	: Sayı
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
T.C.K.	: Türk Ceza Kanunu
TADOC	: Türkiye Uyuşturucu ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Akademisi.
UMATEM	: Uçucu Madde Tedavi Merkezi
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

GİRİŞ

Son yıllara kadar uyuşturucu maddeler olarak tanımlanan bağımlılık yapan maddeler, bireyin sistemine psikolojik ve fizyolojik etkide bulunarak onu bir nevi köleleştirmiştir. Bağımlılık adını verdiğimiz bu olgu, birey ile madde arasında kurulan ve bir süre sonra bireyin özerkliğini tamamen elinden alan ve özgürlüğünü ortadan kaldıran bir süreçtir. Toplum bu hale gelmiş bulunan bir bireyin gücünden, emeğinden ve en önemlisi de bireyin kendisinden yoksun hale gelmekte, böylece bireyin bu durumu gerek kendisine gerekse içerisinde yaşadığı topluma artı bir maliyet yükleyecektir.

Madde kullanımı ve bağımlılığı tüm dünya devletlerinin önemli bir sorunu haline gelmiştir. Endüstri ve teknolojinin gelişmesiyle belki de denilebilir ki, aynı paralelde gelişen bu sorun ile mücadelede dünya ülkeleri bütçelerinin önemli bir kısmını bu sorunun çözümüne ayırmaktadır.

Tarih boyunca insanlar bilinç durumlarının ve egolarının işlevlerini zaman zaman kasten boza gelmişlerdir. Karşılaştıkları güçlükler ve sorunlar karşısında psikolojik anlamda destek arayışı içerisinde giren insanoğlu yatıştırıcı veya uyarıcı nitelikli maddeler kullanarak bu desteği almaya çalışmışlardır. Kimi zaman bu maddelerin vücutta meydana gelen ağrı ve acıların dindirilmesi amacıyla da kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu tür maddelerin sağladığı etkiler kuşkusuz ki istenen türden birer tedavi yöntemi değildir. Heyecanlı veya sıkıntı günlerinde bir bireyin yaktığı bir sigara, içtiği bir kahve günün stresini atmak için kişi tarafından uygulanan basit birer tedavi yöntemi olabilmektedir. Bağımlılık yapan maddelerin tarihsel gelişimine kısaca bakıldığında, ağrıyı, acıyı dindiren, çocuklarda uyku problemlerinin çözümünde kullanılan afyonun insanoğlu tarafından keşfedildiği görülmektedir. Özellikle morfin, eroin ve kodein gibi etkili uyuşturucuların yapımında kullanılan afyonun üç bin yıl önce hekim-rahiplerin tekeline geçtiği bilinmektedir. İ.Ö 9. yüzyıl başında afyonun tarımının ve tüketiminin Mısır Karnak rahipleri tarafından yönlendirildiği de Mısır Karnak rahiplerinden birisine ait mezar taşına yazılan “Gecenin ve ölümün kapısındaki çiçek, acıyı giderirsin sen, ve de bilinci, düşleri sunarsın onların yerine, uykuyu ve ölümü”

dizelerden anlaşılmaktadır.Yine 9. yüzyıla ait olduğu belirlenen bir Asur kabartma resminde Kral II.Tiglatplesaer'in elinde tuttuğu ve afyon elde edilen haşhaş bitkisine ait kapsülle bir rahibin bulunduğu belirtilmektedir. Yunanca da mekone olarak adlandırılan afyonun insanoğlu tarafından ağrıyı, acıyı dindiren, uyku problemlerinin çözümü gibi faydalı alanlarda kullanılmasına karşın zamanla kötüye kullanıldığı, İ.Ö 5.yüzyıla Meloslu Diagoras tarafından durmadan aranmaya yol açan bir baştan çıkarıcılığı bulunduğu, gerçeklik duygusunu yok ettiği, bu sebeple insanların bu tür maddelerden uzak durmasını salık veren ilk kişi olduğu bilinmekteydi. Daha sonraları ise afyon kullanan kişilerin yapılan büyüler ile lanetlendiği, diri diri ateşe verilmek suretiyle yakıldıkları, 14. yüzyılda kilise tutanaklarından afyon kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele edilmeye çalışıldığı görülmektedir. 18.yüzyıla kadar her ne kadar afyon bitkisinin öldürücü etkisi olduğu tespit edilmiş ve tiryakilik yaptığı bilinmiş ise de, bağımlılık kavramından hiç söz edilmemiştir. Çünkü bu maddenin tamamen keyif veren, rahatlatan etkilerinden söz edilmiş, bu nedenle afyon savaşları tarih sahnesinde yer almıştır. Endüstri ve teknolojinin gelişimiyle gerek afyon gerekse tespit edilen ve kullanım alanı bulan, arz – talep dengesi oluşturan ve geçmişte milletler arasında savaşlara dahi sebep olan uyuşturucu maddelerin ticaretinin meydana getirdiği yüksek kazançlar, uluslararası madde kaçakçılığının temel sebebini oluşturmaya devam etmektedir.

Türkiye de madde kullanımına yönelik olarak kullanıcı sayılarının tespiti amacıyla bilimsel çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Ancak kullanıcı durumunun tespitine yönelik güvenlik birimlerinin kayıtları incelendiğinde madde kullanıcılarının sayısının gün geçtikçe arttığı da görülmektedir. Bu çalışmada tarihsel süreç içerisinde madde bağımlılığının iç güvenlik ve milli değerler üzerinde ne gibi bir rol oynadığı, bu roldeki yeri ve önemi üzerinde durulmuştur.

Cumhuriyet'ten günümüze değin uyuşturucu maddeler ile mücadele konusunda ulusal ve uluslar arası mahiyette bir takım kanun, yönetmelik ve sözleşmelerin imza edildiği görülmektedir. Ancak yasal olan ancak bağımlılık yapan bir takım maddelerin zararlarının önlenmesine dair ancak ve ancak son yıllarda düzenlemelerin gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu sebeple özellikle son yıllarda uyuşturucu maddelerin yanı sıra bağımlılık yapan sigara, alkol,uçucu maddeler ve cafein gibi maddelerin

zararlarından korunulmaya yönelik adımlar atılmıştır. Bu bağlamda özellikle uyuşturucu maddelerin tanımı da genişletilmiş ve literatürde yerini bağımlılık yapan maddelere bırakmıştır. Dünya ülkelerinin tamamı bu sorun ile yani madde bağımlılığı ile mücadelede ciddi önlemler almaktadırlar ve ekonomilerinin önemli bir kısmını bu sorun ile mücadelede harcamaktadırlar.

Madde bağımlılığı sorununun sadece Türkiye'nin değil, tüm dünya devletlerinin önemli bir sorunu haline gelmesi sebebiyle, yakın zaman içerisinde madde bağımlılığı kavramı ile ilgili olarak çeşitli kuramsal açıklamalar getirilerek sorun irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışma içerisinde bir takım kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. Kuramsal açıklamalara dikkatle bakıldığında madde bağımlılığı kavramının yeni yeni algılanması neticesinde ortaya çıkan bir takım sonuçların değerlendirilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Yapılan çalışma ile ayrıca bağımlılık yapan maddelerin sınıflandırılmasına çalışılmış ve özellikle yasal olan ve bağımlılığa neden olan bir takım maddelerin meydana getirdiği sorunlar ve bu sorunlar karşısında gerçekleştirilen yasal düzenlemelere yer verilmiştir. Cumhuriyet'ten günümüze değin tütün ve tütün mamulleri, alkollü içecekler, cafein ve uçucu bir takım maddelerin imali, ihracı, ithali, bulundurulması, kullanılması ve satışı ile ilgili olarak toplum sağlığının korunmasına yönelik olarak bir takım tedbirler alınmıştır. Bu tedbirler yasal zemin içerisinde kendisini kanun, yönetmelik ve sözleşmeler gibi bir takım yaptırımlar ile kendisini göstermiştir. Çalışma içerisinde özellikle Cumhuriyet'ten günümüze değin bu düzenlemelerin neler olduğu, zaman içerisinde işlerliğini yitirmesi sebebiyle hangi yasal düzenlemelerin getirildiği hususunda açıklamalarda bulunulmuştur.

Bu çalışmada amacın dışına çıkılmaması için yasal olmayan maddelerin sınıflandırılmasına ismen değinilmek ile yetinilmiştir. Yasal olmayan maddeler ile ilgili olarak sağlıklı bilgi aktarılmaya çalışılması ayrı bir çalışma konusu içerisine girebilecek kadar ayrıntılı olduğundan bu şekilde hareket edilmiştir. Yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler içerisinde önemli bir konumda bulunan tütün ve tütün bağımlılığı ile mücadelede Türkiye, geçmişten bu güne mücadele ile ilgili olarak düzenlemelerde bulunmaktadır.

Özellikle Tütün ile tanışan Osmanlı Devleti'nde ilk kez Batı Trakya'daki Yenice ve İskece ve Kavala kentleri tütün ekimi yapılmış, kurtuluş savaşı sonrası 1924 yılında "Ulusal Tekel" kurulmuştur. Artan talep karşısında Cumhuriyet döneminden bu güne Türkiye'de çok sayıda bağımlılık yapan ve bir çok ölümcül hastalığa neden olan sigara fabrikalarının kurulması önlenememiştir.

Ancak zamanla tütünün insan sağlığı üzerindeki zararlı etkileri iyice anlaşıldıktan sonra Türkiye'de de diğer dünya devletlerinde olduğu gibi sigara kullanımı ve satışına ilişkin olarak Cumhuriyet'ten günümüze kadar bir takım yasal kısıtlamaların getirildiği aşıkardır. Özellikle son dönemlerde tütün bağımlılığını önleyici mahiyette sigara satışı yapan kuruluşlara yönelik olarak bir takım yaptırımların uygulandığı da görülmektedir.

Türkiye'de özellikle genç nüfusun tütünün zararından korunmasına yönelik olarak atılan önemli adımlardan birisi de, 1996 yılında çıkarılan "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" un çıkarılması gelmektedir. Bu kanun ile özellikle tütün satışının özendirici kampanyalarının önüne geçilmesi ve bu konuda RTÜK tarafından televizyon kanallarına ayda en az doksan dakika tütün ve tütün mamullerinin zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapma zorunluluğu getirilmiştir

Alkollü içeceklerin de bağımlılık yapan maddeler sınıflandırmasında yer aldığı hususuna değinilmiştir. Alkol kullanan bireyde terleme, artan el titremesi, uykusuzluk, bulantı ve kusma, aşırı huzursuzluk, geçici görsel ve dokunsal ve işitsel yanılsamalar görülebilmektedir. Bu nedenle fiziksel ve ruhsal bir takım sorunlar yaşayan bireyin içerisinde barındığı toplumda hastalık teşkil etmektedir. Toplumların sağlıklı olarak nesillerini devam ettirebilmelerindeki en önemli etken toplumu oluşturan bir takım milli değerlerin, manevi bağların ve kültürel faktörlerin korunmasından geçmektedir. Cumhuriyet Döneminden günümüze bakıldığında ve ileride de değinileceği üzere, alkol kullanımı ve satışına ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasa'sında da ifade edildiği üzere gençliğin korunmasına yönelik olarak önlemlerin alındığı görülmektedir

Türkiye’de Cumhuriyet’ten günümüze kafein bağımlılığına ilişkin olarak açık olarak bir sorunun ortaya çıkmaması nedeniyle herhangi bir şekilde yasal düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir. Özellikle bir çok tüketim maddesi içerisinde yer alan kafeinin bağımlılık yapıcı etkileri tespit edildiğinden literatür içerisinde yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler sınıflandırmasında yerini almıştır. Bu durum özellikle madde bağımlılığı ile mücadelede kavramın nasıl genişlediğini de açıkça ortaya koyabilmektedir.

Cumhuriyet’ten günümüze değin sanayi ve teknolojinin gelişimiyle birlikte özellikle sanayi alanları ve çevresinde bu maddelerin kullanım yaygınlığından söz etmek mümkündür. Bu bağlamda son yıllarda yapılan ulusal araştırmaların bir çoğu ülkemizde uçucu madde kullanım alanları ve kullanıcı bireylerin çoğunluğunun çocuk yaşta kişiler olduğunu açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Araştırmalar neticesinde ortaya çıkan bu durum, uçucu maddeleri madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir tehlike unsuru oluşturmaktadır.

Yukarıda da ifade edilmeye çalışıldığı üzere,yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler ile mücadelede önemli riskler mevcuttur. Yasal olan bu maddelere ulaşımın kolay olması, fiyatının ucuz olması bu maddelerin kullanımını kolaylaştırmakta ve bu maddelere olan bağımlılığı ve buna paralel olarak bağımlı sayısını da gün geçtikte artırmaktadır.

Madde bağımlılığı ile mücadelede ortaya çıkan risk unsurlarının bertaraf edilebilmesi ve sağlıklı birey yetiştirilmesinde önemli adımların atılması iç güvenlik ve milli ahlak faktörü ile de doğrudan ilintilidir. İç güvenliğini ve milli ahlaki değerlerini koruyan ve geleceğe sağlıklı olarak taşıyabilen bir milletin gerek madde bağımlılığı gibi bir sorun ile gerekse diğer tehdit unsurlarına karşı gösterebileceği mücadele o kadar fazla olacaktır.

Bu çalışmada Türkiye’nin dünya üzerindeki coğrafi konumunun önemine değinilerek, uyuşturucu trafiğinde transit bir ülke konumunda bulunması sebebiyle önemli bir risk altında bulunduğu gerçeği de vurgulanmaya çalışılmıştır.

Bir ülkü ve kültür birliği olarak olarak Türk'lüğün önemli meselelerinin başında Türk milletinin ve özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin varoluş nedenlerini meydana getiren değerlerin korunması, geliştirilmesi ve yaygın hale getirilmesinin gerektiği aşikardır. Binlerce yıllık geçmişini bilen her Türk genci, bu güne koruna gelmiş milli değerlerinin muhafazasında görev almaktadır. Türk gençliği üzerine yüklenen bu ödev, varlığın idamesi için zaruridir. Milletin varoluş mücadelesiyle istiklal ve bağımsızlığı teşekkül etmiştir. Bireyin yaşadığı toplum içerisinde mutlu olabilmesi ve sağlıklı nesillerin devamının sağlanması ancak ve ancak istiklal ve bağımsızlığın elde edildiği andaki ruh halinin bireye aşılması ile mümkün olabilecektir. Milli değerlerine sahip iç güvenliğini sağlamış toplum ve içerisinde barındırdığı birey, ortaya çıkabilecek ve tehdit unsuru oluşturabilecek her türlü tehlikeden korunmasını da kolay kılacaktır

Madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında milli değerleri taşıyan ve toplumun en küçük temel taşıyı teşkil eden aile faktörü önemli bir risk etmeni olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca aile faktörünün yanı sıra kültürel değerler, akran grubu ve medya da, madde bağımlılığı ile mücadele de önemli birer risk faktörüdür. Yapılan bu çalışmada özellikle milli değerleri içerisinde barındıran bu faktörlere ayrıntılı olarak değinilmiştir.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte laiklik kabul edilmiş ve kadının aile içerisindeki yeri ele alınmış, kadına bir takım sosyal hakların tanınması sağlanmıştır. Böylelikle çağdaş aile yapısının ilk tohumları atılmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile aile yapısının çizgileri daha net çizgiler ile belirlenmeye çalışılmıştır. 1950 yıllardan günümüze değin Türk aile yapısından değişiklikler olduğu görülmektedir. Bu değişime sanayileşmenin gelişimindeki hız da etkili olmuştur. Özellikle bu bağlamda kırsal bölgede yaşayan aileler kentlere yerleşmişler ve aile yapıları, yaşayış tarzları da değişikliğe uğramıştır. Bu durum, Türk aile yapısında, gerçekleştirilen bir takım yasal düzenlemeler ile yeni yapılanmalara gidilmesine sebep olmuştur.

17.01.1998 tarihinde 23233 sayı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4320 sayılı "Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun" ile de özellikle alkol ve uyuşturucu madde kullanan aile bireylerinin toplumun en küçük yapı taşı olan aileye vereceği zararın önlenmesine çalışılmıştır

Aileden başlayacak iyi bir eğitim okullar sayesinde geliştirilip üst seviyelere çıkarılabildiği takdirde, toplum kurallarına uyan, dengeli ve medeni insanlar yetiştirilebilecektir. Çocuğun aile ile okul arasındaki bağının kuvvetli bir uyum içerisinde bulunması halinde, madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk ortadan kalkmış olacaktır.

Bu gerçekten hareketle, özellikle Cumhuriyet'ten günümüze değin madde bağımlılığı ile mücadelede böylesine ciddi risk faktörlerini üzerinde taşıyan Türkiye'nin, Cumhuriyet'ten günümüze kadar uyuşturucu bağımlılığı sayısının ciddi boyutlara ulaşamamasında iç güvenlik ve milli ahlak faktörünün ne denli önem teşkil ettiği ifade edilmeye çalışılmıştır.

Mc. Luhan'ın ifadesiyle “küresel köy” haline gelmiş bulunan dünya, insanoğlu için coğrafi mesafenin ortadan kalktığı bir durumu ifade etmektedir. Bu durum beşinci kuvvet olarak adlandırılan ve kabul gören medyanın böyle büyük bir güce sahip olması gibi bir gerçeği de ortaya çıkarmıştır

Özellikle son yıllarda uçucu madde kullanan şahısların şiddet, yaralama, ırza geçme eylemlerinin defalarca televizyonlarda gösterilmesi, alkol kullanımı sonucu meydana gelen bir trafik kazasında direksiyonu başında can çekişen insanın, ölüme yakın her saniyesini göstermeyi başarı kabul eden habercilik anlayışı insanları duyarsız hale getirmekte veya şiddete karşı özendirilmektedir. Bu durum da, madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk unsurunu teşkil etmektedir. Yapılan bu çalışma ile medya gibi önemli bir risk unsurunun doğru kullanılabildiği takdirde ne kadar önemli bir güç oluşturacağı hususu vurgulanmaya çalışılmıştır.

Greame Burton, medyanın etkileri üzerinde dururken, insanların başkalarına ve olaylara karşı tutumlarını farklılaştırarak dünyaya bakış açılarını değiştirmelerine sebep olan tutum değişikliklerinin oluşmasının yanı sıra inançlarını değiştiren ya da farklılaştıran düşünce ve olayları değerlendirme biçimlerini değiştirme etkisine sahip olabildiğini, ahlaki panik ve toplu tepkiler yönünden de medyanın insanları mesnetsiz ve temelsiz endişelere kapılma etkisinde de bırakabileceğini ifade etmektedir.

Televizyonun, insanoğlu tarafından icat edilen bir makine olduğu ve kullanım için sadece ve sadece araç olduğu gerçeğinden hareket edecek olunursa, aracın hangi amaca yönelik olarak yöneltilirse, o amaca doğru hizmet vereceği bir gerçektir. Böylesine önemli bir hizmeti veren bir gücün madde bağımlılığı ile mücadelede yerinde ve zamanında kullanılmasının getireceği fayda da aşıkardır.

Sigara, uyuşturucu, alkol, fuhuş ve eşcinsellik gibi kötü alışkanlıkları aşıl原因an dış güçlerin ve bir takım menfaat gruplarının hedefi, aile kurumunu çökertip milletin savunma gücünü yok ederek ülkeyi her türlü sömürüye açık hale getirmektedir. bir kilim gibi kültürel değerlerimiz ile dokunmuş bulunan Türk aile yapısının muhafazasını olumsuz yönde etkileyen, bu dokuya zarar vermek maksadıyla ortaya çıkan uyuşturucunun bir kültür haline getirilmeye çalışıldığı gözden kaçırılmamalıdır. Bu çalışma ile özellikle kültürel dokunun korunmasının önemi üzerinde durulmuştur.

29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet'in ilanını müteakip, yeniden bir yapılanma içerisine giren Türkiye Cumhuriyeti Devleti uluslararası ilk katılımını 18 Temmuz 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olması ile gerçekleştirmiştir. 7 Kasım 1932 tarihinde kabul edilen ve Resmi Gazate'de 2000 sayı ile yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan 1918 sayılı "Kaçakçılığın Men ve Takibene Dair Kanun" ile sadece uyuşturucu madde suçlarıyla değil, her türlü emtia kaçakçılığıyla mücadele edilmesi amaçlanmış, zamanın şartlarına ağır hapis ve para cezalarına ilişkin müeyyidelerin bulunduğu görölmektedir. Cumhuriyet'in ilanını müteakip günümüze kadar olan zaman içerisinde özellikle uyuşturucu madde kaçakçılığı, madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele konularında ciddi yasal düzenlemelere gidildiği anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet'in ilanını müteakip, yasal düzenlemelerin bir bir gerçekleştirilmeye başlandığı Türkiye'de önemli yasaların başında 1926 yılında kabul edilen Türk Ceza Kanunu gelmektedir. Bu yasanın ilgili hükümlerinde uyuşturucu madde bağımlısı birey hakkında madde kullanma suçundan dolayı ceza verilmeyeceği belirtilirken, bu kanunu yürürlükten kaldırılması ile 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu 191.maddesi 2.fıkrasında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmolunacağı, aynı maddenin 4. fıkrasında da tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona

erdiği tarihten itibaren 1 yıl süre ile devam olunacağı, denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebileceği ancak bu durumda 3 yıldan fazla olmayacağı bu yasa ile ifade edilmiştir. Burada yer alan en önemli husus, madde bağımlısı bireyin topluma kazandırılabilmesine yönelik ciddi adımların atılmış olmasıdır. Madde bağımlısı bireyin cezalandırılmaktan çok ıslahına ve böylelikle topluma kazandırılmasına yönelik getirilen önemli bir olmaktadır.

Cumhuriyetten günümüze değin gerçekleştirilen anayasal düzenlemelere genel hatları ile bakıldığında, gençliğin her türlü tehlike ve zararlardan korunmasına ilişkin yaptırımların getirildiği görülmektedir. Özellikle 1982 Anayasasının 58. maddesinde “Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirler alır” ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Aynı maddenin 2.fıkrasında “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” hükmü yer almaktadır.

Osmanlı Devleti döneminde ve bu Devletin parçalanması ile ortaya çıkan Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanını müteakip günümüze kadar yaşı küçüklerin zararlı maddelerden korunmasına yönelik olarak tedbirlerin alındığı görülmektedir. Türk ceza Kanunu’nda suç kapsamına almış olduğu fiillerin yalnızca yetişkinler tarafından değil zaman zaman da çocuklar tarafından işlendiğinin görüldüğü aşikardır. Bu bağlamda özellikle Cumhuriyet’ten günümüze çocuklara ilişkin hukuki düzenlemelerin ve yargılama usullerinin yetişkinlerden ayrı olarak ele alınması hususunun, ilk kez 21.11.1979 tarihinde 2253 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun” ile ifade edildiği görülmektedir.

13.04.2001 tarihinde 24372 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş Görev Çalışma Yönetmeliği’nde yer alan sosyal çalışmacı kavramına yer verilerek, özellikle çocukların fiziksel ve ruhsal açıdan korunmalarına yönelik tedbirlerin alındığı,

korunmaya muhtaç olan, ihmal ve istismara maruz kalan, evden veya bulunduğu kurum ya da kuruluştan kaçan sokakta yaşayan ve sokakta çalıştırılan, ucu, uyuşturucu ve psikotrop madde bağımlısı olan, suça itilen ve mağdur çocuğun kendisine ve kanuni mümessiline rehberlik hizmeti gibi her türlü konuda yardımcı olunması amaçlandığı, yaşı küçük olan ve belirtilen durumlarda olan bireylerin ıslah edilerek topluma kazandırılabilmelerinin hedeflendiği açıkça anlaşılmaktadır. Bu durum madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadeleye ivme kazandırmaktadır.

Türkiye'nin uyuşturucu madde kaçakçılığı güzergahında transit bir konumda bulunması ve ülkemizde gerçekleştirilen uyuşturucu madde kaçakçılığının uluslararası suç organizasyonları tarafından gerçekleştirildiğinin belirlenmesi de mücadelenin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'nin dünya üzerindeki bu konumu ele alınarak, Türkiye'de son yıllarda yakalanarak haklarında yasal işlem yapılmasına müteakip tespit edilebilen yasal olmayan madde kullanıcılarına ilişkin istatistiki bilgilere yer verilerek madde kullanıcılarının demografik bir takım özelliklerinin belirlenmesine çalışılmıştır.

Ayrıca Elazığ ili örneği üzerinde de durularak Elazığ ilindeki madde kullanıcılarının profilinin ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma ile Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nca hazırlanan yıllık raporlar irdelenerek uyuşturucu yakalamaları ve madde kullanıcılarına ilişkin olarak bir tespite çalışılmış ve ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda karşı karşıya kalınan madde bağımlılığı sorunu ile mücadele faaliyetlerine değinilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Bağımlılık Nedir?

Bağımlılık bir ilişki türüdür. Bireyin her hangi bir nesne veya durum ile kurduğu ilişkide sonradan ortaya çıkan özel durumdur. Belli davranışların atmosferik olarak anlam kazandığı andır. Bir başka deyişle sadece maddenin kullanılmasıyla birey üzerinde meydana gelen sahte iyi oluş halidir. Alışkanlık ile iptila olarak adlandırılan tutkunluk arasında yasalarda belirtilen en önemli özellik maddenin kullanımı ile kişide meydana gelen fiziki bağımlılık ve tolerans ortaya çıkarma özelliğidir¹.

Bir diğer ifadeyle bağımlılık, bireyin nesne ile arasındaki bireyin seçimiyle başlayan aynılık ve süreklilik özelliği taşıyan boyutlu bir ilişki türü olarak tanımlanabilir². Bu ilişki her ne kadar bireyin özgür iradesi ile başlamış ise de, bireyin özerkliği zaman içerisinde ortadan kalkmaktadır. Bağımlılığın gelişmesiyle birlikte ortadan kalkmaya başlayan özerklik, bireyin daha önceden dağarcığında bulunmayan yeni tutum ve davranışlar sergilemesine yol açabilecektir. Dolayısıyla bireyin bu problemi, sadece o birey ile sınırlı kalmayacak ve içerisinde yer aldığı aileyi, yaşadığı sosyal çevreyi ve nihayetinde de toplumu belirli bir süreçte etkileyecektir.

Bağımlılık dışarıdan alınan kimyasal maddelere ruhsal, fiziksel ya da hem ruhsal hem de fiziksel olarak düşkün olmak gereksinimi içerisinde bu maddelere yer ayırması olarak da ifade edilebilir. Bir diğer ifadeyle insanların yetersizliklerini gidermek, duygusal boşluk içerisinde bulunan bireylerin dışarıdan alınan kimyasal maddelerde destek aramaları olarak nitelendirilebilmektedir. Yukarıda da değinildiği üzere bağımlılık, alışkanlık ve tutkunluk arasındaki farklılıkların da irdelenmesinde fayda bulunmaktadır.

Alışkanlık, dışarıdan alınan kimyasal maddenin yarattığı ruhsal etkiyi yeniden yaşamak için güçlü bir isteğin meydana gelmesi olarak ifade edilmektedir. Alışkanlık boyutunda bireyin maddenin yeniden alınması için güçlü bir eğilim göstermesi maddenin etkisi ile maddeyi almak için aşırı istekte bulunması, madde alımının

¹ Babaoğlu s.150.

² www.aile.gov.tr/bagimlilik.htm.

kesintisinde yoksunluk belirtileri olarak tanımlanan fiziksel ve ruhsal belirtilerin ortaya çıkması, maddeye bağlı olarak ortaya çıkan kötü ve zararlı etkilerin bireyin kişisel sınırları içerisinde barındırması gerekmektedir. Oysa ki tutkunluk boyutunda birey için maddenin temini hususunda önüne geçilmez bir engel bulunmaktadır. Birey maddenin temini için bütün olanaklarını zorlar. Bu safhada alınan madde miktarı gün geçtikçe artar, kullanılan maddenin kesilmesi ya da yetersiz alınması durumunda aşırı yoksunluk belirtileri boy gösterir. Kısacası kanunlarda “iptila düzeyi” olarak tanımlanan tutkunlukta, bireyin kullandığı maddeye karşı her türlü suçu işleyebilecek derecede esir olması söz konusudur

Ayrıca bağımlılık, bireyin beyin ödüllendirme sistemi üzerindeki etkisidir. Bu etki bireyde kişisel bir hoşnutluk yaratır. Her birey için farklı bir şiddeti vardır. Etkisi zamanla sınırlı ve geçicidir. Beynin ödüllendirme sisteminin doğal olmayan bir şekilde etkilenmesinin sağlanmasıdır. Bireyin merkezi sinir sistemi üzerine etki eden bütün maddeler ile yasalarda gayri sem olarak adlandırılan eczaların kötüye kullanımı bağımlılık olarak tanımlanmakta olup, bağımlılık sonucu bireyde ortaya çıkan ruhsal ve davranışsal bozukluklar Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından özel bir sınıflandırmaya da tabi tutulmuş olduğu da görülmektedir³. Özellikle bağımlılık yapan maddelerin cinsine göre bağımlılığın sınıflandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Endüstri ve teknolojiye önemli gelişmeler yanında da bir çok toplumsal sorunu beraberinde getirmiş bulunmaktadır. WHO tarafından sınıflandırılan ve bir çoğunun ismi dahi yakın zamana kadar dile getirilmeyen ve özellikle son yıllarda ifade edilmeye başlanılan uyuşturucu madde kullanımı, sonuçta bağımlı birey ve tedavi kuruluşlarının varlık göstermesini ortaya koymuştur.

Toplumun istikrarını zedeleyen, insanların amaçlarını ve umutlarını yok eden bu maddeleri kullananların çoğunluğunun genç nüfusu teşkil eden bireylerin oluşturduğu Yeniden Sağlık ve Eğitim Vakfı tarafından Türkiye genelinde yapılan bir araştırmada sigara, alkol ve madde kullanım yaygınlığı yaşının 13'lere indiği saptanmıştır⁴. Bu çalışma, yakın geçmişe kadar sorun olarak dahi algılanamayan madde kullanımının ortaya çıkardığı bağımlılık kavramını açıkça ortaya koymaktadır.

³ www.aile.gov.tr/bagimlilik.htm.

⁴ www.ntvmnsbc.com/news/141606.asp.

Madde kullanımı ve bağımlılığının tarihsel gelişimi ile ortaya çıkan madde bağımlılığı sorununun, sadece Türkiye'nin değil tüm dünya devletlerinin önemli bir sorunu haline geldiği aşikardır. Bu sorun ile mücadelede gençliğin ruhsal ve bedensel sağlığının korunmasına ve buna paralel olarak sağlıklı nesillerin yetiştirilmesine yönelik olarak gün geçtikçe daha fazla önlemlerin alındığı da bilinmektedir.

1.1. Bağımlılık Yapan Maddelerin Genel Tanımı

Doğal ya da kimyasal yollarla elde edilenlere verilen ad olarak basit tanımı yapılan maddenin kanunlarda biraz daha genişletilerek yer verildiği görülmektedir. Belirli bir dozda alındığı zaman kişinin sinir sistemine etki ederek akli fiziki ve psikolojik dengesini bozan, fert ve toplum içerisinde iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, alışkanlık ve bağımlılık yapan, kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını, satışını yasakladığı, narkotik ve psikotrop sözcükleriyle de tanımlanan maddeler bağımlılık yapan maddeler ifade edilmiştir⁵.

Ancak tanımında yer alan “kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını, satışını yasakladığı” ibaresi genişleyerek ileride de değinileceği üzere yasal olan ancak bağımlılık yapan tütün mamulleri, alkol ve kafein gibi maddeleri de içerisine almış bulunmaktadır. İfade edilen bu maddelerin satışı ve kullanımına ilişkin olarak idari mahiyetli olmak üzere “ön ödeme” olarak tabir edilen para cezası yaptırımını uygulanmaktadır. Bu yaptırımın temel sebebi, öncelikle yaşı küçük bireylerin bu tür maddelerin zararlarından korunmasının sağlanması, diğer yandan da toplum sağlığının idamesidir. Bu açıdan bakıldığında tarihi süreç içerisinde daha önceden bağımlılık yaptığı bilinmeyen veya imali, satışı, bulundurulması ve kullanımı yasak edilmeyen bir takım maddelerin de zamanla kullanımına, satışına yönelik bir takım kısıtlamalar içeren hükümlerin getirildiği, bu bağlamda maddenin ve buna paralel olarak madde bağımlılığının kavram olarak genişlediği görülmektedir.

Bir başka ifadeyle bağımlılık yapan maddeler, kullanıldığı zaman merkezi sinir sisteminde, his ve davranışlarda değişiklik ve dengesizliğe sebep olan, tekrar kullanma halinde alışkanlık meydana getiren, ileri safhasında bağımlılık yapan, yokluğu

⁵ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2003.

esnasında ise ruhi ve fiziki reaksiyonlara yol açan zehirleyici maddeler olarak tanımlanmıştır⁶ Tanımda da yer aldığı üzere bağımlılık yapan maddeler, gerek insan sağlığını fiziksel ve ruhsal açıdan gerekse bireyin içerisinde bulunduğu toplum açısından tehlike meydana getiren maddelerdir. Bu maddelerin en büyük özelliği ise toksin etkisinin bulunması, keyif verici özellik taşıması ve bağımlılık yaparak sürekli kullanıma ve zamanla artan dozda alınma isteğinin hissedilmesine yol açması olarak ifade edilebilir.

Bağımlılık yapan maddeler, tıp alanında kullanılmak üzere imal edilerek kullanılacağı gibi tıp dışında gayri yasal olarak ta, imal edilerek de kullanılabilir. Bu gerçekten hareketle, özellikle bağımlılık yapan ve tıp alanında kullanılmak üzere imal edilen yatıştırıcı veya uyarıcı türden kimyasalların hekim denetiminde kullanılıp kullanılmadığı, imal, ithal ve ihraç edilip edilmediği hususlarında denetim ve kontrol çalışmalarının da yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye ulusal ve uluslararası düzeyde bir çok sözleşmeye de imza atmış bulunmaktadır.

1.2. Bağımlılığa İlişkin Kuramsal Açıklamalar ve Madde Bağımlılığı Kavramı

Bağımlılık olgusunun açıklanmasına yönelik çok sayıda girişim olduğu bilinmektedir. Yapılan araştırmalar tek bir bağımlılık tipi ya da tek bir bağımlı tipinin bulunmadığını göstermektedir. Bağımlı kişilerin çoğunda ağır kişilik bozukluklarının meydana gelebilmektedir. Kaygıların dinmesi, mutlu olabilme duygusu, depresyon giderilmesi madde kullanan bağımlılar için çıkar yol gibi görülebilmektedir. Örneğin büyük acılar çekmiş, kayıplar yaşamış bir şahsın toplum içerisinde meydana gelen üzüntülerini ya da sevinçlerini bir yudum içki ile gidermeleri veya kutlamalarının o toplum fertleri tarafından önerilmesi de bağımlılık sürecinin gelişmesine ön ayak olmaktadır.

Madde kullanımı ve bağımlılığı üzerine bilinen ilk kuramsal açıklama psikodinamik olarak adlandırılanlardır. Klasik psikoanalitik olarak adlandırılan kuramsal açıklamaya göre madde kullanımı kişinin eşcinsel dürtülere karşı bir savunma girişimi olarak açıklanmaya çalışılmış ise de, kuramsal psikodinamik yaklaşım ile bireyin

⁶ Çalı H., Uyuşturucunun Uluslar arası Boyutu ve Türkiye. Polis Okulu Müdürlüğü- Aksaray, 2000.

madde kullanımının depresyon ile madde kullanımı sonucu oluşan ego işlevleri arasında bir ilinti olduğu ortaya koymuştur⁷.

Bağımlılık yapan maddeler ile ilgili olarak günümüzde dahi geliştirilen çok sayıda kuramsal açıklamalar yapılmaktadır. Özellikle kişinin sinir sistemi üzerine görüntüleme ve benzeri yollarla yapılan çalışmalarda sadece fizyolojik açıdan meydana gelen bozulmalar değil, sosyal ve psikolojik açıdan oluşan bozulmalarının önemi, içerisinde yaşanılan topluma getireceği zararları üzerinde durulmakta ve ciddi önlemler alınması yolunda çalışmalar yapılmaktadır.

Yapılan çalışmalar sonucunda, madde kullanımı ve bağımlılığı sorununun, insanlık tarihi ile eşdeğer bir birlikteliği ile ifade edildiği gerçeğinden hareketle, zaman içerisinde madde bağımlılığı kavramı da şekil almış bulunmaktadır. Bu bağlamda, madde bağımlılığı, keyif verici bir maddenin belirgin bir etkiyi elde etmek maksadıyla alınması sürecinde ortaya çıkan bedensel, ruhsal ya da sosyal sorunlara rağmen alınmaya devam edilmesi, maddeyi alınma isteğinin durdurulamaması ve maddenin alınmadığı zamanlarda yoksunluk belirtilerinin ortaya çıkması durumu olarak ifade edilmiştir⁸. Bir takım kuramsal açıklamalar ile ifade edilmeye ve ana çizgileri belirlenmeye çalışılan bağımlılık kavramının, tanım olarak ortaya çıkması, tarihsel bir süreç içerisinde bağımlılık olgusunun geliştiğini ve problemin ortaya çıktığını açıkça ortaya koymaktadır.

Küresel açıdan bakıldığında madde kullanımı neticesinde toplumu meydana getiren bireylerin, maddenin kölesi ve bağımlısı haline geldiği görülmektedir. Bağımlılık boyutları ve karakteristik özellikleri ile irdelendiği zaman kültürel faktörler ve milli değerler bakımından ülkeden ülkeye değişkenlik gösterdiği görülmekle birlikte değişmeyen ve sonuç olarak ortaya çıkan husus, bağımlılığın bireye ve topluma verdiği maddi ve manevi zarardır. Madde kullanımı sonucunda gelişen ruhsal, bedensel ve toplumsal sorunlarla çevrili bir hastalık teşekkül etmektedir. Kullanılan maddenin yarattığı ruhsal ve fiziksel etkinin devamlılığın sağlanması için birey tarafından madde miktarı sürekli olarak artırılacaktır. Bu artırımın sağlanmasında ve bağımlı bireyin

⁷ Babaoğlu, s.154.

⁸ www.med.gazi.edu.tr/akademik/psikiyatri/bagimlilik.doc.

maddeyi temin etmesinde ekonomik sıkıntılarının varlık göstermesi neticesinde bağımlı birey suç işlemeye başlayacak, hırsızlık yapacak, adam öldürebilecek ve hatta vücudunu dahi bu uğurda satabilecektir. Meydana gelebilecek bu durum toplum için ciddi bir tehlike oluşturabilecektir.

Toplumların meydana gelebilecek maddi ve manevi bu zararlardan korunmasının sağlanabilmesi amacıyla dünya devletleri bütçelerinin önemli bir bölümünü madde kullanımı ve bağımlılığının önlenmesine harcamaktadırlar. Burada ana amaç, ülkelerin idamesi için varlık göstermesi mecburiyeti bulunan genç nüfusun korunmasıdır. 1982 Anayasa'sının 58.maddesinde bu hedeflenmiş ve devletin gençleri alkol düşkünlünden, uyuşturucu maddeden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alacağı ifade edilmektedir. Bu görevin yerine getirilebilmesi ve gençliğin korunmasının sağlanması için çok sayıda kamu kurumu ve kuruluşları yetkili kılınmıştır.

1.3. Bağımlılık Yapan Maddelerin Sınıflandırılması

Bağımlılık yapan maddeler sadece polisiye anlamda yapılan çalışmalar neticesi ele geçirilen uyuşturucu maddeler değildir. Kullanılması, bulundurulması satışı yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler de bulunmaktadır. Madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk faktörü oluşturan ve yasal olarak ciddi bir sınırlama ve yaptırım bulunmayan bu maddelerin kullanımının önlenmesine ilişkin mücadelenin artırılması gerekmektedir. Aksi takdirde yasal olarak kullanımı ve satışı serbest bırakılan bu maddeler, gençlerin yasal olmayan ve polisiye çalışmalar ile ele geçirilebilen maddelere başlamasına da ön ayak olabilmektedir. Burada bağımlılık yapan maddeler, yasal olanlar ve olmayanlar olmak üzere iki ana grupta ele alınmıştır⁹. Yasal olan bağımlılık yapan maddelerin yasal olmayan ve bağımlılık yaptığı belirlenen uyuşturucu maddelere başlamada önemli bir basamak oluşturması sebebiyle ayrı ayrı ele alınarak irdelenmiştir.

⁹ [www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar, htm.](http://www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar.htm)

1.3.1. Yasal Olan ve Bağımlılık Yapan Maddeler

Özellikle yasal olmayan ve güvenlik birimlerinin mücadele kapsamına alınan bağımlılık maddelerine başlamada belki en önemli bir basamağı teşkil eden yasal bağımlılık maddelerinin başında tütün ve tütün mamulleri, alkol, kafein ve özellikle sanayi alanında yapıştırıcı ve çözücü amaçlı kullanılan uçucu maddeler yer almaktadır.

1.3.1.1. Tütün ve Tütün Bağımlılığı

İnsanlık tarihinin en eski ve yaygın alışkanlığı olan tütün kullanımı, çağımızın en önemli toplumsal sorunlarından birini oluşturmaktadır. Tütün bağımlılığının her geçen gün daha da yaygınlaşarak özellikle genç kuşakları etkilemekte olduğu bilinmektedir. Tütün üreticileri ve satıcıları için önemli bir rant kaynağı olması nedeniyle bireylerin bir takım ortak manevi değerleri ile meydana getirdiği toplumların dejenere edilmesine çalışıldığı bir gerçektir. Bu bağlamda özellikle tarihsel süreç içerisinde tütün kullanımına ve satışına ilişkin bir takım kısıtlayıcı yasal müeyyideler getirilmiştir.

Tütün ürünlerinden sigara, puro ve benzerlerinden biri olan ve 4000'den fazla kimyasal madde içeren nikotin; beyinde faaliyeti olan bir tütün ögesi olarak ifade edilmekte olduğu koklanarak, burundan çekilerek, çiğnenerek kullanıldığı ve yüksek miktarda toksit zehir ihtiva ettiği belirtilmektedir¹⁰.

Tütünün anayurdunun Amerika olduğu ifade edilmekle beraber, Avrupa'ya Christopher Columbu tarafından getirildiği, ayrıca Avrupa'ya getirilen tütünün Fransızların Avrupa'da bulunan büyükelçisi Jean Nicot tarafından 1560 yılında kraliçeden alınan müsaade doğrultusunda saray bahçesine ekilmesine müsaade edilmiştir. Bu nedenle tütünün içerisindeki en önemli zehirli madde olan NİCOTİN elçinin isminden geldiği belirtilmektedir.¹¹ Keyif verici özelliği ön planda kendisini gösteren tütünün keyif verici ve tedavi özelliğinin yanı sıra zamanla büyük yangınlara sebep olduğu gerekçesiyle kralların ve din adamlarının tepkisine neden olmuş ve bu maddenin ekilmesi ve kullanılması hususunda çeşitli yasaklayıcı hükümler getirildiği ifade edilmektedir

¹⁰ yeniden@ynidenorg.tr.

¹¹ www.rehberogretmen.com/Rehfiles/davboz/madde%20bagimliliği.htm.

Tarihsel gelişimine bakıldığında, afyon gibi tedavi amaçlı olarak kullanılmış olduğu görülen tütünün, zamanla keyif verici olarak kullanılmış olduğu ve ilk kez Osmanlı'ya 17.yy'da Venedikli ve Genovalı denizciler tarafından getirildiği ve Osmanlı Devleti'nin tütünle tanışmasının Katip Çelebi'nin "Seyahatname" adlı eserinde ifade edildiği bilinmektedir¹². Padişah IV. Murat döneminde büyük yangınlara sebep olduğu gerekçesiyle tütünün yasaklandığı, ölüm cezası da dahil olmak üzere ağır cezaların getirildiği, ancak bu yasaklamalara karşın halkın tütün alışkanlığını ortadan kaldıramadığı ifade edilmiştir.

1865 yılında ilk kez İngiltere'de sigara fabrikası kurularak kitlesel olarak üretime başlanılmıştır. Tütünün etkili maddesi olduğu bilinen nikotinin, merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı ve bastırıcı etkisi olduğu bilinmektedir. Geçmişte tüketicinin özendirici reklamlar ile bilinçsiz ve tamamen rant elde etmek maksadıyla kamçılanması, günümüzde bu maddenin kullanıcı sayısının artmasına sebep olmuştur¹³.

Tütün ile tanışan Osmanlı Devleti'nde ilk kez Batı Trakya'daki Yenice ve İskece ve Kavala kentleri tütün ekimi yapılmış, kurtuluş savaşı sonrası 1924 yılında "Ulusal Tekel" kurulmuştur. Artan talep karşısında Cumhuriyet döneminden bu güne Türkiye'de çok sayıda bağımlılık yapan ve bir çok ölümcül hastalığa neden olan sigara fabrikalarının kurulması önlenememiştir¹⁴

Bu gerçekten hareket eden Türkiye'de sigara kullanımı ve satışına ilişkin olarak Cumhuriyet'ten günümüze kadar bir takım yasal kısıtlamaların getirildiği aşıkardır. Özellikle son dönemlerde tütün bağımlılığını önleyici mahiyette sigara satışı yapan kuruluşlara yönelik olarak bir takım yaptırımların uygulandığı da görülmektedir.

Türkiye'de özellikle genç nüfusun tütünün zararından korunmasına yönelik olarak atılan önemli adımlardan birisi de, 1996 yılında çıkarılan "Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun" un çıkarılması gelmektedir. Bu kanun ile özellikle tütün satışının özendirici kampanyalarının önüne geçilmesi ve bu konuda

¹² Gençlik ve Uyuşturucu madde Alışkanlığı, MEB Yayınları, Ankara, 1997, s.140-141.

¹³ [www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar, htm](http://www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar.htm).

¹⁴ Barış İ. Sigara ve Sağlık, MEB Yayınları, İstanbul, 1997.

RTÜK tarafından televizyon kanallarına ayda en az doksan dakika tütün ve tütün mamullerinin zararları konusunda uyarıcı ve eğitici mahiyette yayınlar yapma zorunluluğu getirilmiştir¹⁵.

Tütün ve tütün mamullerinin zararları gündeme geldikçe ve bu maddenin insan ve toplum üzerindeki zararları bir bir ortaya çıktıkça bu konuda ulusal ve uluslar arası boyutta araştırmalara ağırlık verildiği görülmektedir. WHO tarafından da bağımlılık yapan madde sınıflandırılmasına dahil edildiği ve bu bağımlılığın “Tütün Tipi Bağımlılık” olarak adlandırıldığı, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Gene Müdürlüğü Ruh Sağlığı Daire Başkanlığı tarafından WHO ve Milli Eğitim Bakanlığı ile ortaklaşa tütün bağımlılığı konusunda yürütülen çalışmanın 1995 yılında tamamlandığı görülmektedir¹⁶. Bu çalışmanın sonuçları irdelendiğinde Türkiye genelinde 12781 lise öğrencisi çalışmaya dahil edildiği ve bu sayının % 20.1’inin sigara kullandığı, sigara kullanan öğrencileri % 94.9’unun resmi liselerde, % 5.1’inin ise özel liselerde öğretim gördüğü belirlenmiştir.

Tütün ve tütün mamullerinin zararlarının belirlenmesi açısından bir çok bilimsel araştırma yapıldığı aşikardır. Bu araştırmalardan ilgi çekici olanlarından birisi de Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyeleri ve araştırma görevlileri arasında gerçekleştirilmiş olanıdır¹⁷. Bu çalışmaya katılan toplam 227 hekimin verileri incelenmiş ve katılımcıların % 43.8’inin sigara kullandığı belirlenmiştir. Çalışmanın bir takım demografik bilgileri içeren başkaca sonuçlarına da ulaşılabilmektedir. Ancak burada vurgulanmak istenen husus, sağlık personelinin de bağımlı olabileceği, tütünün bağımlılık yapan bir madde olması sebebiyle tüm meslek gruplarını etkileyebileceğidir.

Tütün ve tütünün bağımlılığı tarihsel süreç içerisinde insanlığın önemli bir sorunu haline gelmiş bulunmaktadır. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi hekimleri üzerinde gerçekleştirilen bu çalışma da, sorunun boyutunu ve bu bağlamda mücadelenin zorluğunu açıkça ortaya koymaktadır. Gençliğin korunmasına yönelik olarak ta, Türkiye’de tütün kullanımı ve satışına yönelik bir takım yasal müeyyidelerin getirildiği ve birey ve toplum sağlığının korunmasının amaçlandığı görülmektedir.

¹⁵ www.hasansen.av.tr/idealhukuk/kanun_detay.asp.

¹⁶ www.aile.gov.tr/bagimlilik.htm.

¹⁷ www.bagimlilik.net/index.php?option=com.ad.

1.3.1.2. Alkol Bağımlılığı

Alkol ve bağımlılığının tarihi de insanlık tarihi kadar eskidir. Tarihten sekiz bin yıl önce Mezopotamya da arpadan üretilen biranın içildiği bilinmektedir. Ayrıca Roma filozofu Seneca'nın alkolün akıl hastalığına neden olduğunu ileri sürdüğü belirtilmektedir.¹⁸ Yine ilk Babil krallık ailesinden gelen altıncı hükümdar olarak bilinen Hammurabi (İ.Ö. 1728 - 1686) yasalarında şarabın elde edilmesini ve alışverişini belirleyen hükümler olduğu görülmüştür¹⁹.

16. Luis döneminde mayalanmış içkilerin tıpta kullanıldığı, 1860 yılında Todd kendi adı ile tarçımlı iştah açıcı ve güç verici şurubu piyasaya sürmüştür²⁰. Alkolizm sözcüğünü ilk kez kullanan, olağan sarhoşluğu, kronik alkolizmi ve alkol hezeyanını ilk kez 1856 yılında Stockholm Üniversitesinde görevli Magnus Huss olduğu belirtilmektedir. Daha sonra bir çok bilim adamı tarafından bu sorunun varlığı kitaplara yansımış ve sorunun çözümüne ilişkin çalışmalar başlatılmıştır

Alkol bağımlısı bir bireyde terleme, artan el titremesi, uykusuzluk, bulantı ve kusma, aşırı huzursuzluk, geçici görsel ve dokunsal ve işitsel yanılsamalar görülebilmektedir. Bu nedenle fiziksel ve ruhsal bir takım sorunlar yaşayan bireyin içerisinde barındığı toplumda hastalık teşkil etmektedir. Toplumların sağlıklı olarak nesillerini devam ettirebilmelerindeki en önemli etken toplumu oluşturan bir takım milli değerlerin, manevi bağların ve kültürel faktörlerin korunmasından geçmektedir. Bu bağlamdan hareketle Cumhuriyet Döneminden günümüze bakıldığında ve ileride de değinileceği üzere, alkol kullanımı ve satışına ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasa'sında da ifade edildiği üzere gençliğin korunmasına yönelik olarak önlemlerin alındığı görülmektedir²¹.

¹⁸ www.benbigun.com/alkolizm.php.

¹⁹ Mangır M. Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanımlarının İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Yayınları, 1240, Ankara, 1992.

²⁰ Köknel Ö.Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Kitaplar Yayınları, İstanbul , 1997.

²¹ Şafak A., Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı, Temel Yayınları, İstanbul, 1994, s.25.

Alkol bağımlılığı olgusu Türkiye’de önemli sağlık sorunları arasında yer teşkil etmektedir²². Bu durum, beraberinde biyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik zorlukları da beraberinde getirmektedir. Türk toplumu içerisinde de gün geçtikçe alkol kullanımı ve bunun da beraberinde getirdiği sorunların arttığı açıkça görülmektedir²³. Alkol ve alkol bağımlılığı ile ilgili olarak ulusal ve uluslar arası mahiyette bir çok araştırmanın yapıldığı bilinmektedir. İlhan ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, alkol bağımlılarında alkole başlamada belirleyici risk etmenlerinin gelişim dönemleri incelenmeye çalışılmıştır²⁴. Bu çalışmanın önemli sonuçlarından birisi, alkol kullanım ve bağımlılığında bireydeki kalıtsal yapı ve aile içindeki sosyal öğrenmenin etkili olduğunun belirlendiğidir. Sosyal öğrenme ile bağlantılı olarak ailede alkol kullanan birinin bulunması, çocukluk dönemi için özellikle diğer dönemlere göre önemli bir risk etmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmanın sonucunda, toplumun en küçük yapı taşı olarak ifade edilen Türk aile yapısının korunması durumunda, diğer uyuşturucu maddelerin önemli bir alt basamağını teşkil eden alkol ve alkol bağımlılığı ile mücadelede etken bir risk etmeni ortadan kalkabileceği söylenebilir.

Alkol ve alkol bağımlılığı konusunda yapılan diğer bir araştırma ise, Ögel ve arkadaşları tarafından 2005 yılında İstanbul ilinde onuncu sınıf öğrencileri arasında tütün, alkol ve madde kullanımı yaygınlığının belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Toplam 43 okulda 3483 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen bu çalışmada, çalışmaya alınan öğrencilerin % 51.2’sinin hayatları boyunca en az bir kez alkol ile tanıştığını ortaya koymuştur²⁵. Bu çalışma 2001 yılında Ögel ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilen SAMAY isimli araştırma ile mukayeseye tabi tutulduğunda, 2001 yılında ortaya çıkan sonuçların alkol ve tütün kullanımı açısından sayısal olarak benzerlik gösterdiği ancak esrar başta olmak üzere diğer uyuşturucu maddeler ile tanışma oranının arttığı tespit edilmiştir. Bağımlılık yaptığı belirlenen tütün ve alkolün diğer uyuşturucu maddelere başlamada önemli bir basamak teşkil ettiği bu çalışmanın sonucundan da ifade edilebilir.

²² Gümüş, Ö., Şahin, E., Top, Ş. Alkol ve Eroin Bağımlılarının Ailelerindeki Psikososyal ve Ekonomik Zorluklarının Araştırılması. Bağımlılık Dergisi Yıl:2002, Cilt.3, S.3.,

²³ Köknel, Ö.Genel ve Klinik Psikiyatri. Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul,1989.

²⁴ İlhan, Ö., Doğan Y., Demirbaş H., Boztaş, H. Alkol Bağımlılarında Aylöle Başlamada Belirleyici Risk Etmenlerinin Gelişim Dönemlerine Göre İncelenmesi. Bağımlılık Dergisi Yıl:2002, Cilt.3, S.2.

²⁵ yeniden@yeniden.org.tr

Tarih süreci içerisinde yapılan araştırmalar, özellikle kullanılması ve satışı yasak olmasına karşın, bağımlılık yapan alkolün kullanımının gün geçtikte kullanımının artırdığını ortaya koymaktadır. Diğer uyuşturucu maddelerin kullanımında önemli bir basamak oluşturduğu bilimsel olarak ta tespit edilmiş bulunan alkol ve kullanımı ile mücadelede gençliğin korunmasına yönelik tedbirlerin artırılması gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır.

1.3.1.3. Kafein Bağımlılığı

Kafein bilim dilinde trimethylxanthine olarak adlandırılmakta olan uyarıcı nitelikli bir kimyasal maddeyi teşkil etmekte olup, bir çok bitkinin yaprak ve tohumlarında bulunmaktadır. Özellikle kahve dışında çay, migren ilaçları, kakao, çikolata ve hafif içkilerde ihtiva etmektedir. Ayrıca sinir sistemini uyaran bir kimyasal madde olduğu için kana mideden karıştığı ve on beş dakika gibi bir süne içerisinde merkezi sinir sistemi üzerinde uyarıcı nitelikte bir etki yaptığı bilinmektedir²⁶.

Bağımlılık yapıcı maddelerin hemen her özelliğini barındırmaktadır. Kafein yoksunluğunda da baş ağrısı, yorgunluk, halsizlik belirtilerinin görüldüğu belirtilmektedir²⁷. Türkiye’de Cumhuriyet’ten günümüze kafein bağımlılığına ilişkin olarak açık olarak bir sorunun ortaya çıkmaması nedeniyle herhangi bir şekilde yasal düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir. Özellikle bir çok tüketim maddesi içerisinde yer alan kafeinin bağımlılık yapıcı etkileri tespit edildiğinden literatür içerisinde yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler sınıflandırmasında yerini almıştır.

1.3.1.4. Uçucu Madde Bağımlılığı

Bu guruba çözücüler (solventler) Yapıştırıcılar, aerosoller, tiner ve benzin türevleri, propanlar girmektedir. Günümüzde bu maddelerin kullanan bağımlı sayısının arttığı da bilinmektedir. Sanayi alanında çokça kullanılan bu maddelerin ucuz olması ve temininin kolay olması önemli bir risk faktörü olarak ortaya çıkmaktadır. Uzmanlar

²⁶ yeniden@yeniden.org.tr

²⁷www.armpsikiatri.com/bagimli.asp.

tarafından yapılan araştırmalarda bine yakın ürünün uçucu madde olarak kullanılabileceği ortaya konmuřtur²⁸.

Uçucu madde bağımlılığı konusunda özellikle son zamanlarda ulusal ve uluslar arası araştırmaların yapıldığı görölmektedir. Anderson ve Loomis tarafından gerçekteştirilen bir araştırmada, uçucu madde kullanımı, yalnız bireysel değil, aynı zamanda olumsuz sosyal sonuçlar yaratması sebebiyle toplum sağlığı da tehdit eden karmaşık ve çok faktörlü bir sorun olarak tanımlanmıřtır²⁹.

Aklaş tarafından gerçekteştirilen bir çalışmada, uçucu madde kullanmaya başlayan ergenler için madde kullanımının, bireyin zamanla arkadaşları ile birlikte gerçekteştirdiği bir aktivite haline dönüştüğü, toplumdaki uzak parklar, köprü altları, tren rayları gibi mekanlarda, gelişmekte olan sanayi alanlarında bu maddenin kullanımının yaygın olduğu belirtilmiřtir³⁰.

Uçucu maddelerin temininin yasal yollarla rahatlıkla gerçekteşebilmesi, ucuz olması gibi nedenlerle kullanımının gün geçtikçe yaygınlaşmaya başladığı bilinmektedir. Cumhuriyet'ten günümüze değin sanayi ve teknolojinin gelişimiyle birlikte özellikle sanayi alanları ve çevresinde bu maddelerin kullanım yaygınlığından söz etmek mümkündür. Bu bağlamda son yıllarda yapılan ulusal araştırmaların bir çoğu ülkemizde uçucu madde kullanım alanları ve kullanıcı bireylerin çoğunluğunun çocuk yaşta kişiler olduğunu açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Araştırmalar neticesinde ortaya çıkan bu durum, uçucu maddeleri madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir tehlike unsuru oluşturmaktadır.

1.3.2. Yasal Olmayan Bağımlılık Maddeleri

Bu maddeler üç ana sınıfta toplanabilmektedir. Ancak bu çalışmada, belirtilen maddelerin özellikleri ve türevleri hakkında detaylı bilgi verilmeksizin basit sınıflandırılması ile yetinilecektir. Yasal olmayan bağımlılık yapan maddelere göz atacak olursak;

²⁸ yeniden@yeniden.org.tr

²⁹ Anderson CE., Loomis GA. Recognition and prevention of inhalant abuse. Am Fam Physician .2003; 68: 869-874.

³⁰ Aklaş L., Sırma G., Ersül Ç. Umatemde Yatarak Tedavi Gören Çocuk ve Ergenlerin Özellikleri.VIII. Ulusal Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongresi Bilimsel Çalışmalar El Kitabı, 2000 s.38-42.

a- Merkezi Sinir Sistemini Yavaşlatanlar: Bu maddeler afyon, eroin, kodein ve morfindir. Eroin, kodein ve morfin, afyonun kimyasal yollarla ayrıştırılmasından elde edilen uyuşturuculardır.

b- Merkezi Sinir Sistemini Uyaranlar : Uyarıcı niteliği bulunduğu belirlenen maddelerin başında kokain gelmektedir. Kokainin dışında tamamen kimyasal yollarla elde edilen ve sentetik uyuşturucular olarak adlandırılan maddelerin başında ecstasy, crack ve captagon gelmektedir.

c- Duyuların bozulmasına sebep olanlar: Esrar, likit esrar ve LSD olarak adlandırılan lysergic asid bu sınıfta yer almaktadır.

Yukarıda da belirtildiği üzere isimleri geçen ve bir kısmı tabii bir kısmı da sentetik olan maddeler ile ilgili olarak ayrıntılara inilmeksizin bilgi aktarılmıştır. Burada üzerinde durulması gereken en önemli husus, gerek yasal gerekse yasal olmayan bu maddelerin kullanımı ile geçmişten günümüze mücadele edildiği gerçeğidir. Bu sorun ile mücadelede özellikle Cumhuriyet'ten günümüze gerçekleştirilen ulusal ve uluslar arası yasal düzenlemelerin önemi vurgulanmaktadır.

1.4. Türkiye'de Madde Yakalamaları Sonucu Ortaya Çıkan Uyuşturucu Rotalarının Değerlendirilmesi

Türkiye'de geçmişten bugüne kadar ulusal ve uluslar arası boyutta ele geçirilebilen uyuşturucu maddeler, ülkemiz üzerindeki uyuşturucu trafiğinin belirlenmesi üzerinde büyük rol oynamaktadır. Özellikle sınır komşularımız üzerinden Türkiye'ye girerek, gerek iç piyasaya sürülen gerekse transit olarak başka ülkelere gönderilmeye çalışılan uyuşturucu maddelerin trafiğinde Türkiye'nin üzerinde yer aldığı coğrafi konum önem arz etmektedir. Uyuşturucu maddelerin insanlığın var oluşundan bu yana ticaretinin yapılmasında belli başlı etmenlerin rol oynadığı ifade edilebilir. Özellikle son yıllardaki bağımlı sayısındaki artış, yüksek kar marjları, terörist faaliyetler ve dünya ülkelerinin siyasal yapısındaki değişme ve gelişmeler bu konuya etki eden etmeler olarak sıralanabilir. Bu etmenler, zamanla uyuşturucu madde üretimi, imali, ihraç ve ithali için de belirleyici bir etken olmuş ve uyuşturucu madde trafiğinde belli başlı rotaların oluşmasını sağlamıştır.

Türkiye’de bu konuda kanun uygulayıcısı birimler tarafından gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde, ele geçirilen maddelerin cinsine göre belli başlı rotaların meydana geldiği söylenebilmektedir. Kanun uygulayıcısı birimlerinin çalışmaları sonucu ortaya çıkan uyuşturucu rotalarının, arz-talep ilişkisinin önemli bir sonucu olduğu ifade edilebilir. Bu bağlamda arz- talep ilişkisi içerisinde bulunan taraflar arasında uyuşturucu maddenin üretim ve tüketim fiyatının belirlenmesinde rotaların önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de, coğrafi konum sebebiyle uyuşturucu kaçakçılığı yapan şebekeler için önemli rotalara sahip durumdaki bir ülke konumunda olduğu da bir gerçektir.

Türkiye’de uyuşturucu madde olaylarında geçmişten bu güne kadar yapılan çalışmalar neticesinde ortaya çıkarılabilen rotalar EGM-KOM Daire Başkanlığının 2002 yılında yayınladığı raporda ayrıntılı olarak yer verilmiş ve Türkiye’nin üzerinde bulunduğu coğrafyada uyuşturucunun sevk edildiği üç ana güzergah- rota tespit edilmiştir. Bu rotalara göz atacak olursak;

1- Balkan Rotası: Güneybatı Asya haşhaş ekim bölgelerinden başlayarak İran ve Türkiye toprakları üzerinden geçerek Balkan Yarımadası üzerinde iki ana kola ayrılmaktadır. Kuzeyde olan birinci kolu Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya üzerinden Avrupa ülkelerine varmaktadır. Güneyde kalan ikinci kol ise, Türkiye ve Yunanistan üzerinden deniz yolu ile İtalya’ya ulaşmaktadır. Gerek bu rota üzerinden gerekse belirtilecek olan iki rota üzerinden özellikle eroin adlı uyuşturucu maddenin yanı sıra bu maddenin imalinde kullanılan afyon ve türevlerinin doğudan batıya, uyarıcı nitelik bir takım sentetik uyuşturucuların ise batıdan doğuya trafiği yer almaktadır.

2- Kuzey Karadeniz Rotası: Bu rotanın da iki kolu bulunmaktadır. Kuzeyde kalan birinci kol Afganistan’dan başlayıp, Orta Asya Cumhuriyetlerini geçerek, Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Polonya üzerinden Batı Avrupa pazarlarına ulaşmaktadır. Güneyde kalan kol ise, yine Afganistan’dan İran’a, oradan da kuzeye yönelerek Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve Rusya’ya devamında da Batı Avrupa’ya ulaşmaktadır. 90’lı yıllarda Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin dağılması neticesinde Orta Asya’da meydana gelen değişimler ve bu bölgede yer alan ülkelerin

kanun uygulayıcısı birimlerinin yeni bir yapılanma sürecinde bulunmaları nedeniyle bu rotanın uyuşturucu tacirleri tarafından cazip görüldüğü ve sık kullanıldığı bu raporda ifade edilmiştir.

3- Doğu Akdeniz Rotası: Pakistan limanların başlayarak, Hint Okyanusu, Kızıl Deniz, Süveyş Kanalı ve Kıbrıs üzerinden devam ederek Batı Avrupa pazarlarına ulaşır.

Yukarıda ifade edilmeye çalışılan rotalara dikkatle bakılacak olduğunda, Türkiye'nin uyuşturucu madde trafiğinde dünya üzerindeki coğrafi konumunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda Türkiye'nin coğrafi konumunun ne kadar önemli bir risk unsuru teşkil ettiğini ve bu gerçekten hareketle madde bağımlılığı sorunu ile mücadeleyi haklı kılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İç Güvenlik ve Milli Değer Kavramı

Varlıklarının idamesi için ülkeler için olmazsa olmaz koşulların başında iç güvenlik kavramı gelir. Bireylerin oluşturduğu toplumlar sağlıklı bir güven ortamı içerisinde kendilerine has özelliklerini muhafaza etmek suretiyle gelecek nesillerinin idamesi için güven oluştururlar. Tarihsel süreç içerisinde dikkatle bakılacak olduğunda, asırlarca varlığını devam ettiren Osmanlı İmparatorluğu dahi kendine has değerlerini muhafaza edememesi sonucunda parçalanmaktan kurtulamamıştır. Tabii ki bu sadece başlı başına çöküş sebebi sayılamaz. Bunun başkaca da nedenlerini saymak mümkündür. Bireylerin teşekkülü ile meydana gelen toplumların kendilerine has bir takım manevi özelliklerini, dini inançlarını, kültürel değerlerini koruma ve gelecek nesillerde taşımada ne kadar başarılı olursa geleceği açısından kaygı yok demektir.

Milli değerlerin, örf ve adetlerin korunmasında iç güvenliğin de önemi aşıkardır. İç güvenliklerini sağlayamayan ülkelerin her zaman diğer ülkeler açısından tehdit unsuru oluşturduğu da bilinmektedir. Bu bağlamda iç güvenliğin sağlanmasının, ancak ve ancak milli değerlerin korunması ile mümkün olduğu ifade edilebilir. Milli değerlerinin muhafazasından yoksun milletlerin iç güvenliklerinin de tam olarak sağlandığı söylenemez. Özellikle kurtuluş mücadelesi veren Türk Milleti'nin şanlı tarihi geçmişine dikkatle bakıldığında milli değerlerine ne denli önem verdiği görülmektedir.

Toplumda meydana gelen sorunlar ile mücadelede toplumun sahip olduğu bir takım değerlerin varlığı da bu sorunlar ile mücadeleyi kolaylaştırmaktadır. Gerek yasal olsun gerekse olmasın, bağımlılık yapan maddelerin imali, alımı, satımı ve kullanımı sonucunda toplumu teşkil eden bireyin meydana getirdiği veya getireceği bir sorun içerisinde barındığı toplumu da rahatsız etmektedir ve edecektir.

Değer kavramını “insanları mutlu edecek yegane vasıta, onları birbirine yaklaştırarak, onlara birbirini sevdirecek, karşılıklı maddi ve manevi ihtiyaçlarını sağlayan hareket ve enerji” olarak ifadeden Atatürk' ün de belirttiği üzere, değerlerin

mevcudiyetinin varlığı halinde idameden söz edilebilecektir. İnsanoğlunun karşılaştığı bir durum ve olay karşısında, sorunların çözümünde sergilediği tüm tutum ve davranışların yönlendirilmesi toplumun içerisinde barındırdığı bireyin taşıdığı bir takım değerlerden ileri gelmektedir. İnançlar, idealler, ülküler, bağlılıklar, dürüstlük, erdem, dostluk gibi daha sayılabilecek çok sayıdaki bu özellikler birer yüksek değer olarak ifade edilebilir.

Bir ülkü ve kültür birliği olarak olarak Türk'lüğün önemli meselelerinin başında Türk milletinin ve özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin varoluş nedenlerini meydana getiren değerlerin korunması, geliştirilmesi ve yaygın hale getirilmesinin gerektiği aşikardır. Binlerce yıllık geçmişini bilen her Türk genci, bu güne koruna gelmiş milli değerlerinin muhafazasında görev almaktadır. Türk gençliği üzerine yüklenen bu ödev, varlığın idamesi için zaruridir. Milletin varoluş mücadelesiyle istiklal ve bağımsızlığı teşekkül etmiştir. Bireyin yaşadığı toplum içerisinde mutlu olabilmesi ve sağlıklı nesillerin devamının sağlanması ancak ve ancak istiklal ve bağımsızlığın elde edildiği andaki ruh halinin bireye aşılması ile mümkün olabilecektir. Milli değerlerine sahip iç güvenliğini sağlamış toplum ve içerisinde barındırdığı birey, ortaya çıkabilecek ve tehdit unsuru oluşturabilecek her türlü tehlikeden korunmasını da kolay kılabilir.

Bu gerçekten hareketle, tüm dünya devletleri açısından asrın önemli bir sorunu haline gelen madde bağımlılığı kavramı Türkiye açısından da bir tehdit unsuru oluşturmaktadır. Cumhuriyet'ten günümüze kadar madde kullanımı ve bağımlılığının, diğer dünya devletlerine nazaran hali hazırda istatistiksel açıdan ciddi bir sorun oluşturmamakta ise de, önlem alınmadığı takdirde gelecek nesiller açısından önemli bir tehdit unsuru oluşturabilecektir³¹. Bu nedenle bu çalışmada, iç güvenlik kavramı ve milli değerlerin muhafazası konusuna yer verilerek Cumhuriyet'ten günümüze kadar, madde bağımlılığı ile mücadelede atılan adımlar irdelenmeye çalışılarak gelecekte alınması gereken hususlar üzerinde durulmuştur.

³¹ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s.117.

2.1. Cumhuriyet Döneminden Günümüze Madde Bağımlılığı ile Mücadelede İç Güvenlik ve Milli Değerlerin Yeri ve Önemi

Anadolu'da afyon, İ.Ö. 3000 yıllarından beri yetiştirilmektedir. İ.Ö. 4000 yıllarında Sümerler tarafından Aşağı Mezopotamya'da yetiştirilen haşhaş ve kenevir tedavi amaçlı olarak kullanılmakta olduğu bilinmektedir³². Yine ağır uyuşturucuların ham maddesi olarak bilinen haşhaş bitkisinin de gerek Anadolu'da gerekse bir çok dünya ülkesinde çok eski dönemlerden beri yetiştirildiği, İ.Ö. 5000 yıllarında Mezopotamya'da yaşamış olan Sümerlerin kullandıkları dilde haşhaş bitkisinden elde edilen afyona ait bazı kelimelere ve Asurlara ait bazı kabartmalarda haşhaş bitkisi resimlerine rastlanıldığı, Anadolu'ya 1516-1519 yıllarında gelip, araştırmalarda bulunan Fransız bir araştırmacının “Fransızlar nasıl buğday yetiştirirlerse Türkler de öyle haşhaş yetiştirirlerdi” şeklinde ifadede bulunduğu belirtilmektedir³³.

Türkiye'de uyuşturucu maddelerin bir çoğunun ham maddesi olarak kullanılan haşhaş bitkisinin ekimi, afyon üretimi hususlarında zamanla yasal müeyyideler konulduğu görülmektedir. Bu konu ile ilgili ilk yasal düzenlemenin Osmanlı İmparatorluğu'nda Fatih Sultan Mehmet zamanında gerçekleştirildiği bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmet'in “Kanunnamesi” adlı eserinde “Eğer biregü hamriçe, köylü ya da şehirli de olsa bir akçe cereme alın” ifadesiyle bu konu ile ilgili ilk kez bir yasaklamadan söz edilmektedir. Padişah IV. Murat döneminde afyon, tütün ve kahve kullanımı yasaklanmıştır³⁴. Türkiye'de 18 Temmuz 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olmasının ardından³⁵, 3 Nisan 1933 yılında haşhaş tarımının sınırlandırılması ve afyon satım işlemlerinin İktisat Vekaleti'ne bağlı bulunan “Uyuşturucu Maddeler İnhisarı” na verilmesine ilişkin yasayı kabul etmiştir. Ayrıca yine aynı yılda Türkiye, Uluslararası Afyon Sözleşmesi'ne de imza atarak haşhaş ekiminin uluslar arası boyutta sınırlandırılması ve kontrol altına alınması için mücadelesini devam ettirmiştir. 1931 yılında ise imzalanan Cenevre Sözleşmesi imzalanmış, 1938 yılında Toprak Mahsulleri Ofisinin kurulmasıyla tüm uyuşturucuların tek elden kontrolünün sağlanması hedeflenmiş, haşhaş üretimine de ciddi sınırlamalar getirilmiştir. Böylelikle Toprak

³² www.duzce.pol.tr/kacakcilik/b_kacakcilik_uyusturucu.html.

³³ www.tmo.gov.tr/uploads/yayinlar/hashas_raporu_2004.pdf.

³⁴ www.yesil.org/teror/uyusturucu.htm.

³⁵ www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx.

Mahsulleri Ofisi uyuşturucu maddelerinin imali, ekimi ve denetimine ilişkin organizasyonu tek elden yürütmüştür. Cumhuriyet döneminden sonra imzalanan ve uygulamaya konulan bu sözleşmeler ve yasalar ili gerek ulusal gerekse uluslar arası anlamda yapılacak olan uyuşturucu maddeler ile mücadele yerini almış bulunmaktadır.

1938 -1971 yılları arasında Türkiye, dünya yasal afyon pazarının % 50-55'i gibi bir oranına sahip olmuş ve bu nedenle de diğer dünya ülkeleri tarafından eleştirilmiştir. Bu eleştiri karşısında 1971 yılında hükümet tarafından afyon üretimi yasaklanmış, ancak bu durum da tek geçim kaynağı afyon üretimi olan yaklaşık 1.5 milyon kişinin yoksulluğa sürüklenmesine sebep olmuştur. Yaşanan olaylar karşısında 1974 yılında geçmişte konulan bu yasaklama ortadan kaldırılmış ve haşhaş ekimi kontrole tabi tutularak ekim alanlarının Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesi sağlanmıştır. Yetiştirilen haşhaş kapsülleri çizimi yapılmadan Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satın alınarak Bolvadin'de 1981 yılında kurulan alkaloid fabrikasında işlenmek üzere gönderilmeye başlanmıştır.

Türkiye'nin 1970'li yıllara kadar yasal zeminde üreterek ulusal ve uluslar arası piyasaya sürdüğü ve bir çok uyuşturucu maddenin ham maddesi olan afyonun diğer dünya ülkelere oranla büyük bir pazar alanını elinde bulundurmasına karşın, madde bağımlılığı gibi bir sorundan kimse haberi bulunmamaktaydı. Oysa ki, bir çok Avrupa ülkesi bu sorun ile ciddi anlamda mücadeleye başlamış ve bu konuya ekonomilerinin önemli bir bölümünü ayırmıştır.

Dünya ülkeleri üzerinde sorun bu şekilde görünmesine karşın, özellikle kıtalar arası önemli bir coğrafik bir konuma sahip olan Türkiye' de uyuşturucu madde kullanımı bir sorun olarak görülmemiştir. Bu konuda Türkiye'de Cumhuriyet döneminde ilk yasal düzenlemenin 765 sayılı ve 1926 tarihli Türk Ceza Kanunu ile gerçekleştirilmiştir. Bu yasa ile ferdi anlamda uyuşturucu kullanmak suç sayılmayıp, toplu halde kullanılması halinde cezalandırılma işlemi yapıldığı, satıcılar hakkında ise 6 ay gibi bir hapis cezasının uygulandığı bilinmektedir. Diğer dünya uluslarında olduğu gibi Türkiye' de uyuşturucu maddeler ile mücadele politikasında değişikliklere maruz kalabilmiş ve 1953 yılında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda bu Suçlara ilişkin yasal müeyyideler yeniden düzenlenmiştir. Yürürlüğe giren bu düzenleme ile yasal olarak

işlemler yapılmak iken Avrupa Birliği uyum çerçevesinde uyuşturucu suçları ile ilgili bir takım yeni düzenlemeler getirilmiş, uyuşturucu madde bağımlılarının cezadan çok tedavi edilmeleri yönünde işlem yapılması buna karşın uyuşturucu satıcılarına çok ciddi ve ağır hapis cezalarının getirilmesi ön görülmüş ve bu yeni düzenleme 1 haziran 2005 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Görüldüğü üzere ki, uyuşturucu madde kullanmak suç dahi sayılmaz ve bu konu ile ilgili ciddi anlamda önlemler dahi alınmaz iken, zamanla dünya ülkelerinin en önemli sorunlarından birisini teşkil eden, ulusların geleceğini tehdit eden ve asrın vebası olarak nitelendirilen uyuşturucu ile mücadeleye önem verilmesi gerçeği ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Türkiye'nin uyuşturucu madde kaçakçılığı güzergahında transit bir konumda bulunması ve ülkemizde gerçekleştirilen uyuşturucu madde kaçakçılığının uluslararası suç organizasyonları tarafından gerçekleştirildiğinin belirlenmesi de mücadelenin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Son yıllarda Güney Batı Asya dan Türkiye topraklarına girmeden Avrupa'ya uzanan Kuzey Karadeniz Rotası ve Güney Doğu Akdeniz üzerinden Avrupa'ya uzanan *deniz rotalarının* oluşturulduğu ve tercih edilirliğinin arttığı görülmektedir. Balkan Rotası Kuzey Karadeniz Rotası ve Deniz Rotası; kokain, psikotropolar, ve kimyasallar bakımından batı –doğu istikametinde ters akım için söz konusu olabilmektedir³⁶

Türkiye uyuşturucu ile mücadele politikalarının gereği olarak uluslararası sıkı işbirliği ile bilgi ve tecrübe değişiminde aktif olarak rol oynamaktadır. Bu bağlamda interpol üyeliğinin yanı sıra çeşitli bölgesel, alt bölgesel ve ikili iş birliği kapsamında çok sayıda ülke ile irtibatını ve çalışmalarını sürdürmektedir. Bu zorunluluk içerisine hareket eden Türkiye'nin 2003 yılı itibarıyla nüfusunun 70.7 milyon kişi olduğu, nüfusun coğrafi bölgelere değişkenlik göstermesine karşın yarıya yakınının ülkenin kıyı kesimlerinde yaşadığı, iç bölgelerde ise daha seyrek bir yerleşimin söz konusu olduğu da bilinmektedir. Oldukça genç bir nüfusa sahip olan Türkiye nin 14 yaş altı nüfus

³⁶ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara,1998, s.4

oranı toplam nüfusun % 29'unu teşkil etmektedir³⁷ . Bu rakamlar da açıkça madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadelede Türkiye'nin dünya üzerindeki coğrafi konumunun, genç nüfus oranının önemini ortaya koymaktadır.

Türkiye' nin önemli bir genç nüfusa sahip olması ve dünya üzerindeki coğrafi konumu itibarı ile uyuşturucu trafiğinde çok önemli bir role sahip olmasına karşın uyuşturucu madde bağımlısı sayısı her ne kadar gelecek açısından kaygı verici olsa dahi, diğer Avrupa ülkelerine oranla daha az olduğu aşikardır. Bu hususta en önemli faktörlerin başında iç güvenlik milli değerler gelmektedir.

Dünya üzerinde var olmuş ve olan tüm devletler kendi iç ve dış güvenliğini sağlamaya çalışmışlar ve çalışmaya da devam etmektedirler. Devletlerin her türlü tehdit unsuruna karşılık güvenliklerine önem vermeleri zaruri bir gereklilik olarak ortaya çıkmıştır. İç güvenliğin sağlanmasında bir çok etmenin rol oynadığı söylenebilir. Bunların başında devletin uygulamaya koyduğu yasalar, örf ve adetler, yaşayış tarzları,din,kültürel değerler, milli devlet ve milli birlik anlayışları başta gelenleridir. Milli değerlerin başında yer alan örf ve adetlerin kendine has özelliklerini koruması iç güvenliğin teşekkülünü ve idamesini de kolay kılmaktadır. Türkiye'nin uyuşturucu madde konusundaki gerek genç nüfusu gerekse coğrafi konumu nedeniyle çok önemli bir rolde bulunmasına karşılık ,madde kullanan birey sayısının korkutucu boyutta olmamasının temel nedeni de iç güvenlik ve milli değerlerin dejenere olmaması olarak ifade edilebilir. Toplumların en küçük yapı taşını teşkil eden aile de, milli değerlerin muhafazasında önemli bir role sahip bulunmaktadır. Kültürel değerlerin yoğrulup şekillendirilmesi sonucu ortaya çıkan insan topluluklarından teşekkül milletlerin iç güvenliğini sağlamasında milli değerlerini muhafaza etmesi önemli bir rol oynamış bulunmaktadır. Milli değerlerini muhafaza edebilen milletler gerek asrın vebası olarak nitelendirilen ve bir devletin, milletin, varlığını tehdit eden uyuşturucu madde bağımlılığı ile gerekse başkaca tehdit unsurları ile mücadelesini kolay kılacaktır.

Madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında milli değerleri taşıyan ve toplumun en küçük temel taşını teşkil eden aile faktörü önemli bir risk etmeni olarak ortaya

³⁷ www.kom.gov.tr/Dosyalar/INCB2004.doc.

çıkmaktadır. Ayrıca aile faktörünün yanı sıra kültürel değerler, akran grubu ve medya da, madde bağımlılığı ile mücadele de önemli birer risk faktörüdür. Yapılan bu çalışmada özellikle milli değerleri içerisinde barındıran bu faktörlere ayrıntılı olarak değinilmiştir.

Ayrıca burada ifade edilmesi gereken önemli husus, gerek Osmanlı Dönemi'nde gerekse Cumhuriyet'ten günümüze değin toplumda yaşayan bireyin kullandığı bir takım maddelerin o topluma ve düzene hastalık bulaştırdığı zamanlarda kısıtlayıcı müeyyidelerin getirilmiş olmasıdır. Zamanla bireyler tarafından kullanılan bu tür maddelerin insan sağlığına ve buna paralel olarak içerisinde barındığı topluma ciddi sorunlar oluşturduğunun belirlenmesi üzerine önlemlerin artırıldığı görülmektedir. Bu bağlamda Cumhuriyet'ten günümüze kadar uyuşturucu maddelerin ekimi, bulundurulması ve kullanımına ilişkin getirilen bir takım yasaklamalar ulusal boyuttan sıyrılarak uluslar arası boyutta imzalanan bir takım sözleşmeler ile kendini göstermiştir. Bu durum da, madde bağımlılığı ile mücadelede sadece Türkiye'nin değil tüm dünya devletlerinin mücadelesini gerektiren önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu sorun ile mücadelede iç güvenliğe verilecek önem kadar milli değerlerin korunması ve yaşatılabilmesi de önem taşımaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri geçmişten bu güne kadar milli değerlerin korunmasını amaçlayan planlarını uygulaya geldikleri ifade edilebilir. Özellikle 2001 – 2005 yılı 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde alınan kararlara göz atıldığında, milli ve manevi değerlerin korunmasında ve geliştirilmesinde, milli bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumunun güçlendirilmesinin esas olduğu ifade edilmektedir³⁸. Bu planda ayrıca ailenin toplumsal ve ekonomik değişmeye uyum sağlamasına yardımcı olacak önlemler alınacak aile bireyleri arasında bağlılık ve dayanışmayı geliştirici ve özendirici politikalara ağırlık verileceği, Türk ailesi kimliğinin korunmasına yönelik olarak çocuk yetiştirme, yaşlı ve engelli aile bireylerinin bakımı konusunda ailelerin eğitilmesi gerekliliği belirtilmektedir.

Sadece madde bağımlılığı ile mücadelede değil, içeriden ve dışarıdan gelebilecek her türlü tehlikelerin bertaraf edilmesinde ve toplumun hastalıklardan

³⁸ www.turkoloji.cu.edu.tr/Genel/tezcan/aile/pdf.

korunması amacıyla milli değerlerin, örf ve adetlerin, bu bağlamda Türk aile yapısının kendisine has bir takım değerlerinin korunmasına yönelik tedbirlerin alınması zaruri hale gelmiştir.

2.2. Madde Bağımlılığı ile Mücadelede İç Güvenlik ve Milli Ahlak Yönünden Risk Etmenleri

Madde bağımlılığı ile mücadelede bir çok etmen risk olarak göze çarpmaktadır. Bunlar aile yapısı, medyanın etkisi, maddelere olan ulaşılabilirlikteki kolaylık, kültürel etkinliklerin noksanlığı, akran gurubunun etkisi gibi alt başlıklar ile sıralamak mümkün olacaktır. Şüphesiz, bu başlıkları sayı olarak çoğaltmak mümkündür. Ancak burada belli başlı risk etmenlerinin sıralanması, bu etmenlerle ilgili alınacak önlemler ve bu alınacak olan önlemler sayesinde maddelerin bireye verebileceği zararların asgariye indirgenebileceği hususlarının irdelenmesi gerekmektedir. Türkiye'nin özellikle içerisinde bulunduğu coğrafi konum nedeniyle uyuşturucu madde trafiğinde transit bir ülke konumunda bulunmasına rağmen, madde bağımlısı birey sayısının düşük seyirlerde bulunduğu bilinmektedir³⁹. Bu gerçekten hareketle, yukarıda da ifade edildiği üzere, aile faktörü başta olmak üzere bir takım risk faktörlerinin madde bağımlılığı ile mücadelede olumlu yönde etkisinin olduğu görülmektedir. Özellikle Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve sonrasında köklü aile yapısını muhafaza ettiren Türk Milleti'nin içerisinde barındırdığı bir takım milli değerler mozaiğinin varlığı bu mücadeleyi güçlü kılabilen bir etmen olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda özellikle Cumhuriyet'ten günümüze değin madde kullanımı ve bağımlılığı olgusu ile ilgili olarak kendisine has bir takım özellikleri muhafaza eden milli değerleri içerisinde barındıran bir takım risk faktörlerine değinilmekte fayda görülmektedir.

2.2.1. Aile

Cumhuriyetten günümüze değin toplumun en küçük yapı birimi olarak adlandırılan aile yapısının teknoloji ve sanayi devrimi ile değişim gösterdiği görülmektedir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında Türk aile yapısının; ekonomisi ve toplumsal yapısı kırsal ekonomiye dayalı, geleneksel geniş ailenin ya da diğer bir ifade ile ataerkil aile yapısının hakim olduğu bir yapıya sahip olduğu bilinmektedir⁴⁰.

³⁹ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, 2003, s.84.

⁴⁰ www.turkoloji.cu.edu.tr/Genel/tezcan/aile/pdf.

Cumhuriyet'in bu dönemlerinde kentleşme yaygın değildir ve kurtuluş mücadelesi veren bir milletin sanayileşme alanındaki yavaş adımları da çekirdek aile yapısının dejenere olmaması yönünde müspet bir izlenim sergilemiştir. Bu olumlu izlenim ile Cumhuriyet' in ilk yıllarında görev alan hükümetler tarafından nüfus artışı için teşvik politikaları dahi geliştirilmiştir.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte laiklik kabul edilmiş ve kadının aile içerisindeki yeri ele alınmış, kadına bir takım sosyal hakların tanınması sağlanmıştır. Böylelikle çağdaş aile yapısının ilk tohumları atılmıştır. Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile aile yapısının çizgileri daha net çizgiler ile belirlenmeye çalışılmıştır. 1950 yıllardan günümüze değin Türk aile yapısından değişiklikler olduğu görülmektedir. Bu değişime sanayileşmenin gelişimindeki hız da etkili olmuştur. Özellikle bu bağlamda kırsal bölgede yaşayan aileler kentlere yerleşmişler ve aile yapıları, yaşayış tarzları da değişikliğe uğramıştır. 1990 yılı rakamlarına göre ülke nüfusunun % 60'ının kentlerde yaşamaya başladıkları ve nüfusun % 67 sinin çekirdek aile yapısını muhafaza ettiği görülmektedir⁴¹

Cumhuriyet'ten günümüze değin Türk aile yapısı, çıkarılan bir takım yasalar ve düzenlemeler ile ana hatları ile çizilmeye çalışılmış, bu bağlamda kadının aile içerisindeki sosyal statüsündeki reform kabul edilebilecek ciddi adımların atılmış olduğu görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşundan bu yana özellikle sanayi ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler Türk aile yapısında da müspet ve menfi bir takım değişimlere sebep olmuştur. Bu değişimin önemli menfi sonuçlarından birisi de, özellikle son yıllarda ortaya çıkan ve gençleri hedef alan zararlı bir takım maddelerin kullanımının, satışının doğurduğu toplumun hastalığı olarak kabul edilen madde bağımlılığıdır.

Bu bağlamda, madde bağımlılığı ile mücadelede en önemli rol aileye düştüğü aşikardır. Toplumun temel çekirdeği olan ailede anne ve babaların çocuklarına örnek davranışlar sergilemesi, onların gelişiminde tamamen müspet adımlar atmasını sağlamalıdır. Çocukların yaşadıkları sorunlar, sıkıntılar karşısında karşılaşılan

⁴¹ www.turkoloji.cu.edu.tr/Genel/tezcan/aile/pdf.

problemin çözümünde öncü olmaları, çözülemeyen problemler karşısında ise dışarıdan yardım almalıdırlar.

Özellikle gerek yasal olsun veya olmasın, madde kullanan anne ve babaların çocuklarının da madde kullanımına başlamasında önemli bir risk faktörü oluşturduğu da yapılan araştırmalardan anlaşılmaktadır. Temiz bir sayfa olarak dünyaya gelen çocuğun ilk mektebi olarak bilinen aile tarafından doldurulmaya başlanılan bu temiz sayfanın doğru ve toplum tarafından kabul gören müspet bilgiler içermesi gerekir. Psikolojik gelişimine dahi anne karnında başlayan çocuğun ileride toplumda sağlıklı olarak adlandırılan ve topluma uyumlu bireyler halinde yaşamlarını idame ettirebilmeleri eğitim ile mümkün olacaktır. Çocuğun ilk mektebi olarak adlandırılan aile içerisinde alınan eğitimin daha sonraları öğretim kurumlarında alacakları eğitim ile uyum sağlaması halinde sağlıklı fertlerin yetiştirilmesi mümkün olabilecektir. Parçalanmış olarak tabir edilen, ayrı ayrı yaşamak zorunda kalan ailelerin çocuklarının ise gerek madde bağımlılığına gerek başkaca suç ve olaylara karışma riskinin fazla olduğu da araştırmalardan ortaya konmuştur⁴². Ailenin madde kullanımını onaylamasının ve tutumunun önemli bir risk etmeni olduğu bilinmektedir⁴³

Yine 2004 yılı içerisinde İstanbul ilinde onuncu sınıfta okuyan öğrenciler arasında tütün, alkol ve madde kullanım yaygınlığının tespitine yönelik yapılan araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde, herhangi bir madde kullandığını belirten öğrencilerin büyük bir bölümünün ilk kez madde kullandığında bu maddeyi bir aile büyüğünden aldığını ifade ettiği, bunun da aileye ilişkin risk etmenlerin önemini vurgulayan önemli bir bulgu olarak karşımıza çıktığı görülmektedir⁴⁴

Aileden başlayacak iyi bir eğitim okullar sayesinde geliştirilip üst seviyelere çıkarılabildiği takdirde, toplum kurallarına uyan, dengeli ve medeni insanlar yetiştirilebilecektir. Çocuğun aile ile okul arasındaki bağının kuvvetli bir uyum

⁴² Çam, T. EGM Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Dergisi, Yıl.2, Sayı:20, Ankara, 2003.

⁴³ Newcomb MD; Felix-Ortiz M. Multiple protective and risk factors for drug use and abuse: cross-sectional and prospective findings. Journal of consulting and clinical psychology, 1992, S:63, s. 280-296.

⁴⁴ www.yeniden.org.tr/indeks/araştırmaraporu.htm.

içerisinde bulunması halinde, madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk ortadan kalkmış olacaktır.

Madde bağımlılığı ile mücadelede aile faktörünün önemi üzerine ulusal ve uluslar arası bir çok araştırmanın yapıldığı bir gerçektir. Bu araştırmalardan bir başkasında ise, alkol kullanan ve tedavi merkezinde tedavi gören hastaların dahil edilmesiyle örneklem seçimi rast gele yöntemle gerçekleştirilerek yapılmıştır. Hastalardan elde edilen verilerin değerlendirilmesinde anormal bir sonuç ile karşılaşılmamıştır. Alkol kullanıcılarının alkole başlama nedenlerinin başında aile ve arkadaş çevresi önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir⁴⁵

Çilli A ve Kaya N yaptığı bir çalışmada, yurtda yaşayan kız öğrencilerde %28.4'ünün sigara kullanım yaygınlığının bulunduğu, bu oranın son derece yüksek olduğu, bu bağlamda aile çevresinden ve denetiminden uzak göreceli olarak özgür bir durumda bulunduğunu düşünen öğrencinin yurt yaşamı ile sigara kullanımı arasında ilişki bulunduğunun düşünüldüğü ifade edilmiştir⁴⁶. Araştırmanın bu sonucu da özellikle aileden uzakta eğitim görmek zorunda kalan öğrencilerin madde ile tanışma riskini artırdığını açıkta ortaya koymaktadır.

Gleen SW tarafından yapılan bir çalışmada, alkole başlamanın en önemli risk faktörünün o maddeye ulaşılabilirliğinin kolay olması belirtilirken, diğer risk etmenlerinin başlıcaları, akran gurubunun etkisi ve sosyal öğrenmenin gerçekleştiği birincil ortam olan aile olarak ifade edilmiştir⁴⁷.

Türk aile yapısının her türlü şiddet ve zarardan korunmasına yönelik olarak çeşitli yasal düzenlemelerin yapıldığı aşikardır. 1982 Anayasa'sının 41.maddesinde "Aile Türk toplumunun temelidir. Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle annenin ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ve uygulanmasını sağlamak için önlemler alır, örgüt kurar" ifadesi yer almaktadır.⁴⁸ Ayrıca 17 Ocak 1998 yılında

⁴⁵ www.bagimlilik.net/dmdocuments/sayi07/03.htm.

⁴⁶ Çilli A, Kaya N. Üniversite Öğrencilerinde Nikotin Bağımlılığının Psikiyatrik Bozukluklarla Birlikteliği. Türk Psikiyatri Dergisi 2003; S:14, s.42-51.

⁴⁷ Glenn S.W., Parsons O.A.; "Alcohol Abuse and Familial Alcoholism: Psychosocial correlates in men and women", J Stud Alcohol 1989;50,:2, 116-127.

⁴⁸ Yılmaz Z. 1982 Anayasası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000,s.30.

çıkarılan “Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun” ile de, aile üyelerine aile üyelerinden birisi tarafından şiddet uygulanması halinde bir takım önlemler alınmasını ve yaptırımlar uygulanmasını sağlamıştır.

Avrupa Birliğine giriş sürecinde, 75 yıl gibi uzun bir süre kullanıldıktan sonra 1 Ocak 2002 yılında değiştirilen Türk Medeni Kanunu ile, “aile reisliği kavramı kaldırıldığı, kadının kendi soy adını taşımasına izin verildiği, eşlerin güçleri oranında emek ve mal varlıklarına katılacakları, eşlerden birinin çalışması için diğerinin müstesnasını almasına gerek olmadığı yönünde çeşitli düzenlemelerin getirildiği görülmektedir. Son yıllarda Türk aile yapısı ile ilgili olarak yasal mevzuatlardaki bir takım değişikliklerin yanı sıra özellikle sanayi ve teknolojinin gelişmesi ve buna bağlı olarak kırsal kesimlerden kentlere göç olayındaki artış da aile yapısında değişime neden olmuştur. Geleneksel ve kalabalık aile yapıları zaman içerisinde üye sayısı az ve modern aile yapılarına dönüşmeye başlamıştır.

Yasal mevzuatlardaki bir takım değişikliklerin Türk aile yapısının gelecekteki konumunu nasıl olacağı yönünde endişeler doğurduğu aşikardır. Avrupa Birliği üye ülkelerinin aile yapıları, kadının ve çocuğun hakları gibi durumlarının ciddi yasal yaptırımlar ile koruma altına alındığı görülmektedir. Ancak mevcut bu korumanın tamamen yasal düzenlemeler ile sağlandığı söylenebilir. Ancak bu yasal düzenlemelerin yanı sıra aile içi yozlaşmalar, alkolizm, uyuşturucu kullanma ve çeşitli sapma olaylarının toplumun en küçük yapı taşı olarak bilinen aileyi olumsuz yönde etkilediği de bilinmektedir⁴⁹. Türkiye'nin özellikle Avrupa Birliğine giriş sürecinde gerçekleştirilebilecek yasal düzenlemelerde öncelikle ailenin korunmasında Türk örf, adet, milli değerlerini içerisinde muhafaza eden yapısının dejenere edilmemesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen araştırmaların sonuçlarına dikkatle bakıldığında da, aile faktörünün önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Uyuşturucu madde trafiğinde transit ülke konumunda bulunan Türkiye’de madde bağımlısı birey sayısının hali hazırda ürkütücü boyutlarda bulunmaması, Osmanlı Devleti’ nin parçalanmasından sonra ortaya çıkan ancak kendine has manevi değerlerini de Cumhuriyet’ten günümüze muhafaza eden

⁴⁹ www.turkoloji.cu.edu.tr/Genel/tezcan/aile/pdf.

Türkiye'nin bu değerlerine sahip çıkmasının doğal bir sonucu olarak ifade edilebilir. Bu bağlamda, madde bağımlılığı ile mücadelede kültürel ve manevi değerlerini muhafaza eden Türk aile yapısının önemi ortaya çıkmış bulunmaktadır.

2.2.2. Medyanın Etkisi

Günümüz iletişim teknolojisinin gelişmesine paralel olarak kişiler arası ve kitleler arası iletişim de oldukça kolaylaşmıştır. Mc. Luhan'ın ifadesiyle dünya “küresel köy” haline gelmiş, insanoğlu için coğrafi mesafenin rolü de ortadan kalkmıştır. Bu durum beşinci kuvvet olarak adlandırılan ve kabul gören medyanın böyle büyük bir güce sahip olması gibi bir gerçeği de ortaya çıkarmıştır⁵⁰

Teknoloji çağı olarak adlandırılan günümüzde çok önemli bir role sahip olan medyanın madde kullanımı ve bağımlılığıyla mücadelede doğru kullanılmadığı takdirde önemli bir risk faktörü oluşturduğu bilinmektedir. Madalyonun öteki yüzünden bakıldığında ise, medya olarak adlandırılan kuruluşlarının doğru ve yerinde yaptıkları yayınlar ile madde kullanımı ve bağımlılığıyla mücadele önemli müspet etkiler yaptıkları görülmektedir.

Yıllardır uçucu madde kullanan şahısların şiddet, yaralama, ırza geçme eylemlerinin defalarca televizyonlarda gösterilmesi, alkol kullanımı sonucu meydana gelen bir trafik kazasında direksiyonu başında can çekişen insanın, ölüme yakın her saniyesini göstermeyi başarı kabul eden habercilik anlayışı insanları duyarsız hale getirmekte veya şiddete karşı özendirilmektedir. Medyanın bu tür olumsuz yayınlarının yanı sıra madde bağımlılığıyla mücadele konulu konferans, seminer, panel gibi etkinlikleri yayınlaması, bu tür programlara canlı telefon bağlantılarının sağlanarak programa katılan uzman kişilerce doğru bilgilendirilmeleri, yukarıda da değinildiği üzere çok sayıda insana, hatta kıtalararası iletişimi sağlayarak bilgi aktarımının sağlanması halinde medyanın pozitif etkisinin ne denli önemli olduğu da ortaya çıkacaktır. Pozitif etki ile hareket ederek yayın anlayışını sürdüren medya madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk etmenini ortadan kaldıracaktır.

⁵⁰ Balcı, F. EGM, Üç Yıllık Mesleki Fikir Hizmet İçi Eğitim-Haberleşme ve Kültür Dergisi, 2001. Yıl:7, Sayı:27, Ankara.

Bu bağlamda, özellikle görsel ve işitsel bir takım basın ve yayın organlarının madde bağımlılığı kavramı, maddelerin insan ve toplum vücudunda meydana getirdiği hastalıkları izahta bulunmaya yönelik ciddi eğitim içerikli programların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Cumhuriyet'ten günümüze bakıldığında medya kuruluşlarının madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda nitelikli programların düzenlenmediği, ayrıca tütün ve tütün mamulleri, alkollü içecekler gibi bir takım maddelerin kullanılması yönünde reklam ve film kampanyalarının yapıldığı bilinmektedir.

Özellikle Türk toplumu ve aile yapısını, bu yapıya ait kültürel değerlerle dokunmuş kendisine has bir takım özellikleri barındıran milli değerler bütününe muhafaza edilmesini amaçlayan medyanın sadece madde kullanımı ve bağımlılığı sonucu ortaya çıkacak olan hasta birey ve toplumun yanı sıra meydana gelebilecek başkaca her türlü tehlikeyi bertaraf edebileceği gerçeği unutulmamalıdır. Yakın zamana kadar madde kullanımını özendirici mahiyette bir takım etkinlikler düzenleyen medya kuruluşları Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından zaman içerisinde Anayasal olarak güvence ve koruma altına alınmış bulunan Türk gençliğinin korunmasına yönelik bir takım tedbirler almakta ve uymayanlar hakkında da çeşitli yaptırımlarda bulunmaktadır.

Medyanın özellikle izleyicilerine yorumlama özgürlüğü getirip getirmediği konusunda da bazen abartılı yıkıcı mahiyette eleştirilerin mevcut olduğu, bu nedenle medyanın olumlu olarak kullanılmasının da önüne geçildiği bilinmektedir. Zaman zaman medya kuruluşlarının da topluma zarar verecek nitelikteki yayınlarına, denetim kurumlarınca yaptırım uygulandığı yukarıda ifade edilmiştir. Burada önem arz eden bir başka husus, medyaya karşı aşırı denetim ve yaptırım uygulanması durumunda izleyicilerin yorumlama yapacakları materyal üzerinde seçme hakkının elinden alınmış olacaktır.

Ancak burada ifade edilen özgürlüğün de bir kontrol mekanizmasının olması gerekliliği de tartışılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 1995'ten sonra bir gazetecinin kızının aşırı dozda uyuşturucu madde kullanmaktan dolayı hayatını

kaybetmesi üzerine, medya tarafından konu çok fazla abartılarak halka yansıtılmıştır⁵¹. Değişik çevrelerce verilen konferanslar sonucu kamuoyunun yanlış bilgilendirilmesi sonucunda, eğlence yerlerinde mutlaka uyuşturucu kullanıldığı, okul çevrelerindeki seyyar satıcıların uyuşturucu sattıkları gibi anlatımlarla toplum içerisinde uyuşturucu konusunda panik yaratıldığı gözlemlenmiştir. Ortaya çıkan panik durumun, medya ile milyonlarca insana ulaştırılması sonucunda, madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele tamamen olumsuz etkilenmiştir.

Bu bağlamda izleyici kitlesini teşkil edecek toplumun bilinçli olarak eğitilememesi mücadeleyi sekteye uğratabilecektir. Medyanın madde bağımlılığı konusunda mücadeleye ivme kazandırabilmesi için doğru, yerinde ve zamanında yayın yapmasının sağlanması için önemli adımlar atılmalıdır. Cumhuriyet'ten günümüze değin medya ele alınacak olursa, Türkiye'de diyebiliriz ki, on yirmi yılda ciddi ve önemli adımlar atılmıştır. TRT kurumunun dışında özel bir çok radyo ve televizyon kuruluşu faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Bu durum izleyici kitlesinin bir nebze de olsa, seçiciliğini kuvvetlendirmiş bulunmaktadır.

Greame Burton, medyanın etkileri üzerinde dururken, insanların başkalarına ve olaylara karşı tutumlarını farklılaştırarak dünyaya bakış açılarını değiştirmelerine sebep olan tutum değişikliklerinin oluşmasının yanı sıra inançlarını değiştiren ya da farklılaştıran düşünce ve olayları değerlendirme biçimlerini değiştirme etkisine sahip olabildiğini vurgulamaktadır⁵². Ayrıca yine Burton, ahlaki panik ve toplu tepkiler yönünden de medyanın insanları mesnetsiz ve temelsiz endişelere kapılma etkisinde de bırakabileceğini ifade etmektedir.

Medyanın, özellikle haber programlarında, önemli konularda gündem oluşturmada etkili bir silah olduğu aşikardır. Toplumsallaşma ve toplusal kontrol mekanizmalarının işleyişinde de, medya izleyicileri kontrol edebilme etkisine sahip olabilmektedir. Son yıllarda özellikle uyuşturucu madde bağımlılığı ve şiddet olayları sonucunda ; yaralama, hırsızlık, ırza geçme ve adam öldürme gibi çok sayıda suç ortaya çıkmaktadır. Bu gerçekten hareketle ortaya çıkan ve özellikle madde bağımlılığı ile

⁵¹ EGM Çalışmaları -Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

⁵² Burton G. "Görünenden Fazlası" Alan Yayıncılık, s.21.

ilintili olan şiddet hareketlerinin bazı medya kuruluşları tarafından gençliğin sağlığına zarar verebilecek boyutta yayınladığı görülmektedir. Hatta uyuşturucu madde kullanan ve medyada tanınan ve örnek kabul edilen bir takım kişilerin madde kullandığına dair haberlerinin, içerisinde yaşadıkları hayat ile bağlantılı olarak haber yapılması, kendisini örnek alan genç bireylerin ruh sağlığında ve buna paralel gelecek neslin idamesinde ciddi problemler oluşturabilecektir.

Televizyonun, insanoğlu tarafından icat edilen bir makine olduğu ve kullanım için sadece ve sadece araç olduğu gerçeğinden hareket edecek olunursa, aracın hangi amaca yönelik olarak yöneltirse, o amaca doğru hizmet vereceği bir gerçektir. Bu bağlamdan hareketle, medya kuruluşları bir araç olarak görülecek olduğunda, doğru amaç için kullanıldığı takdirde, uyuşturucu madde bağımlılığı ve beraberinde getirdiği şiddet ve suçlara karşı mücadelede önemli ve etkili bir güç oluşturabilecektir.

2.2.3. Kültürel Faktörler

Uyuşturucu maddeler insan hayatını ve toplumların gelişmelerini tehdit etmektedir ve etmeye de devam edecektir. Dünya ülkeleri buldukları coğrafi konum, yaşayış tarzı, sosyo- ekonomik düzey, inanç, kültürel faktörler gibi çok sayıda faktörleri ile bu tehdide karşı mücadelelerini sürdürmektedirler.

Türkiye'nin uyuşturucu madde güzergahında kıtalararasında çok önemli bir transit ülke konumunda bulunması sebebi ile bu tehdide çok fazla miktarda maruz kalmaktadır. Böyle bir tehdit altında bulunan ülkemizde kanunu uygulayan birimler tarafından yapılan çalışmalarda tespit edilebilen yasal olmayan madde kullanıcı sayısının her ne kadar gün geçtikçe arttığı bilinse de, diğer Avrupa ülkelerine oranla çok düşük düzeyde bulunmasının temel nedeninin Türk halkının kültür ve yaşam tarzı ile doğru orantılı olarak etkisinin bulunduğu görülmektedir⁵³.

Bu gerçekten hareketle özellikle Avrupa ülkelerinde yaşayan gurbetçi ailelerin çocuklarının madde bağımlısı olmalarında kültür şokunun etkisinin büyük olduğu. Madde bağımlısı olduğu belirlenen gurbetçi gençlerin kaldıkları ülkelerde tedavi

⁵³ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2002, s.54.

gördükleri, ancak sonuç alamayarak Türkiye'ye geldikleri, İstanbul, İzmir, Ankara gibi illerde tedavi talebinde buldukları belirtilmiştir⁵⁴

Sigara, uyuşturucu, alkol, fuhuş ve eşcinsellik gibi kötü alışkanlıkları aşıl原因an dış güçlerin ve bir takım menfaat gruplarının hedefi, aile kurumunu çökertip milletin savunma gücünü yok ederek ülkeyi her türlü sömürüye açık hale getirmektedir. Bu bağlamda uyuşturucu kültürünün en yaygın olduğu Avrupa ülkelerinde ailevi münasebetlerin iyice çökmüş olduğu ifade edilebilir. Almanya da çıkan “Quick” dergisinin bir röportajına göre, 25-45 yaşları arasındaki Alman kadınlarının onda birinin, yabancı bir erkekle devamlı münasebeti vardır. Aynı dergiye göre, evli Alman erkeklerin beşte biri yabancı bir kadınla münasebetini devamlı sürdürmektedir. Geçici olarak kocasına ihanet edenlerin sayısı ise, korkunç rakamlara ulaşmaktadır. Yine aynı dergiye göre, kocasına ve karısına ihanet eden evli kadın ve erkekler, bu ihaneti alkol ya da uyuşturucu aldıktan sonra icra ettikleri belirtilmektedir⁵⁵. Belirtilen kaynaktan ifade edilen gerçekten hareketle alkol ve diğer yasal olmayan uyuşturucular aile yapısına ciddi zarar vermektedir. Bir takım milli ve manevi değerleri içerisinde barındıran kültürel zenginliğimizin dejenere edilmesinde de madde kullanımının etkisinin büyük olduğu ifade edilebilir. Ayrıca uyuşturucu kullanmada en önemli etkenin “aile-çocuk” ilişkilerindeki bozukluk olduğu, sağlam aile yapılarında uyuşturucuya eğilim yok denecek kadar az olduğu, çocuğuna sevgi göstermeyen onu sevgiden yoksun tutan, bir takım kültürel değerlerini aşıl原因ayan ailelerin çocuklarında sevginin yerini unutmak, kaybetmek, toz pembe göstermek yolunu açan uyuşturucunun rol alacağı, aile yapısına uyuşturucunun etkisini ve uyuşturucu kültürünün aileye vereceği zararları açık bir şekilde ortaya çıkardığı açıkça belirtilmektedir. Gelecek nesillerin devamı için geçmişten miras kalan kültürel değerlerin koruyuculuğunu üstlenen Türk aile yapısının muhafazasına ciddi önem verilmelidir.

Geçmişten günümüze kadar kültürel değerleriyle yoğrulan ve kendine has kimliği ile yaşayan Türk aile yapısı içerisinde uyuşturucu madde kullanımı ve buna bağlı olarak uyuşturucu bağımlılığının enjekte edilmeye çalışıldığı, özellikle son yıllarda

⁵⁴ www.zaman.com.tr/?bl=haberler.htm.

⁵⁴ <http://www.rehberogretmen.com/Rehfiles/davboz/madde%20bagimliliği.htm>

adları dahi duyulmayan veya yeni yeni duyulmaya başlanılan bir takım uyuşturucu maddelerin gençler tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Son yıllarda gençliğe aşılana çalışılan bu kültür, yıkıcı fikirlerin, zararlı duyguların ve bunlara bağlı olarak kötü alışkanlıkların toplumda yayılmasına, maddi ve manevi açıdan hasta olmasına çalışmaktadır.

Bu bağlamda bir kilim gibi kültürel değerlerimiz ile dokunmuş bulunan Türk aile yapısının muhafazasını olumsuz yönde etkileyen, bu dokuya zarar vermek amacıyla ortaya çıkan uyuşturucunun bir kültür haline getirilmeye çalışıldığı gözden kaçırılmamalıdır.

Toplumda önemli bir hastalığın nedeni olacak ve gelecek nesiller için hayati bir tehlike oluşturabilecek olan uyuşturucu madde kullanımıyla,

1-Var olunan ve yaşanan hayattan elden geldiğince zevk ve haz alma duygusunun güçlendirilmeye çalışıldığı,

2-Amaçsızlık, kendisine ve çevresine değer vermemeye, kendisini de değersiz görmeye çalışıldığı,

3-İçerisinde yaşadığı toplumun değerlerinin anlamsızlaştığı durumun mevcudiyeti halinde birey için uyuşturucu madde ve kullanımının anlamlı bir hal aldığı ifade edilebilir ki, bu durumun kültürel değerlerin hastalandığının işareti olarak ifade edilebilir.

Bu nedenle öncelikle insanı insan yapan, fert ve toplumu şekillendiren, milli ve manevi değerlerin yozlaşmasının önüne geçmek için gerekli tedbirlerin alınması zaruridir. Türkiye’de bu konuda madde bağımlısı sayısının endişe verici boyutta olmamasına rağmen, ciddi manada eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi ile geç kalınmadan gerekli tedbirler alınarak koordine merkezleri oluşturulması gerekmektedir.

Sosyal bir olgu olan madde kullanımı ve bağımlılığının temel sebepleri irdelendiğinde ekonomik, sosyal ve kültürel problemlerden kaynaklandığı görülmektedir. Dolayısıyla, sadece polisiye önlemler ile madde kullanımı ve bağımlılığını kontrol altına alabilmek ve başarı sağlayabilmek kesinlikle mümkün

değildir. Bu gerçekten hareketle uluslararası eğitim faaliyetlerini sürdürmekte olan kısa adı TADOC olan Türkiye Uluslararası Uyuşturucu ve Örgütlü Suçlarla Mücadele Akademisi madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda ilerde başta okullar olmak üzere çeşitli kamu kurumları çalışanlarına eğitim etkinlikleri verilmektedir. Cumhuriyet' ten günümüze değin bu konuda özellikle kültürel değerlerin korunması gerçeğinden hareket eden bir eğitim kurumunun bulunduğu tam anlamıyla ifade edilemez. Bu sorunun tanımlanması ve hastalığın tedavi boyutunda gecikmeksizin adımlar atılmış ve uluslararası alanda eğitim faaliyetlerinde bulunulmaktadır.

2.2.4. Akran Gurubunun Etkisi

Çocuklar ve gençler aileden ve okuldan zamanla ise arkadaş çevresinden mutlak suretle etkilenirler. Arkadaş çevresinde kabul görmek ve merak duygusunu bastırabilmek için akran gurubu içerisinde baskı altında kaldığını hisseden birey o guruba dahil olabilmek için madde ile tanışabilecektir.

Ayrıca yine akran gurubu içerisinde bulunan çocuk veya genç büyük olabilmek, büyükler gurubuna dahil olabilmek için de madde ile tanışabilecektir. Ergenlik dönemi içerisinde bulunan genç, eğer yanlış akran gurubu içerisinde bulunuyor ise aile büyüklerine karşı isyankar davranışlar sergileyebilmesi, hatta onlara karşı şiddete dahi başvurabilmesi söz konusu olabilmektedir. Bireyin akran gurubunun meydana getirebileceği değerlendirilen bu risklerden korunması, madde ile tanışmaması, bu yöndeki merak duygularının da doğru ve yerinde bilgiler ile gidermesi aile ve okul eğitiminin sağlıklı olarak kuracağı bağ ile mümkün olabilecektir.

Madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir risk etmeni olan akran grubunun madde kullanımına ve bağımlılığına etkisi yönünde ulusal ve uluslar arası çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Yapılan bu araştırmaların birisi, Tapia R ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir⁵⁶. Bu çalışmada, uçucu madde kullanımının hemen her yaş gurubu için risk faktörü olarak görülse de, özellikle sokaklarda çocuk ve ergenler, aile içi şiddet ve çatışma ortamı bulunanlar, alt sosyo ekonomik sınıfta yer alanlar, işyerlerinde uçucu madde kullanan meslek gruplarının bu madde kullanımında önemli

⁵⁶ Tapia Canyar R, Craviate P, De La Rosa B, Valaz C. Risk factors inhalant abuse in juvenile offenders the case Mexico. *Addiction* 1995; 90: 43-49.

bir risk faktörü taşıdıkları belirtilmiştir. Aynı çalışmada ayrıca merak, can sıkıntısı, arkadaş yönlendirmesi gibi nedenlerle bu maddeye başlandığı ifade edilmiştir.

Vaillant GE yaptığı bir çalışmada, alkol kullanımında, kullanıma ilişkin risk etmenlerinin dağılımını irdelemiş ve ağırlıklı olarak arkadaş çevresinin etkisinin önemli bir faktör olduğunu belirtmiştir⁵⁷

Mc Dermertt D yaptığı bir çalışmada, sigaraya başlamada olduğu gibi bırakma da çevrenin önemli bir etkisinin bulunduğunu ifade etmiştir⁵⁸. Mc. Dermertt, ergenlik öneminde anne ve babanın sigaraya karşı tutumunun, ergenlikten sonraki dönemlerde de akran tutumunun etkili olduğunu belirtmiştir.

Gleen SW tarafından yapılan bir çalışmada, alkole başlamanın en önemli risk faktörünün o maddeye ulaşılabilirliğinin kolay olması belirtilirken, diğer risk etmenlerinin başlıcaları, akran gurubunun etkisi ve sosyal öğrenmenin gerçekleştiği birincil ortam olan aile olarak ifade edilmiştir⁵⁹.

Ciddi bir toplumsal hastalık olarak karşımıza çıkan madde bağımlılığının ortaöğretim gençliği üzerinde yaygınlık kazanmasının nedenlerini araştırmak amacıyla Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından araştırma yapıldığı, bir çalışmanın Aile Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından 2003 yılında hazırlandığı ve hazırlanan ölçeğin Ankara ilindeki Öğretmen ve Öğrencilerin Uyuşturucu Madde Kullanımı Konusunda Görüşlerini içerdiği, toplam 10 lisede bulunan 201 öğretmen ve 204 öğrenci görüşlerinin alındığı belirtilmiştir⁶⁰. Yapılan bu araştırma neticesinde uyuşturucu kullanımı konusunda öğretmen ve öğrencilerin büyük bir kısmı (% 60'ına yakını) uyuşturucuyu, merak ve özentisi ile başlayan ancak sonu ölümlü biten bir yol olarak

⁵⁷ Vaillant G.E.; "Is there a Natural History of Addiction?" Addictive States, et C.P.O'Brien ve J.H. Jaffe, Raven Press Ltd., 1992, 43-57.

⁵⁸ Mc. Dermertt, D.; The relationship of parental drug use and parent's attitude concerning adolescent drug use to Adolescent drug use adolescence. 1984; 19 (73): 89-97.

⁵⁹ Glenn S.W., Parsons O.A.; "Alcohol Abuse and Familial Alcoholism: Psychosocial correlates in men and women", J Stud Alcohol 1989; 50 (2): 116-127.

⁶⁰ www.isilaysaygin.net/tr/index.htm.

tanımladıkları, yine “çevrenizde uyuşturucu kullanan genç var mı?” sorusuna ise ankete katılanlardan ancak % 45’inin “hayır” cevabını verdiği belirlenmiş, aynı çalışma içerisinde bu konuda yapılan literatür taramasına göre uyuşturucu madde bağımlılığında %42 gibi bir oranının ortaöğretim gençliğinin oluşturduğu tespit edilmiştir. Aynı araştırmada öğretmenlerin % 58.7’sinin uyuşturucu madde kullandığı belirlenen kişiye nasıl yardım edileceğini bilmediklerini beyan etmişlerdir

Gerek yapılan ulusal ve uluslar arası araştırmalar gerekse bugüne kadar elde edilebilen istatistiki veriler akran grubu ve bu grubun içerisinde yer aldığı sosyal çevre madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele etkili olmaktadır. Bu nedenle özellikle madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında toplumu teşkil eden bireylerin içerisinde bulunduğu sosyal çevrenin ve akran grubunun müspet manada eğitim etkinlikleri ile yönlendirilmesi gerekliliğini açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. Cumhuriyet Döneminden Günümüze Madde Bağımlılığı ile İlgili Yasal Düzenlemeler

Cumhuriyet'ten günümüze değin Türkiye'de uyuşturucu maddelerin imali, ekimi ihracı, ithali konularında günümüze kadar ulusal ve uluslararası çok sayıda yasal düzenlemelerin yapıldığı görülmektedir. Özellikle yasal olmayan ve uyuşturucu elde edilebilen maddeler ile ilgili olarak yapılan yasal düzenlemelerin yanı sıra yasal olan ancak bağımlılık yapan alkol, tütün ve tütün mamulleri, uçucu maddeler ve kafein gibi maddeler ile ilgili olarak bu maddelerin elde edilebilmesi amacıyla ekim ve imal hususlarına ileride de değinileceği üzere teknolojik gelişmeler ışığı altında önem verildiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda yasal olsun veya olmasın bağımlılık yapan maddelerin imali, ithali, ihracı, satışı, bulundurulması ve kullanılmasına ilişkin olarak Cumhuriyetten bu güne gerçekleştirilen önem arz eden yasal düzenlemelerin ayrıntılarına inilmeksizin değinilmeye çalışılmıştır.

Türkiye'de uyuşturucu maddelerin bir çoğunun ham maddesi olarak kullanılan haşhaş bitkisinin ekimi, afyon üretimi hususlarında zamanla yasal müeyyideler konulduğu görülmektedir. Bu konu ile ilgili ilk yasal düzenlemenin Osmanlı İmparatorluğu'nda Fatih Sulan Mehmet zamanında gerçekleştirildiği bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmet'in "Kanunnamesi" adlı eserinde "Eğer biregü hamriçse, köylü ya da şehirli de olsa bir akçe cereme alına" ifadesiyle bu konu ile ilgili ilk kez bir yasaklamadan söz edilmektedir. Padişah IV. Murat döneminde afyon, tütün ve kahve kullanımı yasaklanmıştır⁶¹.

Ekonomik açıdan toprakları rasyonel bir şekilde işleterek hububat üretiminin ara verilmeksizin sürdürülmesini amaçlayan tımar sistemi Osmanlı Devleti'nin tarımının temelini teşkil etmiştir. Osmanlı Devleti tımar sistemi ile vergi gelirlerini toplamak için örgüt kurup bunun devamının yükümlülüğünden kurtulmuş, aynı zamanda devlet içerisinde düzenin sağlanmasına çalışılmıştır. Tımar sistemine göre ekimi yapılan

⁶¹ www.yesil.org/terror/uyusturucu.htm.

arazilerin kayıtlarının tahrir defterleri ile tutulduğu, bu defterlerin yapılan tetkikinde ise, mısır, tahıl, pirinç, pamuk gibi ürünlerin yanı sıra esrar elde edilebilen kenevir bitkisi ile tütün ekiminin gerçekleştirildiği görülmektedir⁶². Kayıtlardaki bu bilgiler Osmanlı döneminde de kenevir ve tütün ekiminin mevcudiyetini ortaya koymaktadır.

Cumhuriyetten günümüze değin madde kullanımı ve bağımlılığı ile ilgili olarak bir takım yasal düzenlemeler getirilerek devletin toplumunu oluşturduğu fertlerini koruma altına almaya çalıştığı görülmektedir. Cumhuriyetin ilanını ile kurtuluş mücadelesinden yeni çıkmış Türkiye Cumhuriyeti Devleti her alanda bir çok reform getirmiştir. Bu reformların başında ise bilindiği üzere ki, yasalar gelmektedir.

Uyuşturucu maddeler ile ilgili olarak Cumhuriyet'ten günümüze değin ulusal anlamda düzenlenen yasalara ana başlıkları ile göz atacak olursak;

- 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun, (Sonradan yürürlüğe giren 4926 sayılı kanun ile mülga edilmiştir)
- 2313 Sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkındaki Kanun,
- 3298 Sayılı Uyuşturucu Maddeler ile İlgili Kanun,
- 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu, (Sonradan yürürlüğe giren 5271 sayılı kanun ile mülga edilmiştir)
- 1593 Sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu,
- 984 sayılı Ecza Ticarethaneleriyle sanayi ve Ticaret İşlerinde Kullanılan Zehirli ve Müessir Maddelerin Satıldığı Dükkanlara Dair Kanun,
- 4250 Sayılı İspirtolu İçkilerin İnhisarı Hakkındaki Kanun,
- 6197 Sayılı Eczaneler ve Eczacılar Hakkındaki Kanun,
- 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu,
- 4208 Sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun,
- 4320 Sayılı Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun,
- Yukarıda belirtilen kanunların bir kısmının maddelerinde değişiklik yapılmasına dair kanunlar,
- Mevcut kanunların uygulanmasına yönelik çıkarılan yönetmeliklerin uygulamaya koyulduğu görülmektedir.

⁶² Öz M. Osmanlı'da Klasik Döneminde Tarım, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt 3, Ankara, 2000.

Yine bu bağlamda uyuşturucu maddeler ile mücadelede geçmişe yönelik olarak uluslar arası mahiyette Türkiye'nin imzaladığı sözleşmelere ana başlıkları ile göz atıldığında;

- 1909 tarihli Shanghai Afyon antlaşması,
- 1912 tarihli Lahey Afyon Mukavelenamesi,
- 1925 Cenevre Afyon Mukavelenamesi,
- 1931 tarihli Cenevre Afyon Mukavelenamesi,
- Zararlı İlaçların Meşru Olmayan Ticaretinin Yasaklanması Hakkında 1936 Cenevre Mukavelenamesi,
- Sentetik Uyuşturucu maddeler Hakkında 1948 Paris Protokolü,
- 1953 Newyork Afyon Protokolü,
- 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler TEK Sözleşmesi,
- 1961 TEK Sözleşmesini Değiştiren Protokol,
- 1971 tarihli Psicotrop Maddeler Sözleşmesi,
- 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin imza edildiği görülmektedir. Cumhuriyet'ten günümüze değin Türkiye Cumhuriyeti'nin imzaladığı ve yürürlüğe koyduğu yukarıda ana başlıkları ile ifade edilmeye çalışılan ulusal ve uluslar arası kanun, yönetmelik ve sözleşmelere çalışma içerisinde değinilmeye çalışılmıştır.

Kullanımı, bulundurulması ve satışı yasal olan ancak bağımlılık yapan maddelerin başında yer alan tütün ile ilgili olarak Cumhuriyet'ten günümüze değin sanayi ve teknolojinin de gelişmesiyle üretiminin de arttığı görülmektedir. Türkiye Cumhuriyeti Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, 1925 yılı içerisinde 66.288m² alanda tütün ekimi gerçekleştirilerek 56.294 ton tütün elde edilmiş olduğu, bu rakamların teknoloji ve sanayinin gelişimi neticesinde günümüz rakamları ile yapılan mukayesesinde ise ciddi artışların meydana geldiği açıkça görülmektedir. 2002 yılı içerisinde 226461 m² lik alanda tütün ekimi neticesinde, 243.469 ton tütün elde edilmiştir. Bu oran 1925 verilerine göre ekim alanında %241.6, üretim alanında %332.5

ton olarak gerçekleşmiştir⁶³. Bu durum özellikle son yıllarda tütün ve tütün bağımlılığı ile mücadelede ciddi önlemlerin alınması gerektiğini ortaya koymuştur.

Yukarıda izah edildiği üzere ki, bağımlılık yapan maddelerin başında yer alan ancak kullanımı yasal olan ve bir örnek olarak yapılan bu çalışmada belirtilen tütünün ekim alanı ve buna bağlı olarak üretimi ciddi manada artmış bulunmaktadır. Cumhuriyet'ten günümüze teknoloji ve sanayideki olumlu bir takım gelişmeler yanında toplum sağlığı açısından tehlike oluşturabilecek unsurları da beraberinde getirdiği aşikardır. Bu bağlamda 25.11.2004 tarihinde "Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" 5261 sayılı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁶⁴. Bu kanun ile diğer uyuşturucu maddelerin kullanımına önemli bir basamak oluşturan ve tüketimi gün geçtikte artan tütün ve tütün bağımlılığı ile mücadele, uluslar arası boyutta sürdürülmektedir.

29 Ekim 1923 yılından sonra yeniden bir yapılanma içerisine giren Türkiye Cumhuriyeti Devleti uluslararası ilk katılımını 18 Temmuz 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olması ile gerçekleştirmiştir⁶⁵. Bu dönemde 3 Temmuz 1932 tarihinde 2061 sayılı "Türkiye Afyon Yetiştiricileri Satış Birliği Hakkındaki Kanun" ile afyon ekimi ve denetimi kontrol altına alınmaya çalışıldığı görülmektedir⁶⁶. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti 3 Nisan 1933 yılında haşhaş tarımının sınırlandırılması ve afyon satım işlemlerinin İktisat Vekaleti'ne bağlı bulunan "Uyuşturucu Maddeler İnhisarı" na verilmesine ilişkin yasayı kabul etmiştir. Ayrıca yine aynı yılda Türkiye, Uluslararası Afyon Sözleşmesi'ne de imza atarak haşhaş ekiminin uluslar arası boyutta sınırlandırılması ve kontrol altına alınması için mücadelesini devam ettirmiştir. 3 Temmuz 1932 tarihinde 2061 sayılı "Türkiye Afyon Yetiştiricileri Satış Birliği Hakkındaki Kanun" 03.06.1986 tarihinde Resmi Gazete No.19139 sayılı ile yayımlanarak yürürlüğe giren 3298 sayılı "Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun" ile yürürlükten kaldırılmıştır. 3298 sayılı bu yasa ile afyonun ekimi, denetimi ve denetimi ile sorumlu kolluk görevlilerinin görevlerindeki ihmal ve benzeri durumlar ile görevlerini yerine getirmemeleri halinde cezai müeyyidelerin getirildiği, bu bağlamda

⁶³ DİE . 1925 -2001-2003 karşılaştırmalı verileri.

⁶⁴ www.hasansen.av.tr/idealhukuk/kanun_detay.asp?id=1399&h=d.

⁶⁵ <http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx>,

⁶⁶ 3298 sayılı "Uyuşturucu maddeler ile ilgili kanun" Resmi Gazete. Yıl.1986 Sayı. 19139.

özellikle meydana gelecek maddi zararın “Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun” hükümlerince tespit edilen fail veya faillerden tahsil edileceği hükmü yer almaktadır.

24.06.1933 tarihinde 2313 sayılı “Uyuşturucuların Murakabesi Hakkındaki Kanun” yayımlanmış, bu kanun ile tıbbi amaçlı olarak afyon ekimi ve buna bağlı kimyasalların imali ile ilgili düzenlemelere gidildiği görülmektedir. Bu kanunun 5. maddesinde yer alan “ Uyuşturucu maddelerin ithaline mahsus vesika ibraz edilmedikçe gümrüklerden bu gibi maddelerin ithaline müsaade edilemez.” hükmü ile uyuşturucu madde ithalinin yasal süreci ifade edilmektedir. Yine aynı kanunun 9. maddesinde de “Uyuşturucu maddelerin ihracına mahsus vesika ibraz edilmedikçe gümrüklerden bu gibi maddelerin ihracına müsaade edilemez.” hükmü mevcut bulunmaktadır.

Aynı kanunun 15. maddesi ile uyuşturucu maddelerin memleket dahilinde perakende veya reçete mukabilinde olarak satışa münhasıran Eczacılar ve Eczaneler Kanununa tevfikân açılmış eczanelerce yapılacağı belirtilmektedir. Görüleceği üzere ki, bu kanun ile ister ihraç edilsin isterse ithal edilsin memleket dahilinde satılan uyuşturucu eczaların satışına bir düzenleme getirildiği ortadadır. Bu maddede ayrıca, izinsiz olarak imal edilen veya ithal edilen uyuşturucuların kolluk görevlilerince veya diğer kamu görevlilerince ele geçirilmesi durumunda suç delili olması sebebiyle Cumhuriyet Başsavcılıklarınca muhafaza altına alınacağı, zapt olunan uyuşturucuların cins, vasıf ve miktarının müsadere edilip edilmemesi hususunda kararın verilmesi ve müsaderesine karar verilen suç unsurunun ilgili kuruma teslim edilmesi hususu yer almıştır.

2313 sayılı “Uyuşturucuların Murakabesi Hakkındaki Kanun” ile ayrıca müsadere edilmesi gerek görülmeyen ve zapt olunan uyuşturucu maddelerin ne şekilde imha edileceği hususu ile uyuşturucu maddelerin imali, ihracı ve ithaline ilişkin yasal müeyyideleri yerine getirmeyenler hakkında 1926 yılında kabul edilen Türk Ceza Kanunu ilgili maddelerince hapis cezalarını da içeren cezai işlem uygulanması ifade edilmiştir.

01.03.1926 yılında kabul edilerek yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Ceza Kanununun 403. maddesinde uyuşturucu maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal veya ithal edenlere, satanlara, satışı arz edenlere veya satın alanlara hapis ve para cezası verileceği hükmünün belirtilmiş olduğu, on sekiz yaşından küçükleri ve ceza ehliyetine sahip bulunmayanları bu tür suçlarda kullanan kişilere cezayı artırıcı etken kılarak yaşı küçüklere ve ceza ehliyeti bulunmayanlara karşı koruyucu tedbirlerin alınmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Aynı kanunun (Değişik 6.6.1991-3756/7.madde) 404. maddesinin 2. fıkrasında uyuşturucu madde kullanan kimse, hakkında herhangi bir tahkikata girişilmeden resmi makamlara başvurarak tedavi ettirilmesini isteyecek olursa, kullanma fiilinden dolayı ceza verilmeyeceği belirtilmektedir. 1991 yılında yapılan bu değişiklik Cumhuriyet'ten günümüze Türkiye 'de uyuşturucu bağımlılığı ve bu sorunun toplumda meydana getirdiği ve getirebileceği rahatsızlıkların tespit edildiğini ve önlem alınmaya çalışıldığını açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.

Avrupa Birliğine giriş sürecinde gerçekleştirilmiş reformlar ile uygulanmakta olan kanunlar da değişikliğe uğramıştır. Bu düzenleme çerçevesinde özellikle 1 Haziran 2005 tarihinde kabul edilen ve yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile uyuşturucu madde suçlarına ilişkin cezai müeyyideleri ile madde kullanan birey hakkında yeni düzenlemeler getirilmiştir. Özellikle 1926 yılında kabul edilen Türk Ceza Kanunu'nun ilgili hükümlerinde uyuşturucu madde bağımlısı birey hakkında madde kullanma suçundan dolayı ceza verilmeyeceği belirtilirken, bu kanunu yürürlükten kaldırılması ile 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Türk Ceza Kanunu 191.maddesi 2.fıkrasında uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmolunacağı, aynı maddenin 4. fıkrasında da tedavi süresince devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona erdiği tarihten itibaren 1 yıl süre ile devam olunacağı, denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebileceği ancak bu durumda sürenin 3 yıldan fazla olamayacağı belirtilmektedir. Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Daire Başkanlığı'nın bir takım istatistiki verilerine göre Türkiye'de son yıllara ilişkin madde

kullanıcı sayısının gün geçtikçe arttığı belirtilmektedir⁶⁷. Bu durum özellikle madde kullanıcıları ile ilgili koruyu mahiyette yeni yasal düzenlemeleri getirmek durumunda kalmıştır.

29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyetin ilanı ile yeni Türkiye bir yandan Kurtuluş mücadelesinin yaralarını sarmaya çalışırken diğer yandan da ulusal ve uluslar arası düzenlemeleri TBMM' nde kabul etmiştir. Türkiye 1931 yılında Cenevre Sözleşmesi'ne imza atarak 18 Temmuz 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olmuştur.

7 Kasım 1932 tarihinde kabul edilen ve Resmi Gazate'de 2000 sayı ile yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunan 1918 sayılı "Kaçakçılığın Men ve Takibene Dair Kanun" ile sadece uyuşturucu madde suçlarıyla değil, her türlü emtia kaçakçılığıyla mücadele edilmesi amaçlanmış, zamanın şartlarına ağır hapis ve para cezalarına ilişkin müeyyidelerin bulunduğu görülmektedir. 1918 sayılı bu yasa günümüz koşulları ile uyum sağlaması amacıyla ekonomik açıdan işlenen suçlara ekonomik açıdan ceza ilkesinden hareketle yeniden düzenlenmiş ve 10.07.2003 tarihinde 4926 sayılı "Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu" Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak bu yasa ile emtia olarak adlandırılan her türlü eşyanın kaçakçılığı suçlarına ekonomik ceza olarak adlandırılan para cezaları getirilirken insan ve toplum sağlığını ciddi manada tehlikeye düşüren ve asrın vebası olarak adlandırılan uyuşturucu maddelerin kaçakçılığına yönelik cezai müeyyidelerde hapis cezası uygulamasına devam edilmiştir.

Bu kanun ile özellikle emtia kaçakçılığı suçlarında ön ödeme olarak adlandırılan ve ele geçirilen kaçak eşyanın üç katı gibi bir oranda para cezası uygulaması getirildiği görülmektedir. Ancak 4926 sayılı bu kanunun 6. maddesinde kanun kapsamında suç sayılan fiillerin Devletin siyasi, mali, iktisadi veya askeri güvenliğini bozacak veya çevre veya toplum sağlığını tehdit edecek nitelikte olması halinde fail hakkında ilgili maddelerde yazılı para cezalarına ilaveten on yıldan az yirmi yıldan fazla olmamak kaydıyla hapis cezasına hükmolunacağı ifade edilmektedir⁶⁸. Bu kanun ile özellikle uluslararası boyutta uyuşturucu madde, silah-mühimmat ve nükleer madde kaçakçılığı

⁶⁷ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004, s.87

⁶⁸ www.idealhukuk.com-hukuk/türk/yasa/mevzuat.htm.

ile mücadelede ağır cezai yaptırımların uygulandığı görülmektedir. Cumhuriyet'ten günümüze kadar uyuşturucu madde suçları ile ilgili olarak gerçekleştirilen yasal düzenlemelerin içerisinde 4929 sayılı “Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu” insan ve toplum sağlığının korunması ve sağlıklı nesillerin yetiştirilebilmesi amacıyla ağır cezai yaptırımları ile mücadeleyi etkin kılmaktadır.

1938 yılında kısa adı T.M.O olan Toprak Mahsulleri Ofisinin kurulmuş, bu kurumun faaliyete geçmesi ile Türkiye’de tüm uyuşturucuların tek elden kontrolünün sağlanması hedeflenmiş, haşhaş üretimine de ciddi sınırlamalar getirilmiştir. Böylelikle Toprak Mahsulleri Ofisi uyuşturucu maddelerinin imali, ekimi ve denetimine ilişkin organizasyonu tek elden yürütmüştür. Cumhuriyet döneminden sonra imzalanan ve uygulamaya konulan bu sözleşmeler ve yasalar ile gerek ulusal gerekse uluslar arası anlamda yapılacak olan uyuşturucu maddeler ile mücadele yerini almış bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Teşkilat üye ülkeleri tarafından kabul edilen “Uyuşturucu Maddelere Dair Kanun” 1961 TEK Sözleşmesi uygulamaya koyulmuş ve bu sözleşme çerçevesinde özellikle bu sözleşmeye taraf ülkelerin;

İnsanlığın maddi ve manevi sağlığı ile ilgilenerak, uyuşturucu maddelerin tıbbi amaçlarla kullanılmasının ıstırabı hafifletmek için zaruri bulunduğunu ve uyuşturucu maddelerin sırf bu sebeple hazır bulundurmalarını teminen gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini kabul ederek, uyuşturucu madde iptilasının fertler için bir afet olduğunu ve insanlık için iktisadi ve toplumsal bir tehlike teşkil ettiğini kabul ederek, bu afeti önlemek ve onunla savaşmak hususunda kendilerine düşen görevi müdrük olarak,uyuşturucu maddelerin kötüye kullanılmasına karşı alınacak tedbirlerin, tesirli olabilmesi için, düzenli ve evrensel olmaları gerektiğini göz önünde bulundurarak, böylesine evrensel bir hareketin, aynı ilkelerle yönetilen ve ortak amaçlar güden milletlerarası bir işbirliği gerektirdiğini düşünerek, Birleşmiş Milletler Teşkilatının Uyuşturucu maddelerin kontrolü hususundaki yetkisini kabul ederek ve ilgili milletlerarası organların bu teşkilat çerçevesinde toplanmasını arzu ederek, sözleşme çerçevesine mutabık kalınacağı belirtilmiştir⁶⁹.

⁶⁹ www.uhdigm.adalet.gov.tr/bm.1961teksoz.htm.

1961 TEK Sözleşme çerçevesinde belirtilen hususlar, Türkiye Cumhuriyeti tarafından 27.12.1966 tarih ve 812 sayılı kanun ile uygun bulunmuş ve sözleşmenin kabulü 14.02.1967 tarih ve 6/7732 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kararlaştırılarak 12.05.1967 tarihinde 12596 sayılı Resmi Gazete’de onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye, 1967 yılında TEK Sözleşmesini imza etmesine müteakip, uyuşturucu maddelerin kontrolünü ve denetimi uluslar arası boyutta sağlamaya yönelik ilk adımların atıldığı ifade edilebilir. Özellikle uyuşturucu maddelerin kontrol altına alınmasında sözleşmeye imza atan diğer devletlerce işbirliğinin geçerli kılınması bu mücadelede önem arz etmiştir. Cumhuriyet ilanı ile birlikte kabul edilen ve uyuşturucu maddeler ile mücadelede uluslararası mahiyetteki bu sözleşme ile herhangi bir memleket veya ülke tarafından belirli bir yıl süresince imal veya ithal edilecek olan her uyuşturucu maddenin toplam miktarı, ait olduğu tahmin sınırlar içinde olarak, tıbbi ve bilimsel amaçlarla istihlak edilen miktar toplamını aşamayacağı hükmü yer almakta olup, özellikle ithal ve ihraç edilecek olan uyuşturucu madde veya hammaddesine uluslar arası menfaat ön planda tutularak sınırlamalı kontrol getirildiği görülmektedir.

1967 yılında Türkiye’nin de kabul ettiği 1961 TEK Sözleşmesinin 38. maddesinde ayrıca, uyuşturucu madde müptelalarının tedavilerini, bakılmalarını ve tıbbi hayata intibaklarını sağlamak üzere, sözleşmeye taraf devletlerce gereken tedbirlerin alınması hususunun özellikle göz önünde bulundurulması ve uyuşturucu madde iptilası, taraf için vahim bir mesele teşkil ettiği ve aynı tarafın iktisadi imkanları da müsait olduğu takdirde, uyuşturucu madde müptelalarının etkili bir şekilde tedavileri için uygun teşkilatın kurulmasının temenni edildiği ifade edilmektedir. Türkiye’nin taraf olduğu sözleşme ile uyuşturucu bağımlısı bireylerin tedavi edilmesi ve böylelikle topluma kazandırılabilmesi için uluslar arası anlamda ilk adımların atıldığı, madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele edecek teşkilatların kurulmasının gerekliliği vurgulanmış olduğu görülmektedir.

Dünya ülkeleri üzerinde sorun bu şekilde görünmesine karşın, özellikle kıtalar arası önemli bir coğrafik bir konuma sahip olan Türkiye’de uyuşturucu madde kullanımı bir sorun olarak görülmemiştir. Bu konuda Türkiye’de Cumhuriyet döneminde ilk yasal düzenlemenin 765 sayılı ve 1926 tarihli Türk Ceza Kanunu ile

gerçekleştirilmiştir. Bu yasa ile ferdi anlamda uyuşturucu kullanmak suç sayılmayıp, toplu halde kullanılması halinde cezalandırılma işlemi yapıldığı, satıcılar hakkında ise altı ay gibi bir hapis cezasının uygulandığı bilinmektedir. Diğer dünya uluslarında olduğu gibi Türkiye’ de uyuşturucu maddeler ile mücadele politikasında değişikliklere maruz kalabilmiş ve 1953 yılında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nda bu Suçlara ilişkin yasal müeyyideler yeniden düzenlenmiştir. Yürürlüğe giren bu düzenleme ile yasal olarak işlemler yapılmak iken Avrupa Birliği uyum çerçevesinde uyuşturucu suçları ile ilgili bir takım yeni düzenlemeler getirilmiş, uyuşturucu madde bağımlılarının cezadan çok tedavi edilmeleri yönünde işlem yapılması buna karşın uyuşturucu satıcılarına çok ciddi ve ağır hapis cezalarının getirilmesi ön görülmüş ve daha evvelden de ifade edildiği üzere bu yeni düzenleme 1 Haziran 2005 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

1938 -1971 yılları arasında Türkiye, dünya yasal afyon pazarının % 50-55’i gibi bir oranına sahip olmuş ve bu nedenle de diğer dünya ülkeleri tarafından eleştirilmiştir. Bu eleştiri karşısında 1971 yılında hükümet tarafından afyon üretimi yasaklanmış, ancak bu durum da tek geçim kaynağı afyon üretimi olan yaklaşık 1.5 milyon kişinin yoksulluğa sürüklenmesine sebep olmuştur. Yaşanan olaylar karşısında 1974 yılında geçmişte konulan bu yasaklama ortadan kaldırılmış ve haşhaş ekimi kontrole tabi tutularak ekim alanlarının Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesi sağlanmıştır. Yetiştirilen haşhaş kapsülleri çizimi yapılmadan Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından satın alınarak Bolvadin’de 1981 yılında kurulan alkaloid fabrikasında işlenmek üzere gönderilmeye başlanmıştır⁷⁰

Türkiye’nin 1970’li yıllara kadar yasal zeminde üreterek ulusal ve uluslar arası piyasaya sürdüğü ve bir çok uyuşturucu maddenin ham maddesi olan afyonun diğer dünya ülkelere oranla transit ülke konumunda bulunmasına karşın,, madde bağımlılığı gibi bir sorun dile getirilmemiştir. Oysa ki, bir çok Avrupa ülkesi bu sorun ile ciddi anlamda mücadeleye başlamış ve hatta ekonomilerinin önemli bir bölümünü bu sorun ile mücadeleye ayırmış olduğu bilinmektedir.

⁷⁰ www.tmo.gov.tr.

1971 tarihli ‘‘Psikotrop Maddeler Sözleşmesi’’ Türkiye’de 07.03.1981 tarih ve Resmi Gazete’nin 17272 sayısı ile yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Psikotrop madde deyimini, doğal veya sentetik yolla elde edilen her türlü uyuşturucu maddeyi ifade etmektedir⁷¹. Uluslar arası mahiyette bulunan bu sözleşmeyi,

Taraf devletlerin insanlığın sağlığı ve refahı ile ilgilenererek bazı psikotrop maddelerin kötüye kullanılması sonucu ortaya çıkan kamu sağlığı sorunlarını ve sosyal sorunları endişe ile kaydederek, bu gibi maddelerin kötüye kullanılması ve yol açtığı kaçakçılık sorunlarına engel olmaya ve bunlarla savaşmaya kararlı olarak, psikotrop maddelerin kullanımını sadece ve sadece meşru amaçlarla sınırlandırmak için şiddetle tedbirlerin gerekli olduğunun göz önünde bulundurulmasını amaçlayarak bu tür maddelerin kötüye kullanımına karşı etkili tedbirlerin, koordinasyon ve evrensel işbirliğinin gerekliliğine inanılması ve alınacak kontrol çerçevesinde Birleşmiş Milletler Cemiyeti’nin yetkilerinin taraf devletlerce kabul edilmesi çerçevesinde imza ettikleri görülmektedir.

Bahse konu sözleşmenin 1.maddesinin e bendinde psikotrop maddenin tanımına yer verilerek, doğal veya sentetik olan uyuşturucu veya uyarıcı nitelikli kimyasal olarak ifade edilirken, bu maddeler tanzim edilen ve numaralandırılan cetvellerde belirlenmiştir. Bu uluslar arası sözleşme ile diğer uluslar arası sözleşmelerde olduğu gibi uyuşturucu veya uyarıcı nitelikli bir takım maddelerin imali, ithali ve ihracı ile ilgili insanlığın yararına yasal düzenlemelerin yer aldığı bir takım kısıtlamaların getirildiği görülmektedir. Ayrıca bu sözleşme ile taraf olan devletlerin WHO tarafından kabul edilen kuralların ve tavsiye edilecek konuların dikkate alınması, psikotrop maddeyi kullanan bireyin güvenliği için ikaz ve ihtarları kapsayan durumların paket içerisindeki prospektüste yer alması hususu ifade edilmiştir.

Yine uluslararası mahiyetteki bu sözleşmeye imza atan Türkiye, psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasına karşı alınacak tedbirleri de doğrudan kabul etmiştir. Sözleşmenin 20.maddesi ile Türkiye, sözleşmeye taraf olan diğer devletler ile birlikte psikotrop maddelerin kötüye kullanılmasını önleyebilecek ve ilgili kişilerin, erken teşhis, tedavi, eğitim, tedavi sonrası bakım, readaptasyon ve topluma yeniden

⁷¹ 1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi.Resmi Gazete Yıl:1981 S:17272.

kaynaşmalarını sağlayacak bütün tedbirleri alacaklarını, bu bağlamda nitelikli personel yetiştireceklerini ve bu amaca yönelik çabalarını eşgüdüm ile gerçekleştireceklerini ifade etmiş bulunmaktadır.

Cumhuriyet'ten günümüze değin kabul edilen uluslararası sözleşmeler içerisinde 1971 tarihli bu sözleşme bu yönüyle önem arz etmektedir. Sözleşmenin tüm metni dikkatle incelendiğinde, Birleşmiş Milletler Teşkilatı çatısı altında toplanan devletlerin tümünün gelecek nesillerinin sağlıklı yetiştirilmesindeki çabaları açıkça görülmektedir. Bu sözleşmede önem arz eden hususlardan birisi de, sözleşme hükümlerinin, taraf devletlerden herhangi birisinin anayasası, örf ve adetleri doğrutusunda ön onayının alınmasını gerektiren bir durumun oluşması halinde ilgili taraf devletin, ön onayın alınması yönünde çaba göstermesinin istenmesidir. Bu durum uyuşturucu maddeler ile mücadelede taraf devletlerin ortak menfaatlerinin üst düzeyde tutulduğunun da bir göstergesi olarak ifade edilebilir.

1971 tarihli uluslararası “Psikotrop Maddeler Sözleşmesi” ni 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Yasa Dışı Trafiğinin Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşme”sinin yürürlüğe girdiği görülmektedir. Uluslararası bu sözleşme Türkiye tarafından 19 Aralık 1988 tarihinde Birleşmiş Milletler nezaretinde imzaya açılmış ve 25.11.1990 tarih ve 22474 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanmasına müteakip, 22.11.1995 tarihinde 4136 sayılı kanun olarak onanarak yürürlüğe girmiştir.

Uluslar arası bu sözleşme ile Türkiye, sözleşmenin adından da anlaşılacağı üzere uyuşturucu ve pisikotrop maddelerin yasa dışı trafiğinin önlenmesine yönelik ciddi tedbirlerin alınmasının bilinci içerisinde hareket etmiştir. Bu bağlamda özellikle taraf devletler gibi Türkiye’ de, vatandaşlarının sağlık ve refahını ciddi bir biçimde tehdit eden ve toplumun ekonomik, kültürel ve siyasal temellerine zararlı etkileri olan uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasadışı üretimini ve talebi ile kaçakçılığının yaygın boyutlarından endişe duyduğunu, dile getirmiştir. Uyuşturucu madde kaçakçılığının boyutlarını, yaygınlığını ve vahim sonuçlarını göğüsleyebilmek maksadıyla hazırlanmış bulunan 1961 tarihli Uyuşturucu Maddeler TEK Sözleşmesi, 1972 yılında hazırlanan bir protokol ile bir kısım maddeleri değiştirilerek uygulanmasına devam edilmiş, 1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi ile

uyuşturucu ile mücadelede bundan evvel imzalanan uluslar arası sözleşmelerde yer alan mücadeleye ilişkin hususların güçlendirilmesi sağlanmış ve bu konudaki uluslararası mücadeleye ivme kazandırılabilmiştir. 1988 tarihli bu sözleşme ile 1961 ve 1971 tarihli uluslararası sözleşmelere ve 1972 protokolüne ek olarak yeni önlemler alınmasının gerekliliği vurgulanmaya çalışılmış olduğu görülmektedir.

Özellikle sözleşmenin çerçevesine dikkatle bakıldığında, uyuşturucu madde yakalamalarında suçta kullanılan eşyanın ve suçtan elde edilen gelirin müsadere edilmesi, suçtan elde edildiği değerlendirilen gelirlerin aklanmasının, bir diğer ifadeyle kara paranın önlenmesine yönelik çalışmaların yapılması, suçluların yakalandıkları ülkelere göre yargılanmak üzere kendi ülkelerine iadesi, adli yardımlaşma, ülkelerarası işbirliği ve mesleki eğitim etkinliklerinin artırılmasının sağlanması, kontrollü teslimat olarak ifade edilen uyuşturucu ve psikoaktif madde suçlarına yönelik olarak suça iştirak edenlerin belirlenmesi amacıyla kaçak veya kaçak olmasından şüphelenilen bir biçimde sevk edilen maddelerin ilgili ülkelerin yetkili makamlarının bilgisi ve denetimi altında bir veya bir çok ülkeye giriş veya çıkışının sağlanmasına yönelik olarak uluslararası boyutta takip gerektiren çalışmaların yapılması, deniz araçlarının, posta servislerinin, serbest ticari bölgeleri ve serbest limanlarda görev yapan araçların denetimine ilişkin düzenlemeleri de içerdiği görülmektedir.

Cumhuriyetten günümüze değin gerçekleştirilen anayasal düzenlemelere bakıldığında gençliğin her türlü tehlike ve zararlardan korunmasına ilişkin yaptırımların getirildiği görülmektedir. Özellikle 1982 Anayasasının 58. maddesinde “Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirler alır” ifadesinin yer aldığı görülmektedir. Aynı maddenin 2.fıkrasında “Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır” hükmü yer almaktadır.

Uyuşturucu madde suçları ile ilgili olarak mücadele kapsamında Cumhuriyet’ten günümüze atılan önemli adımlardan birisini de, 4208 sayılı “Kara paranın Aklanmamasın

Önlenmesine Dair Kanun” teşkil etmektedir. 19.11.1996 tarihinde 22822 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren bu yasa ile silah kaçakçılığı, organ ve doku kaçakçılığı, kültür ve tabiat varlıklarının kaçakçılığı gibi kaçakçılık suçlarının yanı sıra özellikle uyuşturucu madde kaçakçılığı ile ilgili hükümlere düzenleyen 1918 sayılı yasa ve Türkiye’nin uluslararası kapsamda imza attığı sözleşmelerde yer alan uyuşturucu madde imal, ithal ve ihracına ilişkin olarak işlenen suçlardan elde edilen gelirlerin aklanmasının önüne geçilmesi, böylelikle ülkenin ekonomik seviyesinin korunması amaçlanmıştır⁷².

4208 sayılı kanunun bir çok maddesi 11.10.2006 tarihinde 5549 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Suç gelirlerinin aklanmasının Önlenmesi hakkındaki kanun” ile yürürlükten kaldırılmıştır⁷³. 5549 sayılı bu kanun ile özellikle uyuşturucu, silah kaçakçılığı, nükleer madde kaçakçılığı gibi birçok kaçakçılık suçlarından elde edilen gelirlerin aklanmasının önüne geçilmesinde uzman personel yetiştirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir. Bu bağlamda kısa adı MASAK olan Mali Suçları Araştırma Kurulu’nda görevlendirilmek üzere uzman personel eğitim ve istihdamı üzerinde durulmuştur. Bu konuda eğitilmiş uzman personel ile Türkiye’de hiçbir şekilde vergiye tabi kılınmamış ve tamamen suçtan elde edilen bu tür gelirlerin kazanca dönüştürülmesinin ülke ekonomisine vereceği zararın önüne geçilmesi çıkarılan bu kanunlar ile hedeflenmiştir.

17.01.1998 tarihinde 23233 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4320 sayılı “Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun” ile de özellikle alkol ve uyuşturucu madde kullanan aile bireylerinin toplumun en küçük yapı taşı olan aileye vereceği zararın önlenmesine çalışılmıştır⁷⁴. Özellikle aile birliği, ebeveynlere karşı korunduğu, davranışları ile şiddet uygulayan, korku salan, düzensiz ve agresif bir tutum sergileyen, alkol ve uyuşturucu madde kullanan aile bireylerinin aileye verecekleri maddi ve manevi zararların ortadan kaldırılmasının bu kanun ile amaçlandığı görülmektedir.

⁷² Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun. Resmi Gazete Yıl.1996 S:22822.

⁷³ www.hasansen.av.tr/idealhukuk/kanun_detay.asp?id=1634.

⁷⁴ Ailenin Korunmasına Dair Kanun. Resmi Gazete, Yıl: 1998 S: 23233.

03.04.2004 tarihinde 25422 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Umuma Açık Yerler ve İçkili Yerler İle Resmi veya Özel Öğretim Kurumları Arasındaki Uzaklıkların Belirlenmesine Dair Yönetmelik’in “Zorunlu uzaklık” başlıklı 5. maddesinde umuma açık yerler ve içkili yerler ile okul binaları arasında kapıdan kapıya en az 100 metre uzaklığın bulunmasını zorunlu kılmıştır⁷⁵. Bu düzenleme ile de, özellikle öğrenim çağındaki gençliğin eğitim merkezleri ve çevresinde yasal olan bağımlık yapan maddelerin satışının kontrol altına alınarak gençliğin korunması amaçlanmıştır.

Uyuşturucu maddeler ile ilgili halen yürürlükte bulunan bir çok kanun, yönetmelik gibi düzenlemeler mevcuttur. Ancak burada önemli olan ve çalışmada yer alan madde bağımlısı şahıslar ile özellikle uyuşturucunun zararlarından birey ve toplumun zarar görmemesi için ulusal ve uluslar arası mahiyette yapılan yasal düzenlemeleri içerdiği görülmektedir. Bu bağlamda özellikle Cumhuriyet’ten günümüze ulusal ve uluslar arası zeminde düzenlenen ve uygulamaya konulan uyuşturucu madde imali, ihracı ve ithali, kullanımı ve bulundurulmasına ilişkin kanuni düzenlemeler, tarihi bir seyir içerisinde bahsedilmeye çalışılmıştır.

3.1. Yaşı Küçüklere İlişkin Yasal Düzenlemeler

Konu ile ilgili yasal düzenlemelerden bahsetmeden, yaşı küçüklerle ilişkin bazı tanımlar hakkında bilgi verilmesi faydalı olacaktır. Bu bağlamda yaşı küçük olarak tanımlanan çocuklar, kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç on sekiz yaşına kadar her insanı ifade etmektedir⁷⁶. Osmanlı Devleti döneminde ve bu Devletin parçalanması ile ortaya çıkan Türkiye’de Cumhuriyet’in ilanını müteakip günümüze kadar yaşı küçüklerin zararlı maddelerden korunmasına yönelik olarak tedbirlerin alındığı görülmektedir. Türk ceza Kanunu’nda suç kapsamına almış olduğu fiillerin yalnızca yetişkinler tarafından değil zaman zaman da çocuklar tarafından işlendiğinin görüldüğü aşikardır. Ancak burada çocuklar hakkında işledikleri suçlara ilişkin verilecek cezai müeyyideler ile yaptırımların içerikleri hakkında bilgi verilmeden, özellikle gerek uyuşturucu madde suçlarına gerekse diğer suçlara karışmaları

⁷⁵Umuma Açık Yerler ve İçkili Yerler İle Resmi veya Özel Öğretim Kurumları Arasındaki Uzaklıkların Belirlenmesine Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Yıl: 2004, S:25422.

⁷⁶ <http://www.mevzuat.adalet.gov.tr.yonetmelik.htm>.

durumunda ıslah edilebilmeleri ve bu anlamda topluma kazandırılabilirmeleri amacıyla korunmalarına ilişkin mevzuatta yer alan hükümlere yer verilmiştir.

Cumhuriyet'in ilanından sonra yeniden yapılanmakta olan Türkiye'de her alanda olduğu gibi uyuşturucu maddeler ile ilgili olarak ta gerek ulusal gerekse uluslar arası mahiyette bir takım düzenlemelere gidildiği, bu düzenlemeler içerisinde özellikle çocuk olarak adlandırılan yaşı küçüklere ilişkin koruma tedbirlerine başvurulduğu görülmektedir. Ancak çocuklara ilişkin hukuki düzenlemelerin ve yargılama usullerinin yetişkinlerden ayrı olarak ele alınması hususu, ilk kez 21.11.1979 tarihinde 2253 sayılı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu Görev ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun” ile ifade edilmiştir⁷⁷. Bu kanun ile sadece uyuşturucu madde suçları değil tüm suçlar ile ilgili olarak suça karıştıkları belirlenen yaşı küçüklerin yargılanmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Özellikle suça karıştıkları belirlenen veya tedavi ve koruma gibi nedenlerle yardıma muhtaç yaşı küçüklerin koruma tedbirlerinin alınacağı ifade edilmiştir.

24.05.1983 tarihinde 18059 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2828 sayılı “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu” ile de yaşı küçüklere ilişkin önemli düzenlemelere yer verildiği görülmektedir⁷⁸. Kısa adı SHÇEK olan bu kurumun işleyişine ilişkin yasal düzenlerin yer aldığı bu kanun ile özellikle beden, ruh ve ahlak gelişimlerini henüz tamamlamamış, şahsi güvenliklerini tam olarak sağlayamayacak durumda olan korunmaya muhtaç yaşı küçüklerin, her türlü şiddet ve suç ortamından korunarak, Türk örf, adet, inanç ve milli ahlakına sahip, kendisine güvenen, insan sevgisiyle dolu, Atatürk ile ve inkılaplarına bağlı olarak topluma kazandırılabilirmeleri amaçlandığı görülmektedir.

Cumhuriyet'in ilanından sonra yaşı küçüklerin her türlü şiddet, tehlikeden korunmasına ilişkin SHÇEK' in kurulması önemli bir adım olarak ifade edilebilir. Bu adımı izleyen önemli bir gelişme de, 28.05.1986 tarihinde 19120 sayılı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 3289 sayılı “Gençlik ve Spor Genel

⁷⁷ Şafak, A., s.327.

⁷⁸ Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu. Resmi Gazete Yılı: 1983, S: 18059.

Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun” un çıkarılması olmuştur⁷⁹. Bu kanun ile kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Başbakanlığa bağlı bir birim olarak faaliyetini sürdürmekte olup, kanunun geçici 6. maddesinde gençliğin uyuşturucu madde, alkol ve kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirlerin alınması amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği koordinasyonunun sağlanmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

26.11.1996 tarihinde 22829 sayı ile Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4207 sayılı “Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun” ile bireylerin tütün ve tütün mamullerinin zararlarından korunması ve bağımlılık yapan bu maddelerin özendirici mahiyette tanıtım ve teşvik kampanyalarının kontrol ve denetiminin sağlanması amaçlanmıştır⁸⁰ Bu kanun ile özellikle sağlık, eğitim-öğretim ve kültür hizmeti veren yerler ile kapalı spor salonlarında ve toplu taşımacılık yapan nakil vasıtalarında bekleme salonlarında, kamu kurum ve kuruluşlarından beş veya daha fazla kişinin görev yaptığı alanlarda tütün ve tütün mamullerinin kullanımı yasaklanmış, bu bağlamda özellikle yaşı küçüklerin bulunabileceği bu tür yerlerde korunması hedeflenirken, on sekiz yaşından küçüklere tütün ve tütün mamullerinin satışının yapılamayacağı aynı kanunun 3.maddesinde ifade edilmiştir.

13.04.2001 tarihinde 24372 sayı ile Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş Görev Çalışma Yönetmeliği’nde bu hükümler detaylı olarak açıklanmıştır. İlgili yönetmeliğin “Sosyal Hizmet Büro/Kısım Amirliği” başlıklı 13. maddesinin (e) bendinde “öğretmenler ve aileler ile okullar, sosyal hizmet ve sağlık hizmetleri yürüten kuruluşlar ile ortak çalışmalar yürütmek” hükmü doğrultusunda korunmaya muhtaç olan, ihmal ve istismara maruz kalığı ihbar edilen, sokakta yaşayan, sokakta çalıştırılan, suça maruz kalan gibi herhangi bir nedenle yardıma muhtaç olduğu belirlenen çocuklar hakkında bu tür çalışmaların yürütülmesi gerektiği belirtilmektedir.

Aynı yönetmeliğin “Suç Önleme Büro/Kısım Amirliği” başlıklı 14. maddesinin (d) bendinde örgün ve yaygın eğitim-öğretim kuruluşlarının ve eğlence ve sosyal

⁷⁹ Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun. Resmi Gazete. Yıl: 1986 S: 19120.

⁸⁰ Tütün Mamullerinin Zararlarının Önlenmesine Dair Kanun. Resmi Gazete. Yıl: 1996 S:22829.

merkezlerin bulunduğu bölgelerde çocuklarla ilgili olarak önleyici ve koruyucu devriye hizmeti yapacağı, aynı maddenin (j) bendinde uçucu, uyuşturucu ve psikotrop madde kullanan veya kullandığından şüphe edilen çocuğu sağlık kuruluşu veya rehabilitasyon merkezine teslim etmesi ve çocuğun korunmasının sağlanması için konu hakkında İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bilgi verilmesini, (k) bendinde okullarda risk gruplarını tespit edilmesini, bu gruba giren öğrencilerin iyileştirilmesi ve tedbir alınması için İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü, okul idareleri, rehber öğretmenler ve aileler ile ortak çalışmalar yapılmasını, (l) bendinde zorunlu temel eğitim çağında olduğu halde okula gitmediği/devam etmediği tespit edilen öğrenciler hakkında İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bilgi verilmesi, talep edilmesi halinde yardımcı olunması hükmünün yer aldığı görülmektedir. İç güvenliğin ve asayişin sağlanmasında görevli ceza ve usul kanunlarının uygulayıcıları tarafından çocuklara ilişkin hazırlanarak 2001 yılında yürürlüğe konan bu yönetmeliğin, onların ıslah edilmelerine ve korunmalarına yönelik önemli hususları içermesi de bu anlamda mücadeleyi etkili kılmaktadır.

Belirtilen yönetmelikte ayrıca “sosyal çalışmacı” kavramından bahsedildiği ve ilgili yönetmeliğin 18. maddesinde sosyal çalışmacının görevlerine yer verildiği görülmektedir. Bu bağlamda sosyal çalışmacının, ilgili yönetmeliğin 18. maddenin (e) bendinde, korunmaya muhtaç olan, ihmal ve istismara maruz kalan, evden veya bulunduğu kurum ya da kuruluştan kaçan sokakta yaşayan ve sokakta çalıştırılan, uçucu, uyuşturucu ve psikotrop madde bağımlısı olan, suça itilen ve mağdur çocuğun kendisine ve kanuni mümessiline rehberlik hizmetinde bulunmayı, (f) bendinde çocuğun durumunu iyileştirmek için ailesi ve okul, sosyal ve sağlık hizmetleri gibi kuruluşlarla işbirliği içerisinde olmasını, (g) bendinde uçucu, uyuşturucu, psikotrop madde bağımlısı olan çocuğun tedavisi için sağlık müdürlükleri ve tedavi kuruluşları ile işbirliği yapmasını, (h) bendinde ise geçici barınma ünitesinde kalan çocuklar için sosyal, kültürel ve eğitici programlar geliştirmesini görevli kılmaktadır. Aynı yönetmeliğin ayrıca 19. maddesinin 2.fıkrasında, “çocuklarla ilgili çalışmalar yürüten kurum ve kuruluşlar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılır.” Hükmü de bulunmaktadır.

03.07.2005 tarihinde 5395 sayılı “Çocuk Koruma Kanunu” Resmi gazete’de yayımlanmasına müteakip, 21.11.1979 yılında yayımlanarak yürürlüğe giren 2253 sayılı

“Çocuk Mahkemeleri Kanunu” yürürlükten kaldırılmıştır⁸¹. 5395 sayılı bu kanun ile özellikle 13.04.2001 tarihinde 24372 sayı ile Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş Görev Çalışma Yönetmeliği’nde yer alan sosyal çalışmacı kavramına yer verilerek, özellikle çocukların fiziksel ve ruhsal açıdan korunmalarına yönelik tedbirlerin alındığı görülmektedir.

İlgili yönetmelik ile özetle, korunmaya muhtaç olan, ihmal ve istismara maruz kalan, evden veya bulunduğu kurum ya da kuruluştan kaçan sokakta yaşayan ve sokakta çalıştırılan, uçucu, uyuşturucu ve psikotrop madde bağımlısı olan, suça itilen ve mağdur çocuğun kendisine ve kanuni mümessiline rehberlik hizmeti gibi her türlü konuda yardımcı olunması amaçlanarak yaşı küçük olan ve belirtilen durumlarda olan bireylerin ıslah edilerek topluma kazandırılabilmesi hedeflenmiştir.

3.2. Türkiye’de Madde Kullanıcılarına İlişkin İstatistikî Bilgiler

Türkiye’nin uyuşturucu madde kaçakçılığı güzergahında transit bir konumda bulunması ve ülkemizde gerçekleştirilen uyuşturucu madde kaçakçılığının uluslararası suç organizasyonları tarafından gerçekleştirildiğinin belirlenmesi de mücadelenin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Son yıllarda Güney Batı Asya dan Türkiye topraklarına girmeden Avrupa’ya uzanan Kuzey Karadeniz Rotası ve Güney Doğu Akdeniz üzerinden Avrupa’ya uzanan *deniz rotalarının* oluşturulduğu ve tercih edilirliliğinin arttığı görülmektedir. Balkan Rotası Kuzey Karadeniz Rotası ve Deniz Rotası; kokain, psikotropalar, ve kimyasallar bakımından batı –doğu istikametinde ters akım için söz konusu olabilmektedir⁸².

Türkiye uyuşturucu ile mücadele politikalarının gereği olarak uluslararası sıkı işbirliği ile bilgi ve tecrübe değişiminde aktif olarak rol oynamaktadır. Bu bağlamda interpol üyeliğinin yanı sıra çeşitli bölgesel, alt bölgesel ve ikili iş birliği kapsamında çok sayıda ülke ile irtibatını ve çalışmalarını sürdürmektedir.

⁸¹ www.shcek.gov.tr/portal/dosyalar/coc_hak/coc_kor_kanunu.asp.

⁸² Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s.4.

Bu zorunluluk içerisinde hareket eden Türkiye'nin 2003 yılı itibarıyla nüfusunun 70.7 milyon kişi olduğu, nüfusun coğrafi bölgelere değişkenlik göstermesine karşın yarıya yakınının ülkenin kıyı kesimlerinde yaşadığı, iç bölgelerde ise daha seyrek bir yerleşimin söz konusu olduğu da bilinmektedir. Oldukça genç bir nüfusa sahip olan Türkiye'nin 14 yaş altı nüfus oranı toplam nüfusun % 29'unu teşkil etmektedir⁸³. Bu rakamlar da açıkça madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadelede Türkiye'nin dünya üzerindeki coğrafi konumunun, genç nüfus oranının önemini ortaya koymaktadır.

3.2.1. Son Yıllarda Türkiye Genelinde Uyuşturucu Madde Suçlarından Yakalanan Şahısların Yaş ve Eğitim Durumları

Uyuşturucu madde kaçakçılığı suçları ile ilgili olarak haklarında yasal işlem yapılan şahısların bir takım demografik bilgileri doğrultusunda madde kullanan şahısların profili çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu profil ancak poliseye çalışmalar neticesinde yakalanarak haklarında yasal işlem yapılan şahıslardan elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanabilmiştir.

Madde kullanımı ve bağımlılığıyla mücadele kapsamında yaş, cinsiyet sosyo ekonomik düzey, eğitim gibi daha çok daha fazla sayılabilecek faktörler içerisinde yapılan çalışmaya esas olmak üzere kullanım yaşı ve eğitim faktörleri ele alınacaktır. Madde kullanımı ve bağımlılığı sürecinde, ergenlik döneminin belirgin özelliğinin otoriteye isyan olduğu da açıkça bilinmektedir. Cesaretin çekingenliğe macera isteğinin rahata, duyguların mantığa üstün geldiği bu dönemde uyuşturucu tacirlerinin sahneye çıktığı ve rollerini en iyi şekilde oynamaya çalıştıkları görülmektedir

⁸³ www.kom.gov.tr/dosyalar/incb.2004.doc.

Tablo 1- Türkiye Genelinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Sayısal Dağılımı

YILLAR	KULLANICI SAYILARI
1997	2314
1998	2544
1999	2682
2000	2795
2001	3314
2002	4037
2003	1634
2004	922

2000 yılı içerisinde yapılan çalışmalar neticesinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde madde kullanıcısı olduğu belirlenen toplam 2092 şahıstan 4'ünün 16 yaşından küçük olduğu, 876 şahsın 16-30 yaş arasında olduğu, 804 şahsın ise 31-45 yaş arasında bulunduğu tespit edildiği, 2001 yılı içerisinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde kullanıcı olduğu belirlenen 2037 şahıstan 3'ünün 16 yaşından küçük olduğu, 938 şahsın 16-30 yaş arasında bulunduğu ve bu sayının tespit edilen kullanıcı sayısının % 46'sını teşkil ettiği, yine 2002 yılı içerisinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde kullanıcı olduğu belirlenen 1566 şahıstan 2'sinin 16 yaşından küçük olduğu, 665 şahsın 16-30 yaş arasında bulunduğu ve bu oranın tespit edilen kullanıcı sayısının % 42.5'ini oluşturduğu belirlenmiştir⁸⁴.

⁸⁴ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2002, s.58.

Tablo 2- Türkiye Geneline Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Yaşlarına Göre Dağılımı

YIL	<16 yaş	16-30 yaş aralığı	31-45 yaş aralığı .	Toplam Sayı
1999	4	533	1051	1588
2000	4	876	804	1684
2001	3	938	1096	2037
2002	2	665	899	1566

Burada belirtilmek istenen, özellikle kullanıcı şahısların maddeye başlama yaşlarına değinilerek, kullanıcı şahısların özellikle orta öğretim çağında maddeye başladığının vurgulanmasına yönelik olmasıdır. Maddeye başlama yaş oranının tespit edilen kullanıcı oranının toplamının % 45 gibi bir rakamın orta öğretim düzeyinde madde kullanılmaya başladığının anlaşılması sebebiyle özellikle bu dönemde görev yapan ortaöğretim öğretmenlerinin bu konuda bilinçlendirilmesinin önemini üzerinde durulması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3- Türkiye Geneline Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

YIL	Okuryazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
1999	144	140	904	235	162	31
2000	185	155	1168	288	237	91
2001	133	213	1159	267	214	46
2002	102	114	885	243	175	30
2003	132	105	878	252	209	29
2004	54	57	396	147	133	31

Geçmiş yıllarda haklarında yasal işlem yapılmasına müteakip madde kullandıkları belirlenen şahısların eğitim düzeylerine bakıldığında ise, 2000 içerisinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde kullanıcı olduğu belirlenen 2124 şahıstan 1168' inin ilkokul mezunu olduğu ve bu sayının tespit edilen toplam kullanıcı sayısının % 55'ini oluşturduğu, 2001 yılı içerisinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde kullanıcı olduğu belirlenen 2032 şahıstan 1159'unun ilkokul mezunu olduğu ve bu sayının tespit edilen toplam kullanıcı sayısının % 57'sini oluşturduğu, 2002 içerisinde yakalanarak hakkında yasal işlem yapılması neticesinde kullanıcı olduğu belirlenen 1549 şahıstan 885'inin ilkokul mezunu olduğu ve bu sayının tespit edilen toplam kullanıcı sayısının % 57.1'ini oluşturduğu tespit edilmiş, elde edilen veriler doğrultusunda madde kullanıcısı olduğu belirlenen şahısların eğitim düzeylerinin çok düşük olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca madde kullanıcılarının çoğunluğunun gelir düzeyi düşük bireyler olduğu da görülmektedir.

Tablo 4- Türkiye Geneline Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

YIL	Geliri Yok Düzensiz	Geliri Düzenli	Yüksek Gelirli
1999	634	755	65
2000	892	1013	60
2001	1034	878	50
2002	702	434	-

Çalışmada sunulmaya çalışılan istatistiki verilerden de anlaşılacağı üzere, madde bağımlılığı ile mücadelede en önemli etkenin eğitim olduğu gerçeği de bir kez daha ortaya çıkmış bulunmaktadır. Polisiye anlamda yapılacak çalışmalar ile ne kadar çok uyuşturucu madde ele geçirilecek olsa dahi, Türkiye'deki genç nüfusun madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında korunmasını hedefleyen eğitim etkinliklerinin düzenlenmesinin gerekliliğini göstermektedir. Bu bağlamda ülke genelinde madde bağımlılığıyla mücadele konusunda, eğitim, sağlık ve güvenlik alanlarında hizmet veren görevlilere konferans, seminer, panel gibi düzenlenen eğitim faaliyetleri ile bilgilendirilmesi yönünde çalışmalara hız verilmesi, özellikle ortaöğretimde okuyan öğrencilerin madde bağımlılığı ile mücadele eden birimlere yapacakları ziyaretler ile

mücadele kapsamında ele geçirilen maddelerin bireye ve topluma vereceği zararların uzman görevlilerce anlatılması halinde mücadele olumlu yönde hız kazanabilecektir.

3.2.2. Elazığ İlinde Madde Kullanıcılarına İlişkin İstatistikî Bilgiler

Elazığ Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğüne haklarında yasal işlem yapılan yasal olmayan madde kullanıcısı olduğu belirlenen şahısların bir takım demografik bilgilerine ulaşılarak madde kullanıcılarının ve Elazığ ilinin, madde bağımlılığı ile ilgili profili çizilmeye çalışılmıştır.

Tablo 5- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

YIL	MADDE KULLANICI SAYISI		
	KADIN	ERKEK	TOPLAM
1999	-	19	19
2000	-	20	20
2001	-	48	48
2002	-	35	35
2003	-	38	38
2004	-	21	21

1999 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 19 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu,13 kullanıcı şahsın evli 6'sının ise bekar olduğu,18 kullanıcı şahsın ilkokul mezunu olduğu, 1 kullanıcının ise okuryazarlığının dahi bulunmadığı, 9 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı, 7 kullanıcının ise işsiz olduğu,19 kullanıcının tamamının ailesiyle birlikte yaşadığı, 17 kullanıcının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği,2 kullanıcının ise ilk kez eroinle tanıştığı, kullanıcıların 8' inin arkadaşlık, 6' sının merak, 4' ünün eğlence ve 1 kullanıcının ise sorunları nedeniyle madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 6- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Gelir Düzeylerine Göre Dağılımı

YIL	Ğeliri Yok Düzensiz	Gelirli Düzenli	Yüksek Gelirli
1999	16	3	-
2000	13	7	-
2001	33	15	-
2002	35	-	-
2003	31	7	-
2004	19	2	-

2000 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 20 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu, 14 kullanıcı şahsın evli 6'sının ise bekar olduğu, 9 kullanıcı şahsın ilkokul mezunu, 5 kullanıcının ortaokul mezunu, 2 kullanıcının lise mezunu olduğu, 7 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı, 6 kullanıcının ise işsiz olduğu, 16 kullanıcının ailesiyle birlikte yaşadığı, 20 kullanıcının tamamının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği, kullanıcıların 6'sının arkadaşlık, 5'inin merak, 8 kullanıcının ise sorunları nedeniyle madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verdiği görülmüştür.

Tablo 7- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

YIL	Okuryazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite
1999	1	-	18	-	-	-
2000	-	3	9	5	2	-
2001	-	10	18	13	6	1
2002	2	-	23	5	5	-
2003	-	7	15	7	8	1
2004	4	1	5	7	4	-

2001 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 48 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu, 28 kullanıcı şahsın evli 18

kullanıcının ise bekar olduğu,18 kullanıcı şahsın ilkokul mezunu, 13'ünün ortaokul mezunu,6'sının lise mezunu ve 1 kullanıcının ise yüksekokul mezunu olduğu, 5 kullanıcının sadece okuryazarlığının bulunduğu ve 6'sının ise okuryazarlığının dahi bulunmadığı, 23 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı,10 kullanıcının ise işsiz olduğu, 48 kullanıcının tamamının ailesiyle birlikte yaşadığı, 43 kullanıcının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği,2 kullanıcının alkol, 1 kullanıcının hap ve 1 kullanıcının sigara kullandığı, kullanıcıların 21'inin arkadaşlık, 12'sinin merak, 1'inin eğlence ve 14 kullanıcının ise sorunları nedeniyle madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 8- Elazığ İlinde Belirtilen Yıllarda Tespit Edilebilen Yasal Olmayan Madde Kullanıcılarının Maddeye Başlama Nedenlerine Göre Dağılımı

YIL	Merak	Eğlence	Çeşitli Sorunlar	Arkadaşlık
1999	6	4	1	8
2000	5	-	8	-
2001	12	1	14	21
2002	15	4	9	7
2003	18	-	12	8
2004	7	1	7	6

2002 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 35 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu, 15 kullanıcı şahsın evli, 19 kullanıcının bekar olduğu,1 kullanıcı şahsın ise dul olduğu, tespit edilen kullanıcılardan 23' ünün ilkokul mezunu, 5'inin ortaokul mezunu, 5'inin lise mezunu ve 2'sinin ise okuryazarlığının dahi bulunmadığı, 27 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı, 8 kullanıcının ise işsiz olduğu, 30 kullanıcının ailesiyle birlikte yaşadığı, 3 kullanıcının yalnız yaşadığı 2 kullanıcının ise sokakta yaşadığı, 33 kullanıcının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği, 2 kullanıcının ise ilk kez eroin maddesi ile tanıştığı, kullanıcıların 7'sinin arkadaşlık, 15'inin merak, 4'ünün eğlence ve 9 kullanıcının ise sorunları nedeniyle madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verildiği tespit edilmiştir.

2003 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 38 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu, 20 kullanıcı şahsın evli, 16 kullanıcının bekar olduğu, 2 kullanıcının ise dul olduğu, tespit edilen kullanıcılardan 15'inin ilkökul mezunu, 7'sinin ortaokul mezunu, 8'inin lise mezunu ve 1'inin üniversite mezunu olduğu, 7 kullanıcının ise okuryazarlığının dahi bulunmadığı, 13 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı, 18 kullanıcının ise işsiz olduğu, 35 kullanıcının ailesiyle birlikte yaşadığı, 3 kullanıcının yalnız yaşadığı, 2 kullanıcının ise sokakta yaşadığı, 32 kullanıcının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği, ayrıca kullanıcı şahıslardan 3'ünün eroin, 1'inin tiner, 1'inin ise ilk kez alkol ile tanıştığı, kullanıcıların 8'inin arkadaşlık, 18'inin merak, 12' kullanıcının ise sorunları nedeniyle madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verildiği tespit edilmiştir.

2004 yılı içerisinde haklarında madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan toplam 21 kullanıcı şahsın tamamının erkek olduğu, 16 kullanıcı şahsın evli, 15 kullanıcının bekar olduğu, tespit edilen kullanıcılardan 5'inin ilkökul mezunu, 7'sinin ortaokul mezunu, 4'ünün lise mezunu, 1'inin sadece okur-yazar olduğu, 4 kullanıcının ise okuryazarlığının dahi bulunmadığı, 10 kullanıcının sabit bir işinin olmadığı ve düzensiz çalıştığı, 9 kullanıcının ise işsiz olduğu, 20 kullanıcının ailesiyle birlikte yaşadığı, 16 kullanıcının ilk kullandığı maddenin ise esrar olduğunun tespit edildiği, ayrıca kullanıcı şahıslardan 3'ünün hap, 2'sinin eroin ile ilk kez tanıştığı, kullanıcıların 8'inin arkadaşlık, 18'inin merak, 7' kullanıcının merak ve 1 kullanıcının ise eğlence amaçlı olarak madde kullanımına başladığı şeklinde cevap verildiği tespit edilmiştir.

3.2.3. 1999-2004 yılları arasında Elazığ İl merkezinde Tespit Edilen Uyuşturucu ve Uyarıcı Nitelikli Madde Kullanıcılarından Elde Edilebilen İstatistiksel Bilgilerin Yorumlanması

Elazığ il merkezinde 1999-2004 yılları arasında tespiti yapılabilen madde kullanıcılarına ilişkin bilgiler, Elazığ Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şube Müdürlüğü tarafından yasal olmayan uyuşturucu veya uyarıcı nitelikli maddeleri kullandığı tespit edilen şahıslara Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı tarafından 81 ile gönderilen ve F3 olarak adlandırılan anket

formlarının uygulanması neticesinde elde edilen bilgilerdir. Bu form 2004 yılında daha da genişletilerek U formu adı altında düzenlenerek uygulanmaktadır.

1999-2004 yılları arasında Elazığ il merkezine tespit edilen madde kullanıcısı şahısların uygulanan anket formuna verdiği cevaplardan, kullanıcı şahısların tamamının erkek olduğu, yarıdan fazlasının evli olduğu, büyük çoğunluğunun ise ilkokul-ortaokul mezunu oldukları, tespit edilebilen kullanıcıların büyük çoğunluğunun sabit ve düzenli bir işinin ve gelirin olmadığı, hatta bir kısmının da işsiz olduğu, kullanıcıların büyük çoğunluğunun ilk kullandığı maddeye esrar cevabını verdikleri ve verilen bu cevapların uyuşturucu nitelikli bir madde olan ve il genelinde kullanımının yaygınlığı ile bilinen esrar maddesiyle örtüştüğü, kullanıcıların çoğunluğunun arkadaşlık, merak ve sorunları nedeniyle madde ile tanıştığı, çok az kullanıcının ise eğlence nedeniyle madde ile tanıştığı belirlenmiştir. Tespit edilen madde kullanıcılarının eğitim düzeylerinin oldukça düşük, ekonomik açıdan düzensiz ve az gelire sahip olduğu, arkadaşlık, sorun ve merak sebebiyle ilk kez madde ile tanıştıkları ve çoğunluğunun tütün ile karıştırılarak sigara gibi kullanılabilen esrar maddesi ile ilk kez tanıştığı görülmektedir.

Ankete uygulanan madde kullanıcılarının her ne kadar ekonomik düzeylerinin düşük olması, düzensiz bir gelire sahip bulunmaları madde kullanımına birer sebep olarak ifade edilebilir. Ancak kullanıcıların eğitim düzeyinin ilkokul-ortaokul gibi çok düşük seviyede olmasının madde kullanım ve bağımlılığı ile mücadele anlamında ciddi önlemler alınması gerektiğini bir kez daha ortaya koymuş bulunmaktadır. Bu bağlamda eğitim- öğretim kurumlarında madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda eğitim etkinliklerinin düzenlenmesi halinde mücadele ivme kazanacaktır. Bu nedenle, yapılan çalışma ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin rolleri ve önemi üzerine hazırlanmıştır.

3.3. Türkiye’de Madde Kullanımı ve Bağımlılığı ile Mücadele Faaliyetleri (EGM-KOM Daire Başkanlığı Raporları)

Uyuşturucu maddeler ile ilgili olarak mücadele faaliyetlerine geniş bir yelpazeden bakıldığında son on yıl gibi bir süre içerisinde eğitim destekli mücadele faaliyetlerinin ivme kazandığı görülmektedir. Burada özellikle gözden kaçırılmaması gereken en önemli husus, Cumhuriyet’ten günümüze değin bu konuda ne tür bir

mücadele içinde bulunulduğudur. Cumhuriyet'in ilanını müteakip, yeni bir devletin kurulduğu ve temellerinin yasal müeyyideler ile donatılmasının sağlandığı görülmektedir. Bu yasal zemin içerisinde, yasal olsun veya olmasın bağımlılık yapan maddelerin imali, ithali, ihracı, bulundurulması ve kullanılmasına ilişkin olarak müeyyidelerin uygulamaya koyulduğu, bu bağlamda bir mücadeleye gidildiği aşikardır.

Bu sebeple, özellikle madde bağımlılığı denilen bir kavramın ve bu kavramın neticeleri olarak bir toplumsal hastalığın belirtilerinin gün ışığına çıkması nedeniyle, madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda sadece yasal düzenlemelerin ve polisiye tabir edilen yakalamaların ötesinde, mücadelede eğitim gerçeği bir kez daha kendisini göstermiş bulunmaktadır. Bu bağlamdan hareketle, özellikle son on yıl gibi bir süre içerisinde madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda atılmış bulunan adımları irdelemekte fayda görülmektedir.

Uyuşturucu madde kaçakçılığı ve bağımlılığı ile mücadelede etkinliği artırmak ve sorunun çözümüne ilişkin olarak ilgili diğer kurum ve kuruluşların da katkısını almak üzere 1995 yılında MGK'da konu gündeme getirilmiştir⁸⁵. Bu çerçevede uyuşturucu madde ticareti, kullanımı, yasa dışı örgütler ile bağlantıları, alınan ve alınması gereken tedbirler konusunda yeterlilik hususları irdelenmiş ve ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda bir çok kamu kurumu gibi Emniyet Genel Müdürlüğü çalışmalarına başlamıştır.

27 Aralık 1995 tarihinde görüşülen ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesinde yapılan toplantının ana hatları incelendiğinde;

- Uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile bunların üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin kaçakçılığında Türkiye'nin konumu, mücadele çalışmaları ve elde edilen sonuçlar,
- Uyuşturucu ve terör bağlantısı, uyuşturucu madde kaçakçılığında terör örgütlerinin, özellikle PKK terör örgütünün etkinliği,

⁸⁵ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998..

- Uyuşturucu madde kullanımı, kullanımın gelişimi, görece de olsa, ülkemizde uyuşturucu madde bağımlılığının artış sebepleri,
- Bağımlılığın tedavisine yönelik olarak hali hazırdaki mevcut imkanlar ve uygulamaların gözden geçirildiği görülmektedir. Bu raporun önem arz eden sonuçlarından birisi de, madde bağımlılığı kavramının ortaya konulduğudur. Raporun hazırlanması sonrasında hazırlanmış bulunan tedbir paketi içerisinde ise;
- Alkol, sigara, uyuşturucu madde gibi sağlığa zararlı maddeler konusunda periyodik yayınların ve konferansların gerçekleştirilmesi,
- Gençliğin söz konusu zararlı maddelerden korunması için ve sadece eğitime yönelik çalışmalar yapmak üzere gönüllü kuruluşların oluşturulması,
- Kullanıcılara yönelik araştırmalar yapılması,
- Uyuşturucu maddeler ile ilgili bilgi veren muhbirlere yönelik olarak ikramiye ödemelerindeki bürokratik engellerin ortadan kaldırılması,
- Kullanıcılara yönelik uygulamada yer alan cezai tedbirlerde düzenlemelere gidilmesi,
- Bağımlıları tedaviye yönelik merkezlerin yaygınlaştırılması,
- Mücadelede koordinasyon ve yeknesaklığı sağlamak için gerekli tedbirlerin alınması konularını içeren tespit edilen bu tedbirlerin alınmasında, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı'ndan Sorumlu Devlet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Sorumlu Devlet Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, MGK Genel Sekreterliği, Milli İstihbarat Teşkilatı, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığınca gerekli görülecek

diğer Bakanlık, kurum ve kuruluşlarının katılımı ile çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Ortaya çıkan tedbir paketi doğrultusunda, Emniyet Genel Müdürlüğü bağlı birimlerince de bir takım faaliyetlerde bulunulduğu görülmektedir. 1995 yılında uyuşturucu madde bağımlılığında hedef kitle olarak adlandırılan gençliğin uyarılmasına ve bilinçlendirilmesine yönelik olarak hazırlanan afiş ve broşürler tüm il ve ilçe teşkilatına gönderilmiş, böylelikle halkın dikkatinin uyuşturucu tehlikesine çekilmesi amaçlanmıştır. 1996 yılı içerisinde de yine afiş ve broşür dağıtımı devam ettirilmiş, ayrıca radyo ve televizyonlarda uyuşturucu maddelerin zararları hakkında programlar düzenlemiştir. Ayrıca haklarında uyuşturucu madde kullandığından bahisle yasal işlem yapılan bireyler ile ilgili olarak “Uyuşturucu Madde Kullanım Anketi” hazırlanarak uygulanması sağlanmış ve böylelikle uyuşturucu madde kullanan bireylerin demografik özelliklerini içeren bilgilere ulaşılarak bir profil çizilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda etkinliği arttırmak ve mevcut soruna diğer kurum ve kuruluşların katkısını da almak maksadıyla 25.07.1997 tarihinde “Uyuşturucu Madde Kullanımı ile mücadele Takip ve Yönlendirme Üst Kurulu” ile “Uyuşturucu Madde Kullanımı ile mücadele Takip ve Yönlendirme Alt Kurulu” nun oluşturulması neticesinde Alt Kurul’un 15.toplantısının yapıldığı 29.05.1998 tarihinde uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadelede görevli kurum personelinin yetiştirilmesi amacıyla eğiticilerin eğitimi projesi hazırlanarak ilkinin Milli Eğitim bünyesinde hayata geçirilmesi sağlanmıştır. KOM Daire Başkanlığı’na da 2000 yılından sonra eğiticilerin eğitimini verebilecek düzeyde illerde görevlendirilmek üzere irtibat görevlilerinin yetiştirilmesi sağlanmıştır⁸⁶.

Halen faaliyet göstermekte olan bu kurullarda 7 Bakanlık, 1 Müsteşarlık, 1 Genel Sekreterlik, 1 Genel Komutanlık, 4 Genel Müdürlük ve 3 Başkanlık görev almaktadır. Bu kurulların genel amacı, uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele faaliyetlerini yürütmek, kötüye kullanımını önlemek, alınacak tedbirleri tespit ederek kurumlar arasındaki çalışmaları koordine etmek olarak ifade edilmiştir.

⁸⁶ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1999.

Kurulların gerçekleştirdiği çalışmalar neticesinde 26.06.2001 tarihinde uyuşturucu ile mücadelenin Amsterdam Anlaşmasında ön görüldüğü üzere, Avrupa'nın bir özgürlük, adalet ve güvenlik bölgesi haline getirilmesinin sağlanması için kurulan ve kısa adı EMCDDA olan Avrupa Uyuşturucu Maddeler ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'ne Türkiye'nin de katılması sağlanmıştır⁸⁷. EMCDDA Ulusal Temas Noktası Görevi Dışişleri Bakanlığı'nın girişimleri ve Başbakanlığın kararıyla EGM-KOM Daire Başkanlığına bağlı TADOC birimine verilerek bu hususta yapılanma sağlanmıştır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere ki, yaklaşık son on yıl içerisinde madde kullanımı ve bağımlılığının toplumsal bir sorun olarak algılanması neticesinde, Devlet'in bir çok kurum ve kuruluşunun işbirliği oluşturduğu ve ulusal ve uluslar arası mahiyette mücadele ettiği KOM Daire Başkanlığı raporlarında da açıkça görülmektedir.

⁸⁷ Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2001.

SONUÇ

Yapılan bu çalışma ile öncelikle uyuşturucu madde kavramı tanımlanmaya ve sınıflandırılmaya çalışılmıştır. “Uyuşturucu madde” kavramının son yıllarda genişleyerek ad değiştirdiği ve literatüre “Madde Bağımlılığı” olarak ismini yazdırdığı, bu sorunun bireysel olmaktan çıkan ve tamamen toplumsal olan bir sorun haline geldiği hususu bu çalışma ile ifade edilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca bu çalışma ile madde bağımlılığı ile mücadelede Cumhuriyet’ten günümüze değin ne gibi adımların atıldığı, hangi yasal mevzuatların uygulandığı, ulusal ve uluslararası mahiyette ne gibi çalışmaların gerçekleştirildiği konularına değinilmeye çalışılmıştır. Özellikle Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu günden bu yana imzaladığı uluslar arası sözleşmelere değinilerek bu hususta yalnızca ulusal boyutta değil, coğrafi konum nedeniyle de uluslar arası boyutta mücadele edilmesi gerekliliği açıklanmaya çalışılmıştır.

Cumhuriyet’ten günümüze değin, Türkiye’nin uyuşturucu madde trafiğinde çok önemli bir konumda bulunmasına karşın, ülkedeki tespit edilebilen bağımlı sayısının komşu ve sınır Avrupa ülkelerine nazaran az sayıda olmasında, iç güvenlik ve milli değer faktörünün önemli bir etkisi ve rolünün bulunduğu vurgulanmaya çalışılmıştır. Örf, adet, kültürel değerler, inanç gibi gelecek nesillerin idamesi için korunması zaruri olan bir takım değerlerin korunması halinde madde bağımlılığı ile mücadelede önemli bir adım atılacağı belirtilirken, risk faktörleri ele alınmaya çalışılarak, medya gibi önemli bir gücün müspet kullanılması halinde mücadeleye ivme kazandırabileceği belirtilmiştir.

Son yıllara kadar önemli bir sorun olarak algılanamayan ve literatürde dahi yeni yeni isim bulmaya çalışan “madde bağımlılığı” sorunu ile ilgili olarak Türkiye geneli ve Elazığ ili 1999-2006 yılları arasında bir takım istatistiki bilgileri sunularak, Elazığ ilinin madde kullanıcılarının bu hususta profilinin çıkarılmasına çalışılmıştır. Yapılan bu çalışmada Elazığ ilinde madde kullanıcılarının ailelerine bağlı ve aileleri ile birlikte yaşayan bireyler olması, halen korunmakta olan bir takım milli değerlerin varlığını da açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır. Özellikle madde kullanan bireylerin çoğunluğunun eğitim düzeylerinin oldukça düşük olduğu ve ekonomik açıdan da düşük

gelirli veya işsiz bireyler olduğu saptanmıştır. Tespiti yapılabilen madde kullanıcılarının gelir düzeyleri ve ekonomik seviyelerinin oldukça düşük olmasına karşın aileleriyle birlikte yaşamaları Türk Millet'inin geçmişten bu güne içerisinde barındırdığı aile yapısı, milli ahlak ve milli değerlerin varlığını ifade etmektedir. Türkiye'nin üzerinde bulunduğu coğrafi konum sebebiyle uyuşturucu trafiğinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Özellikle dünya ülkelerinin uyuşturucu trafiği neticesi belirlenen üç önemli uyuşturucu rotasının varlığı bu çalışma ile vurgulanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda gerek uyuşturucu nitelikli gerekse uyarıcı nitelikli sentetik maddelerin ülkeler arası kaçakçılığında Türkiye'nin transit konumda bulunmasına karşın bağımlı sayısının Avrupa ülkeleri ile mukayesesinde endişe verici boyutta bulunmamasının, Türk Milletinin var oluşundan bu yana beraberinde taşıdığı değerlerini korumasının bir sonucu olduğu rahatlıkla açıklanabilir.

Son yıllarda gençliğin zararlı madde kullanımının, suç, şiddet ve intihar gibi bir çok riske maruz kaldığı ve bu durumun gün geçtikçe boyutlarının arttığı da görülmektedir. Gelecek nesillerin sağlıklı yetiştirilmesi, birey ve buna paralel olarak toplumun duyarlı bulunması sağlayacak bir eğitimden geçmektedir. Türk Millet'inin bağrında yaşatmaya devam ettiği milli ahlak ve değerlerinin muhafazasında eğitim gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Özellikle 1982 Anayasa'sının 58. maddesinde de yer aldığı üzere, gençliğin her türlü zararlı maddelerden korunması amaçlanmıştır. Türkiye'de bu konuda son yıllarda madde kullanımı ve bağımlılığı mücadelede eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi hususunda önemli adımların atıldığı bu çalışma ile vurgulanmıştır.

Yasal olmayan bir takım uyuşturucu maddelere başlamada önemli bir basamak görülen tütün ve tütün mamullerinin bağımlılığı konusunda yakın zamana kadar sağlıklı yasal müeyyidelerin getirilmediği bilinmektedir. Ancak son yıllarda özellikle sigara reklamlarının yasaklanması, satış yerlerinde tabelalarının kaldırılması, kapalı alanlarda sigara içilmesinin engellenmesi, sigarayı özendirici mahiyette bir takım sanat etkinliklerine cezai yaptırımların getirilmesi, topluma örnek olabilecek sanatçıların bu konuda bilinçlendirilmeleri ile örnek kampanyaların düzenlenmesinin sağlandığı görülmektedir.

Atılan bu adımlara dikkatle bakılacak olduğunda, sigara gibi bağımlılık yapan ancak yasal olarak satışı yapılan tütün mamullerinin satışı ve kullanılması konusunda olumlu yaptırımların ön plana çıktığı ve kullanım yaşı dokuzlara kadar düşen bu maddenin kullanımının önlenmesine dair ciddi çalışmaların yapıldığı anlaşılmaktadır.

Yine bir başka yasal bağımlılık maddesi olan alkollü içecekler ile ilgili olarak ta, Cumhuriyet'ten günümüze bakıldığında son yıllarda alkolün zararları konusunda halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı, alkolün sebep olduğu bir takım trafik kazalarının toplumsal bir sorun olarak işlenmeye çalışıldığı, ayrıca kullanımı neticesinde aile içi şiddete sebep olabildiği tespit edildiğinden, bu konularda ciddi yaptırımlara başvurulmuştur. Özellikle ailenin alkol ve diğer zararlı maddelerin etkisinden korunmasını amaçlayan "Ailenin Korunması Hakkındaki Kanun"un çıkarılması, şiddet ve baskı gören aile bireylerin bu durumdan korunmasının amaçlandığı, caydırıcı mahiyette yüksek trafik cezalarının getirildiği ve hatta sürücü belgelerine dahi el konulduğu görülmektedir.

Tütün ve alkol gibi bağımlılık yapan maddelerin zararlarından korunmaya yönelik tedbirlere başvurulması, tamamen toplumsal hastalıkların tedavi edilmesine çalışılması olarak ifade edilebilir. Bu durum birey ve toplum için önemli bir sorunun çözümlenmesi olarak ta anlaşılmalıdır. Çünkü bu maddelerin kullanımı ve bağımlılığı sonucu hasta birey ve toplumun gelecek nesiller için büyük bir tehdit unsuru teşkil edecektir.

Yine çoğunlukla sanayi alanında kullanılmakta olan uçucu maddelerin kullanımı ve satışı ile ilgili olarak yeni düzenlemelere acilen gidilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda geçmişte yayınlanan bir takım programlarda sık sık uçucu madde bağımlılarının toplumu bilinçlendirilmesi adına gösterilmesinin olumsuz bir sonuç doğurduğu ifade edilebilir. Bu nedenle yasal olsa dahi hangi madde olursa olsun, medyada gerek özendirici gerekse korku ve şiddet unsuru olarak yayınlanması neticesinde birey ve toplum sağlığı açısından ciddi problemleri de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle özellikle bu maddeler ile ilgili olarak belirtilen şekillerde yayınlar yapılmasından kaçınılması gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Madde bağımlılığı ile mücadelede Türkiye'nin Cumhuriyet'ten günümüze değin hangi durumda olduğu, bağımlı sayısının ne olduğu gibi hususlarda tam ve sağlıklı olarak bir bilginin aktarılması mümkün değildir. Yapılan araştırmalara da dikkatle bakılacak olunduğunda bu konuda çok sayıda araştırma yapıldığı da söylenemez. Ancak son yılanda madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda önem arz eden bir takım eğitim etkinliklerinin geręekleřtirildiđi, araştırmaların yapıldığı ve uluslar arası dahi bir takım çalışmaların geręekleřtirildiđi görölmektedir. Mevcut sorunun daha iyi algılanmaya başlanması ile bu konuda yapılan araştırmaların sayısının da açıkça ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere ki, Türkiye'de madde kullanan birey sayısının rakamsal olarak ifade edilmesi diğer dünya ölkelerinde de olduğu gibi geręekten güç bir durumdur. Özellikle bu duruma yasal olan ancak bağımlılık yapan maddeler sınıfının da dahil edilmesi rakamsal olarak bu güçlüğü daha da artırmaktadır. Bu geręekten hareketle çalışmada, yasal olmayan madde kullanıcılarının tespiti için polis birimlerinin hazırladığı bir takım istatistiki bilgilere değinilmeye çalışılmıştır.

Elde edilebilen ve son yıllara ait olan istatistiki bilgiler neticesinde uyuşturuca madde kullanan bireylerin demografik özelliklerinin ortaya konulmasına çalışılarak, madde kullanıcılarının profilinin çıkarılmasına gayret gösterilmiştir. Çalışma neticesinde madde kullanan bireylerin çoğunluğunun ekonomik açıdan dar gelirli oldukları, çok düşük eğitim düzeyine sahip oldukları, kullanıcıların büyük çoğunluğunun kullandıkları maddeye başlamadan evvel yasal olan ve bağımlılık yapan maddeleri kullandıkları veya denedikleri, merak, arkadaşlık, eğlence ve yaşanılan sorunlar nedeniyle maddelere başladıkları belirlenmiştir.

İstatistiki bilgilerin yorumlanması neticesinde ortaya çıkan en önemli sonuç, madde kullanan bireylerin yaşları ne olursa olsun büyük çoğunluğunu aileleriyle birlikte yaşadıkları hususudur. Bu durum özellikle geçmişten günümüze değin korunmakta olan Türk aile yapısının muhafazasının bir sonucu olarak karışımıza çıkmaktadır. Türk Millet'inin içerisinde barındırdığı adeta bir kilim dokunarak sağlamlaştırdığı milli ve ahlaki değerlerin korunması ve nesiller boyu aktarılmasının bir sonucu olarak ifade edilmelidir. Çalışma içerisinde yer verilen Elazığ ili örneğinde de Türkiye genelinde elde edilen bulgulara paralel bulgular elde edilmiştir. Elazığ ilindeki madde kullanan

bireylerin yine en önemli özelliği büyük çoğunluğunun ailelerinden kopmadığı gerçeğidir.

İç güvenliğini muhafaza edebilen, milli değerlerine sahip ve onu geleceğe güvenle taşıyabilen gençliğin yetiştirilmesinde madde bağımlılığı gibi önemli bir risk etmeninin, hali hazırdaki tehlikenin boyutu ne olursa olsun, ortadan kaldırılması kaçınılmaz bir çözümdür. Bu bağlamda Türkiye’de de madde bağımlısı birey sayısının gün geçtikçe artması, hatta bu konuda ölüm olaylarının vuku bulması sebebiyle, Cumhuriyet’ten günümüze değin kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, dernekler ve bu mücadelede meydana getirilebilen her türlü oluşumların faaliyetlerine daha fazla önem vermesi gerektiği, bu çalışmanın önemli bir sonucu olarak ifade edilmektedir.

ÖNERİLER

Madde kullanımı ve bağımlılığı sorunu sadece ve sadece Türkiye'nin bir sorunu değil tüm dünya devletlerinin önemli bir sorunu haline gelmiştir. Bu gerçekten hareketle, son yıllarda artan madde bağımlı sayısının endişe verici boyutta bulunmamasına rağmen bir takım önlemlerin alınması zaruridir.

Alınabilecek önlemler şu şekilde sıralanabilir:

1- Öncelikle Türkiye genelinde yasal olmayan madde kullanıcılarının tespitinin yanı sıra yasal olan ancak bağımlılık yapan ve yasal olmayan maddelere geçişte önemli bir basamak oluşturan madde kullanımının önüne geçilebilmesi için eğitim etkinliklerinin artırılması gerekir.

2- Tütün ve alkol satışına ilişkin yasal düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi ve özellikle bu tür yerlerin eğitim kurumlarına olan uzaklıklarının belirlenmesine dair yönetmelikte yeni düzenlemelere gidilmelidir. Ayrıca alkollü içeceklerin ve tütün mamullerinin satıldığı yerlerin denetiminin etkin hale getirilebilmesine çalışılmalıdır.

3- Ortaokul ve lise düzeyindeki öğrencilerin bu tür maddelerin zararlarının neler oldukları konusunda bilinçlendirilmelerine yönelik eğitim etkinliklerinin artırılmasına çalışılmalıdır. Bunun için öncelikle öğretmenlerin bu konuda uzman eğitimciler tarafından bilgilendirilmesi amaçlanmalıdır.

4- Cumhuriyet'ten günümüze bakıldığında son yıllarda meydana getirdiği zararlarının hızla ortaya çıkan madde bağımlılığı olgusuna karşı bir takım sivil kuruluşların yapılanma içerisine girdikleri görülmektedir. Sigarayı ve alkollü bırakma gibi vakıf, dernek ve diğer sivil toplum kuruluşlarının denetimli olarak etkin hale getirilmesini sağlanmalıdır.

5- Toplumun en küçük yapı taşı olan ve binlerce yıllık bir mirası taşıyan Türk aile yapısının korunması hedeflenmeli, bu konuda özellikle geleceğin mirasçısı olacak

gençliğin milli terbiye ile bilinçlendirilmesine çalışılmalıdır. Bu bağlamda en büyük ödev öncelikle aileye devamında ise öğretmenlere ve eğitimcilere düşmektedir.

6- Madde bağımlılığı ile mücadelede sadece polisiye yakalamalar ile mücadele edilmemesi gerektiği konusunda diğer kamu kurumlarının bilinçlendirilmesine çalışılması kaçınılmazdır. Bireyin bağımlı olduktan sonra topluma kazandırılma süreci uzun bir süreç olacağından, özellikle maddeye başlamadan evvel bireyde oluşabilecek bir takım merak duygularının eğitici faaliyetlerin yerinde ve zamanında giderilmesi lazımdır. Böylelikle gençliğin zehir tacirlerinin tuzaklarına düşmesine engel olunabilir.

7- Madde kullanımı ve bağımlılığı kavramı son yıllarda ortaya çıkan bir toplumsal sorundur. Cumhuriyet'ten günümüze bakıldığında bu sorunun mahiyeti gerek Türkiye tarafından gerekse diğer tüm dünya devletleri tarafından yeni yeni algılanmaktadır. Bu nedenle özellikle yeni ifade edilmeye başlayan madde bağımlılığı sorununun ileride meydana getirebileceği toplumsal hastalıkların habercisi olarak görülmeli ve zaman geçmeden alınan tedbirler yeniden gözden geçirilmelidir.

8- Medyada yer alan haberler ve diğer yayınlarda madde kullanımı ve bağımlılığı ile mücadele konularında halkın bilinçlendirilmelerine yönelik programların yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede medya yasal olsun veya olmasın bağımlılık yapan maddeler ile ilgili olarak özendirici veya korku salıcı boyutta yayın yapmaktan kaçınılmalı ve bu hususta üzerine düşen ödevi yerine getirmelidir.

9-Anne ve babalar özellikle ortaöğretim çağındaki çocuklarının durumlarını iyi gözlemeli,onların giyimlerinde,hareketlerinde, derslerinde ve para harcamalarındaki anormal izlenimleri tespate çalışmalı ve herhangi bir konu ile karşılaştıklarında önce okul görevlileri ile sonrasında ise onlar tarafından belirlenecek rehber veya uzman görevliler ile paylaşımda bulunmalıdır. Böylelikle bireydeki bu yara, cerrahi müdahaleyi gerektirmeden iyileştirilmiş olacak ve toplum için bir tehdidin ortadan kalkması sağlanacaktır.

KAYNAKLAR**TETKİK ESERLER**

Aklaş L., Sırma G., Ersül Ç. Umatemde Yatarak Tedavi Gören Çocuk ve Ergenlerin Özellikleri.VIII. Ulusal Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kongresi Bilimsel Çalışmalar El Kitabı, 2000 s.38-42.

Anderson CE., Loomis GA. Recognition and prevention of inhalant abuse. Am Fam Physician .2003; 68: 869-874.

Babaoğlu Ali, N. Uyuşturucu ve Tarihi. Kaynak Yayınları , Ankara, 1997.

Balcı, F EGM, Üç Yıllık Mesleki Fikir Hizmet İçi Eğitim-Haberleşme ve Kültür Dergisi, 2001. Yıl:7, Sayı:27, Ankara.

Barış İ. Sigara ve Sağlık, MEB Yayınları, İstanbul, 1997.

Barış İ. Gençlik ve Uyuşturucu madde Alışkanlığı, MEB Yayınları, Ankara, 1997.

Burton G. “Görünenden Fazlası” Alan Yayıncılık, s.21.

Çalı H., Uyuşturucunun Uluslar arası Boyutu ve Türkiye. Polis Okulu Müdürlüğü-Aksaray, 2000.

Çam, T. EGM Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Dergisi, Yıl.2, Sayı:20, Ankara, 2003.

Çilli A, Kaya N. Üniversite Öğrencilerinde Nikotin Bağımlılığının Psikiyatrik Bozukluklarla Birlikteliği. Türk Psikiyatri Dergisi 2003; S:14, s.42-51.

Glenn S.W., Parsons O.A.; “Alcohol Abuse and Familial Alcoholism: Psychosocial correlates in men and women”, J Stud Alcohol 1989, Cilt:50 S:2, s.116-127.

Glenn S.W., Parsons O.A.; “Alcohol Abuse and Familial Alcoholism: Psychosocial correlates in men and women”, J Stud Alcohol 1989; 50 (2): 116-127.

Gümüş, Ö., Şahin, E., Top, Ş. Alkol ve Eroin Bağımlılarının Ailelerindeki Psikososyal ve Ekonomik Zorluklarının Araştırılması. Bağımlılık Dergisi Yıl:2002, Cilt.3, S.3, s.146-154.

İlhan, Ö., Doğan Y., Demirbaş H., Boztaş, H. Alkol Bağımlılarında Aylöle Başlamada Belirleyici Risk Etmenlerinin Gelişim Dönemlerine Göre İncelenmesi. Bağımlılık Dergisi Yıl:2002, Cilt.3, S.2.

Köknel Ö.Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, Altın Kitaplar Yayınları, İstanbul , 1997.

Köknel, Ö. Madde Kullanımı Üzerine Ulusal Değerlendirme Çalışması.Genel ve Klinik Psikiyatri. Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul,1989, s.193-194.

Mangır M. Yurtlarda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Sigara ve Alkol Kullanımlarının İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Yayınları, 1240, Ankara, 1992.

Mc. Dermett; D.; The relationship of parental drug use and parent’s attitude concerning adolescent drug use to Adolescent drug use adolescence. 1984; 19 (73): 89-97.

Newcomb MD; Felix-Ortiz M. Multiple protective and risk factors for drug use and abuse: cross-sectional and prospective findings. Journal of consulting and clinical psychology, 1992, S:63, s. 280-296.

Öz M. Osmanlı’da Klasik Döneminde Tarım, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt 3, Ankara, 2000.

Şafak A., Güvenlik Kuvvetleri ve Polis Mevzuatı, Temel Yayınları, İstanbul, 1994.

Tapia Canyar R, Craviate P, De La Rosa B, Valaz C. Risk factors inhalant abuse in juvenile offenders the case Mexico. Addiction 1995; 90: 43-49.

Vaillant G.E.; "Is there a Natural History of Addiction?" Addictive States, et C.P.O'Brien ve J.H. Jaffe, Raven Press Ltd., 1992, 43-57.

Yılmaz Z. 1982 Anayasası, Seçkin Yayınları, Ankara, 2000.

GAZETELER

Akşam Gazetesi

Hürriyet Gazetesi

Milliyet Gazetesi

Sabah Gazetesi

Türkiye Gazetesi

Zaman Gazetesi

RAPORLAR

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2003, s.25.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s.76.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu, KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2003, s.32.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2002, s.47.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2004, s.32.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s.33.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Raporu. KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1998, s.41.

RESMİ GAZETELER

“Uyuşturucu maddeler ile ilgili kanun” Resmi Gazete. Yıl.1986 Sayı. 19139.

1971 tarihli Psikotrop Maddeler Sözleşmesi.Resmi Gazete Yıl:1981 S:17272

Ailenin Korunmasına Dair Kanun. Resmi Gazete, Yıl: 1998 S: 23233.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun. Resmi Gazete. Yıl: 1986 S: 19120.

Karaparanın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun. Resmi Gazete Yıl.1996 S:22822.

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu. Resmi Gazete Yıl: 1983, S: 18059.

Tütün Mamullerinin Zaralarının Önlenmesine Dair Kanun.Resmi Gazete. Yıl: 1996 S:22829.

Umuma Açık Yerler ve İçkili Yerler İle Resmi veya Özel Öğretim Kurumları Arasındaki Uzaklıkların Belirlenmesine Dair Yönetmelik. Resmi Gazete, Yıl: 2004, S:25422.

İNTERNET KAYNAKLARI

.<http://rehberogretmen.com/Rehfiles/davboz/madde%20bagimlilik.htm>, Sigara, Tanımı ve Tarihçesi 15.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.turkoloji.cu.edu.tr/Genel/tezcan/aile/pdf>. Cumhuriyet'ten Günümüze Türk Ailesinin Dünü Bugünü ve Geleceği. 15.07.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.aile.gov.tr/bagimlilik.htm>. WHO Regional Office for Europe, 1997. 23.09.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.armpsikiatri.com/bagimli.asp>, Bağımlılık. 25.12.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.bagimlilik.net/dmdocuments/sayi07/03>, İlhan İÖ, Doğan YB ve ark. Alkol Bağımlılarında Alkole Başlamada Belirleyici Risk Etmenlerinin Gelişim Dönemlerine Göre İncelenmesi. Bağımlılık Dergisi Cilt:3 Sayı:2, 2002. 11.03.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.bagimlilik.net/dmdocuments/sayi07/03,htm>.Bağımlılık.10.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.bagimlilik.net/index.php?option=com.ad>.14.07.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.benbigun.com/alkolizm.php>, Alkolizm ve Sorunlar. 2005. 13.07.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.die.gov.tr>. DİE . 1925 -2001-2003 karşılaştırmalı verileri.13.06.2006 tarihinde indirilmiştir.

http://www.duzce.pol.tr/kacakcilik/b_kacakcilik.asp. Uyuşturucu Maddelerin Tarihsel Gelişimi.15.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

[http://www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar,](http://www.geocities.com/elazigram/sayfalar/zaralialiskanliklar.htm) htm. Zararlı Alışanlıklar. 10.08.2005 tarihinde indirilmiştir.

http://www.hasansen.av.tr/idealhukuk/kanun_detay.asp?id=1399&h=d.11.07.2006 tarihinde indirilmiştir.

http://www.hasansen.av.tr/idealhukuk/kanun_detay.asp?id=1634.12.09.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.idealhukuk.com-hukuk/turk/yasa/mevzuat.htm>.10.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.isilaysaygin.net/tr/index.htm>, Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara, 2003. 2003. 12.05.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.kom.gov.tr/Dosyalar/incb.2004.doc>. 15.04.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.kom.gov.tr/Dosyalar/INCB2004.doc>, Madde Kullanımı Üzerine Ulusal Değerlendirme Çalışması, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi, 2003. 08.12.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.kultur.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx>, T.C. Kültür Bakanlığı, 18.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr>, EGM, Çocuk Şube Müdürlüğü/Büro Amirliği Kuruluş Görev Çalışma Yönetmeliği. 2005. 11.04.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr.yonnetmelik.htm>. Mevzuatlar. 12.07.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.ntvmnsbc.com/news/141606.asp.Haber>.11.08.2006 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.rehberogretmen.com/Rehfiles/davboz/madde%20bagimlilik.htm>,
12.05.2006 tarihinde indirilmiştir.

http://www.shcek.gov.tr/portal/dosyalar/coc_hak/coc_kor_kanunu.asp.15.08.2006
tarihinde indirilmiştir.

<http://www.tmo.gov.tr> Toprak Mahsulleri Ofisinin Kuruluşu.15.04.2006 tarihinde
indirilmiştir.

http://www.tmo.gov.tr/uploads/yayinlar/hashas_raporu_2004.pdf#search.11.03.2006
tarihinde indirilmiştir.

<http://www.uhdigm.adalet.gov.tr/bm.1961teksoz.htm>.07.12.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.yeniden@ynidenorg.tr>.Uyuşturucu Bağımlılığı. 11.03.2006 tarihinde
indirilmiştir.

<http://www.yesil.org/teror/uyusturucu.htm>, Uyuşturucu Maddelerin Suistimalinin
Tarihçesi. 18.12.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.yesil.org/teror/uyusturucu.htm>, Uyuşturucu Maddelerin Suistimalinin
Tarihçesi. 18.12.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.zaman.com.tr/?bl=haberler>. htm, Uyuşturucu ve Aile. 2004. 12.12. 2005
tarihinde indirilmiştir.

<http://www.zaman.com.tr/?bl=haberler>. htm,13.08.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://yeniden.org.tr/index/araştırmamaraporu.htm>. Ögel K., Taner S., Eke C., Erol, B.
“İstanbul’ da Onuncu Sınıf Öğrencileri Arasında Tütün, Alkol ve Madde Kullanım
Yaygınlığı Raporu (2005) ”. 14.06.2005 tarihinde indirilmiştir.

<http://www.med.gazi.edu.tr/akademik/psikiyatri/bagimlilik.doc>. Bağımlılığın Gelişimi
ve Tanınması 12.08.2006 tarihinde indirilmiştir

EKLER

EK-1

Uyuşturucu âlemi silahla kesildi

Dört arkadaşın uyuşturucu âleminde silahlar konuştu. Bir kişi öldü, bir kişi ağır yaralandı. Zanlılar ise kayıplara karıştı...

ŞAKİR AYDIN İstanbul

Beşiktaş'ta, uyuşturucu aldıkları öne sürülen dört kişi arasında çıkan tartışmada silahlar konuştu. Ev sahibi hayatını kaybederken, bir kişi de ağır yaralandı. Evde eroin bulunurken, polis kaçan iki zanlının peşine düştü.

Mecidiyeköy'de konfeksiyon atölyesi işleten Eyüp Ölçenoğlu (34), Mehmet Sabıkma (34) ve isimleri belirlenemeyen iki arkadaşını 4. Levent 6. Gazeteciler Sitesi Gül Sokak'taki evine davet etti. Alkol ve uyuşturucu alan bu dörtlü arasında, önceki akşam saat 22.00 sıralarında bilinmeyen bir nedenle kavga çıktı. Ve ardından silahlar konuştu. Eyüp Ölçenoğlu, açılan ateş sonucu göğüs ve çenesinden vurularak hayatını kaybetti. Mide ve karın boşluğundan vurulan Mehmet Sabıkma ise ağır yaralandı.

Mercedes'le kaçtılar

İki zanlı ise, Ölçenoğlu'na ait 34 UOU 47 plakalı Mercedes otomobili alarak olay yerinden kaçtı. Bu sırada iki katlı evden çıkmayı başaran Sabıkma, çevre sakinlerinin yardımıyla bir taksiye binerek Özel Levent Hastanesi'ne gitti.

Sabıkma, ilk müdahalenin ardından SSK Okmeydanı Hastanesi'ne sevk edildi.

Evde yaptıkları araştırmada uyuşturucu izine rastlayan ekipler, Narkotik Şube Müdürlüğü'nden yardım istedi. Eğitimli köpekle yapılan aramada dört ayrı kâğıda sarılı yaklaşık 17 gram eroin ele geçirildi. Ayrıca biri Smith Wesson olmak üzere iki tabanca bulundu. Evde çok sayıda boş kovan olduğu öğrenildi.

<http://www.milliyet.com/2003/03/13/yasam/yas01.html>

EK-2 5 yaşındaki çocuklar uyuşturucu satıyor

Ailece uyuşturucu imal ediyorlar. Anne ve babalarının evde sardığı esrarlı sigaraları 4-5 yaşındaki çocuklar, kapının önünde satıyor. Hem de bağıra bağıra: Şeker var, ot var!

İSTANBUL Milliyet

İstanbul'un göbeğinde, Esenler'de evlerde uyuşturucu imal edilerek 4-5 yaşındaki çocuklara sattırıldığı ortaya çıktı. İmalat yapılan evlerde Kurban Bayramı öncesinde uzun satış kuyrukları oluştu.

Genel yönetmenliğini Ertan Turhan'ın, sunuculuğunu Gökhan Bektaş'ın yaptığı Show TV'de yayımlanan "Haber Özel" programı, skandalı ortaya çıkardı. Bu akşam yayımlanacak programda, Esenler Karabayır semtindeki uyuşturucu pazarı yer alacak.

Güney Amerika'daki uyuşturucu trafiği yoğun ülkeleri aratmayan mahalledeki evlerin büyük bölümünde bir yandan uyuşturucu imal edilirken, bir yandan da küçük çocuklar, satışa teşvik ediliyor.

'Annem sat diyor'

Gizli kameraya yansıyan görüntülere göre, apartmanların bodrum katında yapılan üretim sırasında, 3-4 yaşındaki çocuklar, uyuşturucu madde dolu torbalarla oynarken, birkaç yaş büyük çocuklar ise satış için görevlendiriliyor.

Maşa olarak kullanılan 5 yaşındaki bir kız çocuğu, "Annem babam 'Satsana, ekme parası kazan' diyor, ben de satıp kazanıyorum" şeklinde konuşuyor. Bir başka kapıda konuşulan bir erkek çocuk da, "Annem ev hanımı, babam işsiz, ben de bunları satarak okul harçlığımı kazanıyorum" diyor.

Dolma sarar gibi imalat

Büyük çoğunluğu imalathane olarak kullanılan evlerde, dolma sarar gibi esrar sarılırken, bazı evlerin önünde oluşan alıcı kuyruğu da dikkat çekiyor. Her yaştan satıcının bulunduğu ve semt pazarlarını andıran uyuşturucu mahallesinde, satıcı kadınların rekabet nedeniyle hiçbir korkuya kapılmadan, "Benim cigaram 10 numara, benim cigaram 10 numara", "Hadi kanguru var, papatya, kiraz var. Şeker var, ot var" diyerek müşteri aramaları da şaşırtıyor.

<http://www.milliyet.com/2006/01/18/yasam/axyas02.html>

EK-3 TÜRK EĞİTİM-SEN ARAŞTIRMASININ SONUÇLARI ÜRKÜTÜCÜ Çocuklar sigara, alkol ve uyuşturucu batağında

Yaşları 9 ile 17 arasında değişen 13 bin 430 öğrenciyle yapılan çalışmanın sonuçlarına göre, bu gençlerin yüzde 16'sı sigara, yüzde 11'i alkol ve yüzde 2.9'u uyuşturucu madde kullanıyor

Şükran Özçakmak

Türkiye genelinde 40 ilde, 9-17 yaş grubundan, 13 bin 430 öğrenci araştırma ve anket çalışması yapan Türk Eğitim Sendikası, bu öğrencilerin yüzde 16'sının sigara, yüzde 11'inin alkol ve yüzde 2.9'unun uyuşturucu madde kullandığını ortaya çıkardı.

Oysa Türk Eğitim-Sen'in 2004 yılında yaptığı araştırmada, öğrencilerin yüzde 13'ünün sigara, yüzde 7'sinin alkol ve yüzde 1.29'unun uyuşturucu kullandığı belirlenmişti.

Araştırma, bir yılda sigara kullanan çocuk oranında büyük bir artış

olduğunu da gösterdi.

Tinerle başlıyorlar

2005 yılında araştırmaya sokak çocukları da dahil edildi.

- Ankete katılan 2 bin 748 sokak çocuğunun yaklaşık yüzde 84'ü sigara, yüzde 68'i alkol ve yüzde 82'si uyuşturucu kullanıyor.
- Uyuşturucu kullanan öğrencilerin yüzde 66'sı yapıştırıcı ve tiner gibi uçucu maddeleri koklayarak bağımlı oluyor.
- Bağımlı sokak çocuklarının yüzde 92'si de uçucu madde koklayarak uyuşturucuya başlıyor.
- Birden fazla cevap seçeneği olan "Neden bu maddeyi tercih ediyorsunuz?" sorusuna yanıt veren çocuklar, yüzde 71 oranında "Temini kolay", yüzde 68 oranında da "Kokusundan hoşlanıyorum" şıklarını seçti.

Türk Eğitim-Sen Genel Sekreteri İsmail Koncuk, 2005'te öğrencilerde sigara, alkol ve uyuşturucu kullanımının ürkütücü boyutta artış eğilimi gösterdiğini belirterek, hızla büyüyen tehlikeye dikkat çekti. Koncuk şunları söyledi:

'Polis tedbiriyle olmaz'

"Sürekli büyüme eğilimindeki bu soruna karşı kimin ne yaptığı belli olmamakla beraber, sadece polise tedbirler uygulanmakta, sorunu çözücü teklif veya çözümler üretilememektedir. Meseleye sadece polise tedbirlerle yaklaşım anlayışı, yerini kolektif, akılcı ve kalıcı çözümler bulma anlayışına bırakmalıdır."

Aileyle yaşayanlar da...

Bu yapılmazsa sorunların büyüyeceğini belirten Koncuk sözlerini şöyle sürdürdü: "Aksi halde, çeşitli maddelerle ve büyük oranda uçucu maddelerle uyuşturucuya başlayan ve devam eden çocuklarımız, ciddi sorunlar yumağı olarak karşımıza çıkacaktır. Bu sorun artık sadece sokakta yaşayan çocuklarımızı değil, ailelerinin yanında yaşayan çocuklarımızı da kapsamaktadır."

Koncuk, "20 Kasım Çocuk Hakları Günü nedeniyle Türk Eğitim-Sen Ar-Ge Komisyonumuzun sonuçlandırdığı, uçucu madde kullanımının önlenmesi konusundaki projemizi, 21 Kasım'da kamuoyu ve kurumlarla paylaşacağız" dedi.

İşte bir yılda geline nokta

2004 Öğrencilerin
Yüzde 13'ü sigara,
Yüzde 7'si alkol
Yüzde 1,29'u uyuşturucu kullanıyordu.

2005 Öğrencilerin
Yüzde 16'sının sigara,
Yüzde 11'inin alkol,
Yüzde 2.9'unun uyuşturucu madde kullandığı
ortaya çıktı.

KORKUTAN ARTIŞ

Bir yıl içinde,
Sigara kullananlar öğrenci sayısının yüzde 3,
Alkol kullananların yüzde 7,
Uyuşturucu kullananların 1,61 oranında arttığı saptandı.

<http://www.milliyet.com/2005/11/19/yasam/ayas.html>

EK-4

Uyuşturucu dersi

Narkotik polisi, öğrencilere beyaz zehirin zararlarını anlattı

Gençleri tehdit eden uyuşturucunun zararları anlatıldı, öğrenciler uyarıldı. İzmir Emniyet Müdürlüğü Narkotik Büro Amirliği'nde görevli Başkomiser Suat Sabah, Özel İzmir Başarı Koleji'nde konferans verdi, uyuşturucu kullanımına karşı alınacak önlemleri anlattı. En etkili çözümün eğitim olduğunu belirten Sabah, "Genç beyinlere, uyuşturucunun yaratacağı

olumsuzlukları göstermek ve onları bu konuda bilinçlendirmek her şeyden önce insanlık görevidir" diye konuştu.

<http://www.milliyet.com/2004/10/18/ege/axege02.html>

EK-5

Stone, uyuşturucu taşımaktan tutuklandı

SEMA EMİROĞLU New York

ABD'li yönetmen Oliver Stone'un, uyuşturucu bulundurmak ve alkollü araç kullanmak suçlarından tutuklandığı, daha sonra kefaletle serbest bırakıldığı bildirildi. Los Angeles'da oturan Stone'un, Sunset Boulevard'daki polis kontrol noktasında durdurulduğu sırada sarhoş olduğuna ilişkin işaretler vermesi üzerine tutuklandı. Polis memuru John Edmundson, araçta uyuşturucu ele geçirildiğini de kaydetti; ancak türünü açıklamadı. Ünlü yönetmenin, 15 bin dolar kefalet vererek serbest bırakıldığı açıklandı.

<http://www.milliyet.com/2005/05/29/magazin/mag01.html>

EK-6

Michael uyuşturucu yüzünden tutuklandı

LONDRA Miliyet İNGİLİZ şarkıcı George Michael, uyuşturucu bulundurmak suçundan tutuklandı. Polis, Michael'ı (42), Londra'da bir arabanın içinde yığılmış halde buldu. C sınıfı uyuşturucularla (cannabis, sakinleştirici ve ağrı kesiciler) yakalanan Michael, kefaletle serbest bırakıldı.

<http://www.milliyet.com/2006/02/28/magazin/mag02.html>

EK-7

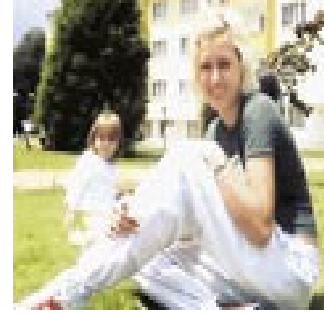
16 yaşındaki Melis

uyuşturucu kurbanı

Taksim'de arkadaşlarıyla eğlendikten sonra Fatih'te 32 yaşındaki Hızırda Akınay'ın evinde komaya giren lise öğrencisi Melis Akınar kurtarılamadı

Osman Kara

Lise öğrencisi Melis Akınar (16), arkadaşlarıyla geçen cuma günü Taksim'de eğlendikten sonra geç saatlerde gittiği Fatih'teki bir evde koma halinde bulundu. Kaldırıldığı hastanede yoğun bakıma alınan genç kız, pazar gecesi öldü. Genç kızın ölümüne aşırı dozda uyuşturucunun neden olduğu öne sürüldü. Polis, Akınar'ın arkadaşlarını gözaltına aldı. Akınay'a gitti Ataköy'de annesiyle birlikte yaşayan Akınar, Bakırköy Ticaret Meslek Lisesi Tekstil Bölümü ikinci sınıf öğrencisiydi. Geçen cuma akşamı arkadaşları Ezgi Uçar, Aykut Şangan ve Mehmet Ali Agalpay ile Taksim'de buluştu. İddiaya göre, Akınar, gecenin ilerleyen saatlerinde, Fatih'te Hızırda Akınay (32) isimli bir kişinin evine gitmek istedi. Arkadaşları, Akınar'ı Akınay'ın evine götürdü. Burada bir miktar alkol alan Akınar, nefes almakta zorlanmaya başladı. Akınay, bir kız arkadaşını arayıp Akınar'ın fenalaştığını söyleyerek yardım istedi. Kız arkadaşı, yanına iki erkek arkadaşını da alarak Fatih'teki eve geldi. Baygın haldeki Akınar'ı Vakıf Gureba Hastanesi'ne kaldırdılar. Bir ara kalbi de duran Akınar'ı, doktorlar kalp masajı uygulayarak hayata döndürdü.

'Cenazede gözaltı'
Akınar'ın durumu anne Melek Öztürk ve Antalya'da bulunan turizmci baba Remzi Akınar'a iletili. Anne ve babasının isteği doğrultusunda, Akınar 02.00 sıralarında yaşam destek ünitesine bağlı halde özel bir hastaneye sevk edildi. Bu hastanede yoğun bakıma alınan genç kız, tüm müdahalelere rağmen pazar gecesi hayatını kaybetti. Akınar'ın cesedi, kesin ölüm nedeninin belirlenmesi amacıyla Adli Tıp Kurumu'na götürüldü.

Otopsinin tamamlanmasının ardından Akınar'ın cenazesi dün ailesine teslim edildi. Genç kızın cenazesi, Bayrampaşa Terazidere Camii'nde kılınan ikindi namazının ardından toprağa verildi.

Akınar'ın ölümüyle ilgili olarak polis, cenaze töreni için camiye gelen arkadaşlarından 2'si kız 6 kişiyi bilgilerine başvurmak üzere emniyete götürdü. Akınar'ı hastaneye getiren arkadaşlarının ifadelerinde, olay gecesi evde olmadıklarını ve Akınay'ın telefonla arayarak, "Bu kız fenalaştı gelin bunu hastaneye götürün" dediğini söyledikleri öne sürüldü.

Akınay: Birlikte uyuşturucu aldıK. Melis Akınar'ın ölümüyle ilgili olarak gözaltına alınan Murat Hızırda Akınay'ın (32) polisteki ifadesinde, "Uyuşturucuyu ben getirdim. Melis ile birlikte dayımın Fatih'teki evine gittik. Burada birlikte uyuşturucu kullandık" dediği öne sürüldü. Melis'in çantasında votka şişesi bulundu. İddiaya göre, Akınay olay gecesi şöyle anlattı: "Melis annesinden arkadaşı Ezgi'ye gitmek için izin almıştı. O gece bir bara gittik. Sonra Ezgi'nin Merter'deki evine, oradan da sabaha karşı Fatih'te dayımın evine geldik. Ezgi telefonla arayarak 'Melis'in annesi aradı. Seninle olduğunu söyledim. Seni arayabilir' dedi. Annesi aradı. Melis'in rahatsız olduğunu, doktora götürmek için param olmadığını söyledim. Annesi acil doktora götürmemi ve para vereceklerini söyledi. Ben de Melis'i hastaneye götürdüm." Poşette uyuşturucu ve hap

Ezgi'nin de ifadesinde kendi evindeyken Melis'in elinde bir poşet gördüğünü, sorduğunda 'İçinde uyuşturucu ve hap var' cevabı aldığını söylediği öne sürüldü. Melis ve gözaltındaki arkadaşlarının hiphop tarzı müziği sevdikleri, çevrelerindeki kendilerine 'hipi' dediği ve 'Karakediler' isminde bir gruplarının bulunduğu öğrenildi.

<http://www.milliyet.com/2006/07/11/yasam/ayas.html>

EK-8 'Naomi, uyuşturucu KAÇIRIYORDU'

*NEVSAL ELEVLİ Londra*TOP model Naomi Campbell'in asistanı Rebecca White'ın News the World gazetesinde yer alan açıklamaları ünlü mankeni zor durumda bıraktı. Geçtiğimiz ocak ayında Naomi'nin yanında çalışmaya başlayan 31 yaşındaki White, "İşe başladıktan bir hafta sonra, uyuşturucu sorunu olduğunu gördüm. Kokainle birlikte ecstasy de kullanıyordu" iddiasında bulundu.

<http://www.milliyet.com/2002/02/18/magazin/mag02.html>

Türkiye'ye uyuşturucu görevi

EK-9

TOLGA ŞARDAN Ankara

Terör saldırılarının faili olarak Suudi asıllı terörist Usame Bin Ladin'i yakalamak için Afganistan'da hareket yürüten ABD, operasyonun ardından bu kez uyuşturucuyla mücadele konusunda ikinci hareketi başlatacak. ABD, bu konuda Türkiye ile ortak çalışma başlatılması için iki üst düzey yetkilili Ankara'ya gönderdi.

Ankara geçen hafta iki önemli ismi misafir etti. Uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele eden en büyük teşkilat olan ABD Uyuşturucuyla Mücadele Teşkilatı (DEA)'nin Uluslararası Operasyonlar Bölüm Başkanı Michael Vigil ile Ortadoğu-Afrika-Avrupa Masası Şefi Frank Massilli, Türkiye'ye iki günlük ani bir ziyaret gerçekleştirdi.

Uyuşturucuyla Mücadele Teşkilatı'nın Türkiye'nin bölgedeki uyuşturucuyla mücadele konusundaki tecrübesinden yararlanmak istediğini belirten Michael Vigil ve Massilli, Orta Asya kökenli uyuşturucuyla mücadele projelerinde Türkiye'nin "lokomotif" görevi üstlenmesini istedi. Türkiye'nin de teklife olumlu yaklaştığı belirtiliyor.

<http://www.milliyet.com/2001/12/16/dunya/dun02.html>

EK-9 'Uyuşturucu almak için extacy sattım'

Ediz Hun'un uyuşturucuyla yakalanan oğlu Burak'ın savcıya itirafı: Param yetmiyordu ben de almak için satıcı olmaya karar verdim"

GÖKÇER TAHİNCİOĞLU Ankara

Yeşilçam'ın 'esas oğlanlarından' biri Ediz Hun. Oynadığı 100'ün üzerindeki filmde hiç 'kötü adam'ı oynamadı. ANAP'tan milletvekili seçildikten sonra da TBMM Çevre Komisyonu Başkanlığı sırasında insan ve doğa için yaptığı çalışmalarla dikkat çekti. Ama Hun, en büyük darbeyi en yakınındaki insanlardan biri olan oğlu Burak'tan yedi. Burak Hun hakkında 'uyuşturucu satmak' suçundan dava açıldı.

Bilkent Üniversitesi'nde okuyan Burak Hun, 16 Mart 2001 tarihinde uyuşturucu satarken suçüstü yakalandı ve gözaltına alındı. Sorgusunda, neden uyuşturucu sattığını anlatan Hun'un dosyası savcılığa gönderilirken kendisi de serbest bırakıldı.

10 yıla kadar hapsi isteniyor

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, üç aydır yürüttüğü soruşturmayı geçtiğimiz günlerde nihayet tamamladı. Başsavcılık, Hun hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 'uyuşturucu satmak' fiilini düzenleyen 403. maddesi uyarınca 4 yıldan 10 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açtı.

'Param yetmeyince...'

Burak Hun, iddianamede yer verilen ifadesinde şunları söyledi:

"Uyuşturucuya İstanbul'da başladım. İstedğim an kurtulabileceğimi sanıyordum ancak devam etti. Özgür Vardar isimli şahıstan 6 aydır extacy hapları alıyordum. Artık param yetmemeye başlamıştı. Uyuşturucu alabilmek için, kendim de satmaya karar verdim. Vardar bana İstanbul'dan otobüsle 16 Mart tarihinde 24 tane extacy hapi gönderdi. Haplardan 9'unu kendime sakladım, 15'ini ise satmak için ayırdım. Yalçın isimli bir şahısla, Ankara Kennedy Caddesi üzerindeki bir benzinlikte buluşmak için sözleştik. Tam hapları verecektim ki, yakalandım. Üzerimde satacağlarım dışında, 9 extacy hapi ve yarım gram da esrar vardı."

Hun'un tutuksuz olarak yargılanacağı davaya önümüzdeki günlerde ağır ceza mahkemesinde başlanacak.

<http://www.milliyet.com/2001/07/06/yasam/yas02.html>

EK-10

Niran Ünsal'a kokain cezası/ Uyuşturucu kullanmaktan bir yıl hapis cezasına çarptırılan şarkıcının cezası paraya çevrildi

AHU COŞKUN İstanbul

Şarkıcı Niran Ünsal, uyuşturucu kullanmak suçundan bir yıl hapis cezasına çarptırıldı. İstanbul DGM'nin görevsizlik kararıyla Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi'ne gönderdiği davanın karar duruşmasına, 2 yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanan tutuksuz şarkıcı Ünsal, menajeri Zeynep Şebnem Ertual ile şoförü Celal Topçu katıldı. İfadesinde uyuşturucu kullandığını itiraf eden Ünsal, şunları söyledi: "Hakkımdaki isnat doğru. Yakalandığım tarihlerde ve sıkıntılı olduğum dönemlerde kokain kullanıyordum. Bunu Serkan Tire'den alıyorduk." Ertual ile Topçu da uyuşturucu kullandıklarını itiraf etti. Mahkeme 3 saniğe önce 2 ay indirim uygulayıp bunu da para cezasına çevirerek, şarkıcılara 4 milyar 455'er milyon lira ağır para cezasına çarptırdı.

<http://www.milliyet.com/2004/05/22/magazin/axmag01.html>

EK-11

Abbas GÜÇLÜ

DİYALOG

Çocuklar ve gençler uyuşturucu batağında mı?

Yarın, Dünya Çocuk Hakları Günü. Böyle bir günde, keşke onlarla ilgili çok güzel haberler yayımlayabilseydik. Ama her şey öylesine onların aleyhine ki, bugün bile onları sevindirecek müjdelere yerine SOS veren haberler akıyor.

Okuldan, derslerden, sanattan, spordan ve ülkeden soğuyan öğrencilerimizin, maalesef sigara, içki, uyuşturucu ve benzeri bağımlılıklarının giderek arttığı ortaya çıktı. Hem de tehlike sinyalleri veren boyutlarda.

Türk Eğitim Sen tarafından gerçekleştirilen araştırmada çarpıcı bulgular var. Araştırmayı gerçekleştiren sendikaya göre çocuk ve gençlerimiz, uyuşturucu batağında. Buna gerekçe olarak da, 40 ilde gerçekleştirdikleri anketi gösteriyorlar. 09-17 yaş grubundan, 13 bin 430 öğrenci ve 2 bin 748 sokak çocuğu üzerinde yapılan, uyuşturucu kullanımına yönelik ankette elde edilen verilere göre sigara, alkol ve uyuşturucu kullanım oranı hızla artıyor.

Peki bu konuda alınan önleyici tedbirler ne? Neredeyse hiçbir şey yok. Yılda bir ya da birkaç kez düzenlenen konferanslar var, hepsi o kadar. Çoğu okulda o bile yapılmıyor.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinde, özellikle de kendimize hedef olarak belirlediğimiz AB ülkelerinde, çocukları ve gençleri, benzeri alışkanlıklardan uzak tutmanın en yaygın yolu, onları olabildiğince spor ve sosyal aktivitelerin içerisine çekmek.

Eğitim onlarda gün boyu sürüyor ve bu sürenin özellikle öğleden sonraki bölümü araştırmaya, spora, sanata ve diğer etkinliklere ayrılıyor. Dolayısıyla boş kalmayan öğrenci yeni arayışlar içerisine de giremiyor ya da çok az giriyor.

Oysa ülkemizde, her şeyden önce okula gidilmeyen gün sayısı, gidilen günlerden daha fazla. Onun da ötesinde gün içerisinde okulda geçen saatler, okul dışındaki saatlere göre çok çok az.

Okullarda genelde yarım gün eğitim yapılıyor ya da dersler, 14.30, 15.30 saatleri arasında bitiyor. Bu yüzden öğrenciler ya sabahın erken saatleri kadar boş kalıyor ya da öğleden sonra. Yapabileceği farklı bir etkinlik olmadığı için de zamanı genelde sokakta geçiriyor.

Sokaklar ise her türlü melanete açık. Zaten yapılan araştırmalar da bunu ortaya koyuyor. Çocuklar ve gençler, sigaradan uyuşturucuya kadar her türlü kötü alışkanlıkları, evde ya da okulda değil, sokakta kazanıyor.

İşte bu yüzden çocuklarımızın sokakta geçen saatlerini olabildiğince azaltmamız gerekiyor.

Peki bu nasıl olacak?

Daha önceki iktidarların gençlik merkezleri, gençlik kampları ve benzeri projeleri vardı. Okul dışı saatlerin daha iyi değerlendirilmesi yönünde.

Oysa bu iktidar döneminde ne gençliğin adı geçiyor ne de onlardan sorumlu bir bakan ortalıkta görünmüyor. Devlet Bakanı Mehmet Ali Şahin bu işten sorumlu bakan gibi görünse de bu güne kadar bu konuda fazla bir şey yaptığına şahit olmadık.

Ayrıca gençlerimizi her türlü olumsuz davranışlardan uzak tutma, sadece devletin görevi değil. Zaten tek başına devletin ya da hükümetlerin altından kalkmasını beklemek de yanıltıcı olur.

Okul aile birliklerine, yerel yönetimlere ve sivil toplum örgütlerine bu konuda büyük görevler düşüyor. Çocuklarımızı sokaklardaki zararlı alışkanlıklardan kurtarıp topluma ve kendilerine yararlı etkinliklere yönlendirmek için henüz çok geç kalmış değil. Başka günler neyse ama en azından yarın Dünya Çocukları Günü'nde bunun enine boyuna düşünülüp tartışılmasında sonsuz yarar var.

Özetin özeti: Gelinek nokta ortada. Eğer çocuklarımız, geleceğimiz ise daha fazla zaman kaybetmemeliyiz. Bir harcayarak kurtaracağımız çocuklarımızı, beş harcayarak yeniden hayata kazandırma yanlısından vazgeçip onlara zamanında sahip çıkmalıyız...

<http://www.milliyet.com/2005/11/19/yazar/guclu.html>

EK-12

Öğrencilere, ekmek arası ecstasy sattılar

Maltepe'de okula 500 metre uzaklıktaki bir ekmek büfesinde, ecstasy adlı uyuşturucu ilacı ekmeğin arasına koyup öğrencilere satan 2 kişi yakalandı- GÖKHAN KARAKAŞ İstanbul

Maltepe'de okula 500 metre uzaklıktaki ekmek büfesinde, öğrencilere ecstasy adlı uyuşturucu ilaç sattığı iddia edilen 2 kişi yakalandı. Maltepe Lisesi'ndeki bazı öğrencilerin ihbarı üzerine harekete geçen polis, Dursun Şahin'e ait ekmek büfesini ve oğlu Muhammet Şahin, polislerce izlemeye alındı.

Öğrencilerin uyuşturucu ilaçları satan kişi olarak gösterdiği Şahin'in tüm hareketleri adım adım tespit edildi. **280 gram esrar çıktı** / Şahin'in ilaçları sakladığı, müşterilere ekmeğin arasında verdiği belirlendi. Şahin'i gözaltına alan polis, yaptığı inceleme-lerde raflar ve ekmeklerin içine gizlenmiş halde 96 adet ecstasy adlı hap ile 280 gram esrar ele geçirdi. Soruşturmanın genişletilmesi sonucu, Şahin'in esrar ve uyuşturucu hap satışını birlikte yaptığı gerekçesiyle arkadaşı Selçuk Hakan Cinoğlu (24) da yakalayıp gözaltına aldı.

<http://www.milliyet.com/2004/03/11/yasam/yas04.html>

EK-13 Oğlunu uyuşturucu batağından çıkaramadı 'OĞLUMU KURTARIN'

Üsküdar'da, uyuşturucu bağımlısı 17 yaşındaki oğluyla başa çıkamayan baba Levent K. polisten yardım isteyerek, "Bize saldırmasından korkuyoruz" dedi

Gökhan Karakaş - İstanbul

İstanbul Üsküdar'da uyuşturucunun çaresizliğe sürüklediği bir ailenin dramı yürekleri burktu.

Baba, Levent K., lise öğrencisi olan uyuşturucu bağımlısı oğluyla başa çıkamayınca polise ihbarda bulundu. Baba, "Ne yapacağımı şaşırdım. Her akşam 'bize saldıracak' korkusuyla yatıyoruz. Mecbur kaldım" dedi.

Gözyaşlarına boğuldu Nuhkuyusu Caddesi Çamlıca Apartmanı'ndan dün "155 Polis İmdat" telefonuna bir babanın "17 yaşındaki oğlum uyuşturucu kullanıyor" ihbarı geldi. Bunun üzerine adrese ulaşan ekipler, daireye girdiklerinde bir aile dramıyla karşılaştılar. Polisleri içeri alan taşımacılık şirketi sahibi Levent K., gözyaşları içinde oğlunun odasını gösterdi. Aldığı uyuşturucuların etkisiyle kendinden geçmiş durumda bulunan B.K, polislerce alınarak Üsküdar Çocuk Koruma

Büro Amirliği'ne götürüldü. Çaresiz baba, oğlunun uzun süredir uyuşturucu bağımlısı olduğunu belirterek, onu defalarca hastaneye yatırmasına rağmen kurtaramadığını belirtti. Birçok şeyini satarak oğluna uyuşturucu parası vermek zorunda kaldığını anlatan baba, şöyle konuştu:

'Her şeyimi satıyorum'

"Bu bir babanın feryadıdır. Her şeyimi satarak ona veriyorum. Para vermediğim zaman saldırıyor. Özel okula gönderiyordum. Arkadaş çevresinin kötü olması nedeniyle uyuşturucu bağımlısı oldu. Lütfen bana yardım etsinler. Oğlum artık odasında uyuşturucu içeriyor. Bize zarar vermesinden korktuğum için uzun süre pantolonla yattım. Kapıları demirle kapattım. Ne yapacağımızı şaşırdık."

Anne Nurcan K. da oğlunun, uyuşturucu parası için kendilerine bıçakla

saldırıda bulunduğunu, evdeki eşyaları sattığını anlatırken gözyaşına boğuldu.

Bu arada baba ile oğlun ifadeleri üzerine harekete geçen Üsküdar Emniyet Müdürlüğü Asayiş Büro Ekipleri, 'uyuşturucu satmaktan' sabıkası olduğu belirtilen "Kupon Mustafa" lakaplı Necati Ekşi'yi gözaltına aldı.

<http://www.milliyet.com/2006/10/20/yasam/ayas.html>

EK-14 İşte Türkiye'nin 'zehir' raporu...

AMATEM'e göre Muğla'nın başı uyuşturucu, İzmir'in başı alkollerle deritte. Eroin ise, Doğu illeri ve İstanbul'da sorun.. *AYŞEGÜL AYDOĞAN İstanbul* Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları AMATEM Kliniği'nden Doç. Dr. Kültegin Ögel'in,

"Türkiye'de Madde Bağımlılığı" adıyla yayımladığı kitap, ülkemizdeki uyuşturucu gerçeğiyle ilgili çarpıcı verileri gözler önüne seriyor. Uyuşturucu maddeler konusunda son yıllarda yapılan en kapsamlı araştırmanın sonuçlarının yer aldığı kitaptan bazı ilginç sonuçlar, şöyle:

- Türkiye'de en yaygın kullanılan madde esrar. Esrardan sonra, bölgelere göre değişse de, genel olarak hap ve uçucu maddeler kullanılıyor. Eroin doğuda ve İstanbul'da önemli sorun. Kokain, LSD ve Extacy seyrek kullanılıyor.
- Uçucu maddelerin kullanımı ise (tiner, bali vb.), özellikle çocuk ve gençlerde yaygın. **Esrarın yaşı 16**
- Damar yoluyla kullanım düşük. Eroin, çoğunlukla buruna çekilerek ya da alüminyum folyo üstünde ısıtılarak, buharını içine çekme yoluyla kullanılıyor. Sigara içine konarak

kullanımı da yaygın.

- Hap ve esrara başlama yaşı, tüm bölgelerde 16 - 17, uçucu madde kullanımı 10 yaşa kadar düşüyor. Eroin 25 - 35 yaş arasında yaygın.
- Eğitim düzeyi, hap ve esrar kullananlarda düşük, kokain ve eroin kullananlarda yüksek.

Güneydoğulu 'ayık'

Yine AMATEM başkanlığında yapılan SAMAY (Sigara, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı) araştırması da, toplam 15 ilde 20 binin üzerinde öğrencide yapıldı. Bu araştırmanın sonuçları da şöyle:

- Muğla, uçucu madde ve eroin başta olmak üzere, tüm uyuşturucu maddelerin en çok kullanıldığı il. En yüksek sarhoş olma oranı İzmir'de. İzmir'i Antalya, Eskişehir, Kocaeli ve İstanbul izliyor. Güneydoğu'da sarhoş oranı çok düşük.
- Sigara: Öğrencilerin yüzde 22'si günde en az bir sigara içtiğini belirtiyor. Eskişehir, Diyarbakır ve Van'da oran yüksek.
- Alkol: Öğrencilerin yüzde 17'si, son bir ayda en az bir kez alkol kullandığını belirtiyor. İzmir, Muğla, Erzurum ve Antalya'da oran yüksek. Alkol kullanımı genel olarak batıda ve büyük illerde yaygın.
- Uçucu madde: En sık Muğla, Kocaeli, Sivas, Eskişehir, Antalya ve İzmir'de kullanılıyor.
- Esrar: En sık İzmir, İstanbul, Muğla ve Antalya'da kullanılıyor.
- Eroin: En sık Muğla, Antalya, Adana, İzmir'de kullanılıyor.
- Kokain: Antalya, Adana, Muğla, İzmir, İstanbul'da sık kullanılıyor.

<http://www.milliyet.com/2002/01/08/yasam/yas02.html>

EK-15 Çocuklarımızı kaybediyoruz

ve

kadar
suça

evden

İstanbul'da suça karışan çocukların yüzde 39'unun uyuşturucu madde esrar kullandığı ortaya çıktı. Bu çocukların yüzde 27'si okumayan çocuklardan oluşuyor

SERHAT ÜNAL İstanbul

Çocukların karıştığı suçların her geçen gün çoğalması, yetkilileri olduğu aileleri de tedirgin etti. Son 3 yılda Türkiye genelinde 123 bin 500 çocuk karışırken, İstanbul'da da bu rakam 16 bini buldu. İstanbul'da suça karışan çocukların yüzde 39'unun da uyuşturucu bağımlısı olduğu ortaya çıktı. Çocukların karıştığı olaylar arasında hırsızlık, yaralama, darp, yankesicilik, dolandırıcılık başta olmak üzere öldürme, gasp, soygun, fuhuş, oto ve hırsızlık, kapkaç, uyuşturucu, kaçakçılık ve terör olayları bile bulunuyor.

Çocuk büroları

Çocukların karıştığı olay sayısındaki artış nedeniyle 2001'de polis bünyesinde çocuk şube müdürlükleri kurulmuştu. İstanbul'da da 32 ilçede çocuk büroları açıldı. İstanbul Çocuk Şube Müdürlüğü'ne göre; İstanbul'da 18 yaş grubunun altındaki çocukların karıştığı suçların başında hırsızlık, yankesicilik, dolandırıcılık, yaralama, uyuşturucu ve kapkaç geliyor. Son günlerde artan diğer suçlar ise gasp, soygun, darp ve otodan hırsızlık. Suç dağılımında çocukların yüzde 63'ü temel eğitim, yüzde 10'u lise ve yüzde 27'si de okumayan çocuklardan oluşuyor. Haklarında işlem yapılan 16 bine yakın çocukla yapılan araştırmaya göre, her 100 çocuktan 23'ü sigara, alkol, çözücü yapıştırıcı madde kullanırken, yüzde 39'unun da uyuşturucu madde ve esrar kullanıyor. Son 3 yılda özellikle ortaokul ve lise düzeyindeki 61 öğrencinin uyuşturucu maddeyle yakalanması dikkat çekti. Okul ve çevresinde yapılan kontrollerde bu öğrencilerin üzerlerinde her türlü uyuşturucu madde ve esrar bulundu. Bu uyuşturucuları hem kullanan ve hem içen çocuklardan mahkeme kararıyla 63'ü AMATEM'e yatırılarak uyuşturucu tedavisi gördü.

Suç işlenen bölgelerin başında ise Beyoğlu, Kadıköy, Bakırköy, Mecidiyeköy, Şişli, Kasımpaşa, Fatih, Karagümrük, Bahçelievler, Şirinevler, Avcılar, Bağcılar, Esenyurt, Bayrampaşa ve Gaziosmanpaşa bulunuyor.

Yaşa göre suç dağılılı

Son 3 yılda İstanbul'da 16 bine yakın çocuğun karıştığı suçların dağılılı şöyle:

İşyerinden hırsızlık	(13 - 16 yaş): 1250
Evden hırsızlık	(14 - 16 yaş): 1300
Otodan hırsızlık	(14 - 16) : 2685
Dolandırıcılık	(14 - 17 yaş):4841
Yaralama	(13 - 18 yaş): 365
Darp	(14 - 17 yaş): 1366
Fuhuş	(16 - 18 yaş): 173
Silah bulundurma	(16 - 18 yaş) : 26
Gasp - soygun	(14 - 17 yaş): 249
Öldürme	(15 - 18 yaş): 26
Kapkaç	(14 - 16 yaş): 1012
Uyuşturucu	(14 - 16 yaş): 1848
Terör	(16 - 18 yaş): 6
Kaçakçılık	(16 - 18 yaş): 70

<http://www.milliyet.com/2004/09/19/guncel/gun02.html>

EK-16**'Türkiye'de ecstasy salgını yaşanıyor'**

Reuters ajansına göre, Türkiye'de sosyal ve ekonomik değişimler, uyuşturucu fiyatlarının düşmesi ve turizm, madde bağımlılığını artırdı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İngiliz haber ajansı Reuters, abonelerine dün geçtiği bir haberle Türkiye'de özellikle gençler arasında başta ecstasy olmak üzere bir uyuşturucu salgını yaşandığını duyurdu. Reuters, bunun sosyal, ekonomik değişimlerden, uyuşturucu fiyatlarının düşmesinden ve turizmden kaynaklanabileceğine ilişkin yorumlara yer verdi. Reuters soyadını vermediği Emre isimli otomobil sahibi, düzenli olarak yurtdışına çıkan, özel üniversitede okuyan 20'li yaşların başındaki bir gencin neden düzenli uyuşturucu kullandığına ilişkin görüşünü de aktardı: "Değişik bir bakış açısı veriyor. Dünyayı başka bir açıdan görmeye başlıyorsunuz."

Büyümeye paralel

Ecstasy kullanımındaki artışın Türkiye'nin yılda yaklaşık yüzde 10'luk bir büyüme oranına sahip ekonomisine de ayna tuttuğunu belirten Reuters, haberinde Emniyet Teşkilatı Narkotik Bölümü Başkanı Cem Cehdioğlu'nun Türkiye'ye uyuşturucu kaçakçılığının arttığına ilişkin açıklamasına da yer verdi. Uyuşturucu kaçakçılarının hayal bile edilemeyecek yöntemler kullandığını söyleyen Cehdioğlu, ölü bir bebek içinde bile uyuşturucu kaçakçılığı yapıldığına tanık olduğunu söyledi. Hollanda'nın Avrupa'nın Afganistan'ı olduğunu söyleyen Cehdioğlu, sentetik uyuşturucuların yüzde 80'inin bu ülkeden geldiğini ve Avrupa'dan Arap ülkelerine gönderilen sentetik uyuşturucuların Türkiye'den geçtiğini belirtti.

Reuters, Türkiye'deki ecstasy kullanımının yaygınlaşmasına ilişkin şu rakamları verdi: Polis, 1999'da düzenlenen operasyonlarda 30 bin ecstasy ele geçirdi. Bu rakam 2004'te 718 bin, 2005'te ise 1 milyonu. Habere göre polis verileri, 2004'te MDMA olarak da bilinen ecstasy hapıyla yakalanan Türklerin sayısının önceki yıla göre yüzde 100 artış göstererek 1443'ü bulduğunu gösteriyor.

Tanesi 10 YTL

Reuters'a konuşan polis yetkilileri, kentlerde zayıflayan aile bağları ve Avrupa ülkelerinde uyuşturucuya karşı liberal eğilimlerin ecstasy'nin popülaritesini artırdığını söyledi. Haber ajansı Türkiye'de bir ecstasy tabletinin fiyatının 10 YTL olduğunu da duyurdu.

Reuters'a konuşan uyuşturucu ve alkol bağımlılığını tedavi merkezi AMATEM'in Ankara kliniği başdoktoru Nesrin Bilbaz, uyuşturucu kullanımındaki artışı turizm patlamasıyla ilişkilendirdi. Bilbaz, "Türkiye, tatilecilerin uyuşturucu kullanımında artışa neden olduğu 1986 İspanya'sı konumunda. Büyük tehdit altındayız, çünkü turizm ve gece yaşamı kültürü uyuşturucuya olan talebi artırıyor" dedi.

Tripleks villada captagon imalatı

İstanbul, Edirne, Gaziantep ve Antalya'da "Bina" ve "Çamlıca" adları verilen operasyonlarda, zehir tacirlerine darbe vuruldu. Operasyon kapsamında Büyükkçekmece'deki tripleks bir villanın da uyuşturucu imalathanesi olarak kullanıldığı ortaya çıkarıldı. Villada yapılan aramada, bodrum katında, 378 bin adet captagon, 156 kilo 360 gram katkı maddesi, 9 şişe kimyevi madde, tablet basım makinesi, öğütücü, vakumlu paketleme makinesi ele geçirildi. Bir kişi gözaltına alındı.

<http://www.milliyet.com/2006/02/09/yasam/ayas.html>

EK-17Boş koltuklara uyuşturucu konferansı

LATİF SANSÜR Aydın DHAKuşadası Emniyet Müdürlüğü'nün, yoğun talep üzerine düzenlediği madde bağımlılığı ve uyuşturucuyla mücadele konferansına sadece 18 kişi katıldı. İstanbul Emniyeti'nden Komiser Zafer Ercan'ın konuşmacı olduğu toplantıya ilginin az olduğu görülünce okullardan öğrenciler getirildi. Anne babaların ilgisizliğinden yakınan Ercan, "600 km. yoldan geldik. Kuşadalılar birkaç metre yürüyüp gelemedi" dedi. Ercan, "Uyuşturucuyu önlemede anne ve babalara büyük görev düşüyor" dedi.

<http://www.milliyet.com/2004/05/13/guncel/axgun00.html>

EK-18 Uyuşturucuyla mücadele çağrısı

Sıkıntılarının kökeninde alkol ve uyuşturucu olduğunu belirten Erdoğan, "Mücadeleyi kazanmalıyız, gençlik bizim sermayemiz. Ben de babayım. Duyarlı olmalıyız" dedi

ELÇİN ERGÜN Safranbolu

Erdoğan, yeni yıl tatilini geçirdiği Safranbolu'da AKP ilçe teşkilatının düzenlediği toplantıda, sıkıntılarının kökeninde alkol ve uyuşturucu olduğunu söyledi. Gençlerin uyuşturucu bağımlısı yapılmasının önüne geçilmesi gerektiğini vurgulayan Erdoğan şöyle devam etti: "Azmim alkol ve uyuşturucuyla savaş içindir.

Dönemimizde yakalanan eroin ve esrar miktarı diğer dönemlerle mukayese edilemeyecek kadar fazladır. Bu mücadeleyi kazanmalıyız, çünkü bu gençlik bizim sermayemiz. Ben de babayım, sorumluluk sahibi olan baba ve annelere sesleniyorum: Duyarlı olmamız lazım."

"Bizim muhafazakârlığımızı nereden geliyor" sorusunu da soran Erdoğan "Biz kökümüze, geleneklerimize bağlı olduğumuz için, Türk aile tipini korumayı hedeflediğimiz için muhafazakârız" dedi.

Türkiye güçlü olacak

Erdoğan, dün de açılış ve temel atma törenlerine katılmak üzere Ankara'dan Bursa'ya geldi. Erdoğan, 2005'e Türk parasına yeniden itibar kazandırarak girdiklerini belirterek, "Yarınlara çok daha güçlü olacak" dedi. Erdoğan, 2005'e ekonomide devrimsel nitelik taşıyan bir adımla girdiğini söyleyerek, "Paramızın itibarını kendisine iade etmek suretiyle YTL ile 2005'e girdik. Bununla birlikte inanıyorum ki ekonomideki trend her geçen gün yükselecek ve bizler geleceğe çok daha farklı bakacağız" diye konuştu.

Son dakika golü

Erdoğan, bir pastane sahibinin yaptırdığı pastayı da kesti. Erdoğan, pastane sahibinin, pastada "Türkiye'nin 90. dakikada AB'ye gol atışını" yansıtmak istediklerini söyleyince, "Tam da öyle oldu" diye espri yaptı.

<http://www.milliyet.com/2005/01/03/siyaset/siy01.html>

EK-19 Türk sporu duman altı

Türkiye liglerinde yedi yılda esrar kullandığı belirlenen üç futbolcu varken, sadece bu sezon uyuşturucu aldığı tespit edilenlerin sayısı üçü buldu. Kürekteki esrar da kafaları karıştırdı.

MURAT AĞCA

Türk sporuna uyuşturucu gölgesi düştü. Futbolda 1998'den bu yana devam eden doping kontrollerinde bu sezona kadar geçen yedi yılda toplam üç futbolcunun uyuşturucu kullandığı tespit edilirken, sadece bu sezonda esrar aldığı belirlenen futbolcu sayısı üçü buldu.

1998'de Göztepe'den Hasan Biçer, 2003'te Tarsus'dan Levent Memişoğlu ve Ofspor'dan Aydın Akarsu'nun uyuşturucu kullandığı belirlenmişti. Bu sezon ise 13 Kasım'da Yozgat'tan Tarık Daşgün ardından 4 Mart'ta Mecidiyeköy'den Ozan Köprülü'nün kontrollerinde esrar aldıkları tespit edildi. Son bomba ise 23 Nisan'da patladı. Alibeyköylü Gökhan Gördeğen'in A numunesinde esrara rastlandı. Bu sporcunun B numunesinin tetkini için başvurduğu ve kesin sonucun bu test sonrası ortaya çıkacağı öğrenildi.

Bu rakamlar, Türk futbolundaki doping vakalarının yüzde 25'inin esrardan

kaynaklandığını ortaya koydu.

Esrar kullanımı ile ilgili ilginç bir gelişme de Kürek Federasyonu'nda yaşandı.

Başkanlığını Aytekin Temizer'in yaptığı Hacettepe Doping Kontrol Merkezi, Nisan ayı başında iki Fenerbahçeli sporcunun dopingli çıktığını ve bu sporcular hakkında kesin rapor hazırlanincaya kadar milli takıma ve resmi müsabakalara alınmaması yolundaki tedbir kararını GSGM Sağlık Daire Başkanlığı ve Kürek Federasyonu'na bildirdi. Ancak rapor sadece testesteron kullanan sporcu için çıktı. Esrar kullandığı belirlenen Özkan Özdek hakkında ise rapor yayınlanmadı ve bu nedenle sporcu ceza kuruluna sevk edilmedi.

Milli takımdan çıkarılan Özdek bu sırada kulübü tarafından İtalya'daki uluslararası yarışmaya götürüldü ancak orada yarışlara alınmadı. Federasyon Başkanı Remzi Tan, "Üç hafta sonra Fenerbahçe'nin Hacettepe'den yeniden yapılmasını istediği testin temiz çıktığına ilişkin rapor elimize ulaştı. Bu durumda yapılabilecek hiçbir şey yok" dedi.

<http://www.milliyet.com/2006/05/12/spor/spo05.html>

EK-20**Whitney Houston 'zehir' kliniğinde**

DIŞ HABERLER- Amerikalı şarkıcı Whitney Houston, uyuşturucu tedavisi görmek için bir rehabilitasyon merkezine yattı. Houston'ın hangi kliniğe yattığı ve ne kadar kalacağı belirtilmedi. Houston, 2002'de ABC televizyonundaki 'Primetime' programında da daha önce uyuşturucu kullandığını belirtmiş ve ancak dua ederek kurtulabildiğini söylemişti.

<http://www.milliyet.com/2004/03/17/magazin/mag04.html>

EK-21 Yeşil sahalardan hapishaneye...

ESRA ALUS İstanbul

Fenerbahçe ve Galatasaray'da forma giyen ve sakatlandıktan sonra futbolun bırakan Benhur Babaoğlu'nun uyuşturucu ticareti yapmak suçundan 39 yıl hapsi istendi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca hazırlanan iddianamede, Cengiz Demir ve Mehtap Çelik'in, oluşturdukları uyuşturucu çetesinin Büyükçekmece ile İstanbul'un lüks semtlerinde kokain ticareti yaptıkları belirtildi. İddianamede, sakatlandıktan sonra futbolu bırakan Benhur'un daha sonra kokain kullanmaya başladığı ve bu uyuşturucu maddenin satıcılığını yaptığı da öne sürüldü.

<http://www.milliyet.com/2006/11/04/yasam/yas04.html>

EK-22**15 ülkenin polisi bir aracı izledi**

Türkiye'den Almanya'ya kadar 15 ayrı ülkenin polisinin takip ettiği bir araçta 114 kilo eroin ele geçirildi

TOLGA ŞARDAN Ankara

Türkiye ile Almanya arasında yürütülen Örümcek Operasyonu'nda 15 ülkenin polisi görev aldı. Toplam 114 kilogram eroinin ele geçirildiği ve 23 kişinin gözaltına alındığı operasyonda, 15 ülkenin polisi yaklaşık, 4 bin kilometre boyunca uyuşturucu taşıyan aracı birbirine devrederek izledi.

Almanya'daki sokak çetelerinin uyuşturucu pazarlamasına yönelik çalışmalar yapan Alman polisi, bir süre önce Türkiye'den bu çetelere uyuşturucu gönderildiğini saptadı. Bunun üzerine Almanya'dan gelen özel bir heyetin, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi (KOM) ile yaptığı görüşmede operasyon kararı alındı. **3800 kilometre izlendi**

Alman Federal Kriminal Dairesi'nin (BKA), Türkiye-Almanya hattındaki takiplerinde, Türkiye'den Almanya'ya düzenli uyuşturucu madde gönderildiği tespit edildi. Uyuşturucu madde taşıyan araç 3800 kilometre izlendi. Türk polisi

İpsala sınır kapısına kadar takip ederken, çıkışın ardından diğer ülke polisleri devreye girdi. Takipte 15 ülkeye ait polisler görev aldı. Takipte son noktayı Frankfurt'ta koyan Alman polisi, alıcılarda birlikte 9 kiloluk eroin ele geçirdi. 4 ay süren operasyonda, Almanya'daki alıcılar, dağıtıcılar ile sevkiyatın organizatörleri ve teslimatçıları da gözaltına alındı.

<http://www.milliyet.com/2005/04/13/yasam/yas02.html>

EK-23**Nergis Turan****Uyuşturucu belası**

Toplum sağlığını tehdit eden en önemli sorunlardan uyuşturucu madde bağımlılığı. Toplumun en derin ve en büyük kanayan yarası. Yaranın kanadığı bedenlerin sahibi de ne acıdır ki, genç kitle üstelik... Hatta yapılan son araştırmalara göre, özellikle kentimiz İzmirde uyuşturucu madde kullanımının yaşının ilkököl çağı çocuk kitleye kadar sirayet ettiği gündem konusu... Dünya toplumları için uyuşturucu madde kullanımını ve bağımlılığı yıllardır mücadele verilen bir sorun. Pekala, ülkemizin, kentimizin pırıl pırıl gençleri, uyuşturucu madde kullanımını gibi bu önemli global soruna karşı nasıl korunacak?...Dünyada esen ekonomik ve kültürel globalleşme derken, bir baktık ki, genç zihinler, genç bedenler uyuşturucu zehirine yakalanma gibi büyük bir sağlık riskiyle karşı karşıya gelmiş durumda... Hem de hızla artan, sınırsız yaygınlaşan tarzda... Toplumsal değişim diyoruz, ya gençlerimiz onların değişim yönü nereye gidiyor? Uyuşturucu madde ile mücadele konusunda toplumsal görevleri gereği çaba gösteren kurumlar, uzman görüşleri, ülkemizde son on yılda belki 10 kat artan uyuşturucu madde bağımlılığı gerçeğine sürekli dikkat çekerken, bizim bakışlarımız hangi yönde hâlâ? Globalleşmeye diktiğimiz gözlerimizle, ticari hayatta sermaye akışına kapılmış giderken aklımız fikrimiz, bir genç neslin günden güne kendini uyuşturan maddelere bağımlılaşma soruna karşı hangi önlemleri alacağız? Para gücü; damarlarında uyuşturucu dolaşan gençliğin yaşama bağlılığını ne kadar kırtarır? Manevi değerleri, sevgiyi, güveni, toplumsal değerleri bir kenara bırakırken, arımıza bakmadan bırakıp gittiğimiz değerler, bizim çocuklarımız, bizim evlatlarımız olduğunu nasıl fark edemiyor, uyuşturucu madde kullanımını ile mücadelenin, gençlik gibi toplum geleceğinin güveni ve garantisini olduğunu nasıl ıskalayabiliyoruz? Bize neler oluyor? Toplumsal ahlaki değerlerdeki çözülme en çok duyumsayan gençlik, toplumsal yaşamın ne yöne gittiğini anlatan duyarlı ibre... Teknolojik oyuncaklarımız artabilir, her yana yayılan yatırımlar da çoğalabilir... Ama hala ekonomik sorunlar düzelmemiş, işsizlik başa dert olmuşsa, kültürel ve sosyal değerler kıymet görmüyorsa, gençleri toplumsal hayatın mutlu fertlerine dönüştürdük iddiasında mı olacağız? Yazık oluyor gençlere, yazık oluyor güzel beklentilerine, hayallerine, enerjilerine... Ruhlarına, bedenlerine zerk ettikleri uyuşturucu maddelerle neyi unutmak istiyor gençlik sizce? Ürettiğimiz sevgisizliğimizi mi, bir türlü başedemediğimiz didişmelerimizi mi, veremediğimiz güveni mi, ortaya koyamadığımız saygıyı mı? Genç kitlenin günden güne bağımlı kılan uyuşturuculara sarılmasının en büyük suçlusu gençlik mi? Halbuki, onları bu yöne iten toplumsal yabancılaşma, değersizleştirme ve çözülme sorunları değil de başka ne? İşsizlik, anne-baba ile duygusal iletişim sorunları, göç olgusu ve uyumsuzluk sorunları, gençliğe birey olarak yeterli saygının gösterilmemesi, toplumsal yabancılaşma açmazı, gençlerin içinde yarattığı büyük boşluğa bu kez uyuşturucu zehirini dolduruyor... Gençlik nereye gidiyor? Uyuşturucu madde kullanma yaşı İstanbul'dan sonra, İzmir gibi büyük şehrimizde de 12 yaş altına inme sinyalleri veriyorsa, o tertemiz okul çağı çocukların boynuna bu zehir halkası dolanıyorsa, bunca erişkin anne-babanın, ilgili tüm kurumların, toplumun kanayan yarasına, elbirliği ile tedbir alamamasını hangi duyarlılık ve hangi kültürel yapıyla ilişkilendirmek gerek acaba? Gençlerimizi uyuşturucu madde kullanımından engelleyebilmek için karşımızda engel mi var ki, son derece önemli kanayan yaraya merhem olamıyoruz? Gençlerimizi bu uyuşturucu belasından kurtarabilir... Biz bu başarıyı gösterebiliriz... Ama önce sevgi duygusunu büyütmeyi öğrenebiliriz...

www.aksam.com.tr/yazarprn.asp?a=8501,,72 -

.....

EK-24 Uyuşturucu savaşına BM'den artı puan

TÜRKİYE, uyuşturucu kaçakçılığı ile ilgili dünya ülkeleri arasındaki kötü imajını Birleşmiş Milletler'in 2005 Dünya Uyuşturucu Raporu'ndaki ifadelerle siliyor. Daha önceki raporlarda 'Türkiye uyuşturucu ticaretine göz yumuyor', 'Türkiye'de uyuşturucu ticaretini yönlendiren bürokratlar var', 'Türkiye üzerinden gelen eroin Avrupa'yı zehirliyor' gibi ifadeler, son raporda yerini övgüye bıraktı. BM 2005 raporunda 'Balkan güzergahındaki uyuşturucu yakalamaları 2004 yılında büyük ölçüde arttı.

Bu öncelikle Türk makamlarının verdiği mücadelenin başarısıdır. Türk makamlarınca gerçekleştirilen uyuşturucu yakalamaları, dünyadaki yakalamaların yüzde 5'ini Avrupa'dakilerin ise yüzde 30'unu oluşturuyor" satırlarına yer verildi.

TÜRKİYE ÖRNEK GÖSTERİLDİ

BM Dünya Uyuşturucu Raporu'nda, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığında Türkiye'nin hâlâ köprü ve güzergah olarak kullanıldığının altı çizilirken, Türk polisi ve gümrük görevlilerinin çabaları sonucu uyuşturucu tacirlerinin büyük darbeler aldığı belirtiliyor. Türkiye'de uyuşturucu yakalamalarındaki artışın birçok ülkeye örnek olması gerektiği vurgulanırken, Türk makamlarının uyuşturucu yakalamalarında teknolojiyi kullandıkları belirtiliyor.

Balkanlar'da yakalanan uyuşturucu miktarındaki artışın Türk makamlarının başarısı olarak sunulduğu raporda ayrıca, "2004'te Türk makamlarınca verilen mücadelede yakalama oranının yüzde 160 arttığı görülmekte" gibi övgü cümlelerine yer veriliyor.

Ufuk TÜRKYILMAZ/ ANKARA

www.aksam.com.tr/haber.asp?a=18284,3&tarikh=10.12.2005 -

.....

EK-25 Türkiye 'Uyuşturucu Zirvesi'nde gözlemci

Bolivya'da 22 yıl aradan sonra düzenlenen 'Uyuşturucu Zirvesi'nde Türkiye gözlemci olacak

Bolivya'nın başkenti La Paz'da düzenlenen 'Uyuşturucu Zirvesi'ne Türkiye ilk kez 'gözlemci' sıfatıyla katılıyor. Türkiye'yi Emniyet ve Gümrük Teşkilatı'ndan üç kişilik bir heyet temsil ediyor.

Küresel işbirliği ve uyuşturucu trafiğinde etkili organizasyonlarla mücadelenin müzakere edildiği Uyuşturucu Zirvesi'ne 1980 yılından beri ara verilmişti. Bu yıl 32 ülkenin temsilci gönderdiği, 100'e yakın delegenin katıldığı La Paz'daki zirvede Türkiye, Emniyet Genel Müdürü Kemal Önal, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürü Hakkı Teke ve Emniyet Teşkilatı Kaçakçılık Harekat Daire Başkanı İsmail Çalışkan'dan oluşan üç kişilik bir heyetle 'gözlemci' sıfatıyla temsil ediyor.

ABD'nin uyuşturucu maddelerle mücadele birimi DEA'nın (Drug Enforcement Agency) Ortadoğu ve Türkiye Operasyon Başkanı'nın da katılacağı La Paz Zirvesi üç gün sürecek.

Afganistan gibi uyuşturucu ürettiği bilinen ülkelerle Batı arasında köprü olan Türkiye'nin uyuşturucu mücadelesinde çetin bir bölgede bulunduğunu belirten yetkililer, Doğu ve Uzakdoğu'dan Avrupa'ya götürülmek istenen uyuşturucu maddenin yüzde 70'inin Türkiye'de yakalandığını ifade ediyor. Sadece Gümrükler Muhafaza Teşkilatı'nın 2000 yılında 6.5 trilyonluk uyuşturucu madde ele geçirdiği, 2001 yılında yakalanan uyuşturucu madde tutarının ise 14.5 trilyon lira olduğunu bildirildi.

www.aksam.com.tr/arsiv/aksam/2002/03/06/guncel/guncel5.html

EK-26 Uyuşturucuya karşı zafer

17 Temmuz 2006 Pazartesi

ANKARA - Gençliğin en büyük düşmanlarından olan uyuşturucuyla mücadelede Türk polisinin büyük başarı elde ettiği bildirildi. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yaptığı operasyonlarda ve ele geçirdiği uyuşturucu miktarında geçen yıla göre büyük artış olduğu kaydedildi. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgiye göre, 1 Ocak ile 13 Temmuz 2006 tarihleri arasında yapılan uyuşturucu operasyonlarında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 23'lük artış oldu.

3 bin 899 baskın

Polis uyuşturucu kaçakçılıklarına yönelik 3 bin 899 operasyon düzenledi. Bu operasyonlarda 8 bin 574 kişi gözaltına alınırken, 2005 yılına göre gözaltına alınan kişi sayısı yüzde 33 yükseldi. Uyuşturucu yakalama oranında da 2005 yılı ile 2006 yılı karşılaştırıldığında önemli artış kaydedildiği ortaya çıktı. Polis, 1 Ocak-13 Temmuz 2005 tarihleri arasında bin 864 kilo esrar ele geçirirken, 2006 yılının aynı döneminde bu miktar 3 bin 755 kiloya çıktı. Aynı dönemler kıyaslandığında, 2005 yılında 2 bin 867 kilo olan eroin 2006 yılında 3 bin 396 kiloya, bazmorfin 21 kilodan 400 kiloya, afyon 14 kilodan 114 kiloya, kokain 14 kilodan 52 kiloya yükseldi. 2005 yılında 10 bin 646 adet olan sentetik uyuşturucu miktarı 2006 yılında 13 bin 205'e, bir milyon 206 bin 111 adet olan captagon 2006'da 6 milyon 671 bin 542 adete, ecstasy hap ise 363 bin 159 adetten 768 bin 325 adete yükseldi. Böylelikle yakalanan esrar miktarında yüzde 101, eroinde yüzde 18, bazmorfinde yüzde 1755, afyonda yüzde 702, kokainde yüzde 257, sentetik uyuşturucuda yüzde 24, captagon haftada yüzde 453, ecstasy haftada ise yüzde 111 oranında artış oldu.

AB'yi solladık

Bu arada 2004 yılında Avrupa Birliği'ne üye 25 ülkede toplam 8 ton 963 kilo eroin yakalanırken, Türkiye genelinde aynı yıl içinde polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza ekiplerince gerçekleştirilen operasyonlarda toplam 8 ton 884 kilo eroin ele geçirildiği bildirildi.

> Polis köpeği yakaladı

İZMİR - ANTALYA - İzmir'de polisin düzenlediği "Çınar" adlı operasyonda, İngiltere'ye gönderileceği belirlenen 40 kilogram eroin ele geçirildi. Olayla ilgili olarak 3 kişi gözaltına alınırken, eroinin piyasa değerinin yaklaşık 1 milyon euro olduğu bildirildi. Polis, yaklaşık iki ay önce bir örgüt tarafından Çeşme Limanı'ndan İngiltere'ye eroin gönderileceğini bildirdi. Bu çerçevede polis dün Bornova'ya giriş yapmakta olan 2 aracı durdurdu. "Eagle" isimli Alman kurt köpeğinin de kullanıldığı operasyonda, E.Ş. (36), B.T. (29) ve E.Y. (29) adlı şahısların araçlarında yapılan aramalarda, araçlardan birinin bagajında koli içerisinde 40 kilogram eroin maddesi ele geçirildi. Yetkililer, eroinin Türkiye'ye İran üzerinden girdiğini ve piyasa değerinin yaklaşık 1 milyon Euro olduğunu açıkladı. Antalya'da polis tarafından düzenlenen iki ayrı operasyonda eğlence merkezlerinde uyuşturucu sattıkları iddia edilen 12 kişi yakalandı. Operasyonda, zanlıların üzerinde ve kaldıkları yerlerde yapılan aramalarda, 36.5 kilogram esrar maddesi, 98 gram eroin maddesi ele geçirildi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-27**Uyuşturucu ile toplu mücadele edilmeli**

23 Mayıs 2006 Salı

ANKARA- Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, madde bağımlılığıyla mücadelenin daha etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için arz, talep ve rehabilitasyon aşamasında eşit mücadele gerektiğini belirtti. Geçen yıl 6 bin 3 kilogram esrar, 6 bin 664 kilogram eroin, 1 milyon 282 bin 570 adet ecstasy, 5 milyon 760 bin 819 adet captagon hap ele geçirildi. Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, DYP Denizli Milletvekili Ümmet Kandoğan'ın soru önermesine verdiği cevapta, sokakta yaşayan çocuklar arasında en sık kullanılan zararlı maddeleri, sigara, tiner, bali ve benzeri yapıştırıcılar, esrar ve uyuşturucu haplar olarak sıraladı. Sigara, alkol, uyuşturucu, esrar ve eroin kullanımının gözlenmesi amacıyla, okul tabanlı madde kullanımı araştırmalarının yapılması gerektiğini ifade eden Çubukçu; bölgesel olan ve metod bakımından tartışmalı araştırmaların, ülkeyi temsil etmediğini kaydetti. Çubukçu, 2003'den itibaren istatistiki olarak güvenilir ve geçerli araştırmaların, ülke genelinde yapılmaya başlandığını ifade etti.

Kullanma yaşı düştü!

Bakan Çubukçu, bu çalışmalardan 61 ilde 202 okulda, 15 bin 917 öğrencinin katıldığı "Türkiye küresel gençlik tütün araştırmaları" sonuçlarına göre; 13-15 yaş grubu öğrencilerin yüzde 29.3'ü sigara içmeyi denemediğini, yüzde 9.1'inin halen sigara içtiğini, sigarayı deneyenlerin yüzde 29.5'inin sigaraya 10 yaşından önce başladığını bildirdi. Sigara, alkol, uyuşturucu, esrar ve eroin kullanımının artış eğilimlerinin gözlenmesi ve sonuçlara göre gerekli önlemlerin alınması için bu araştırmaların, gelecek yılda tekrarlanmasının planlandığını vurgulayan Çubukçu, Türkiye'nin, yasadışı uyuşturucu madde trafiğinin yanı sıra madde kullanımı ve bağımlılığıyla ilgili riskleri de taşıdığına işaret etti. Çubukçu, il milli eğitim müdürlükleri ile işbirliği yapılarak, okul yöneticileri, öğretmenler ve velilerin bilgilendirilmesi, eliş ve resim derslerinde, içinde uçucu madde bulunmayan boya ve yapıştırıcıların kullanılmasının istendiğini vurguladı. Madde kullanımı ve bağımlılığın gelişmesinde; merak, özentî, kötü arkadaş ve ailenin yetersizliğinin, en göze çarpan etkenler olduğunu kaydeden Devlet Bakanı Çubukçu, madde bağımlılığıyla mücadelenin daha etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi için arz, talep ve rehabilitasyon aşamasında eşit mücadele gerektiğini belirtti.

Kanunun çıkması şart

Nimet Çubukçu, madde bağımlılığıyla mücadelenin daha etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi ve uyuşturucu madde kaçakçılığında mali kaynaklarının ortadan kaldırılabilmesi için Suç Geliplerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın en kısa sürede yasalaştırılması gerektiğini ifade etti. Okulların rehberlik servislerine, yeteri kadar psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve rehber öğretmen gibi uzman personel atamasının yapılması gerektiğine işaret eden Çubukçu, bunların daha işlevsel ve üretken hale getirilmesini istedi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-28 Terörün yeni kaynağı uyuşturucu

10 Nisan 2006 Pazartesi

ANKARA- Uluslararası alanda finansal gelirleri yoğun bir incelemeye alınan terörist organizasyonların, yeni kaynak oluşturmak için uyuşturucu kaçakçılığına yöneldiği bildirildi. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, 1984 yılından bu yana PKK/KONGRA-GEL, ASALA, TKP/ML ve DHKP/C gibi terör örgütleriyle bağlantılı, 333 uyuşturucu madde kaçakçılığı olayı tespit edildi. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın, "terör örgütlerinin uyuşturucu faaliyetleriyle" ilgili hazırladığı raporda; BM kaynaklarına göre yıllık getirisi tüm dünyada 500 milyar doları bulan uyuşturucu kaçakçılığında, her suç organizasyonu gibi terörist organizasyonların da payını aldığı ifade edildi. Raporda; "uluslararası alanda terörist organizasyonların mal varlıklarına karşı etkili kanuni tedbirler alınması neticesinde, örgütler kendilerini finanse etmek amacıyla uyuşturucu kaçakçılığına yönelmişlerdir. Bu örgütler, 'insanlık suçu' olarak kabul edilen uyuşturucu kaçakçılığı konusundaki faaliyetlerini, propaganda faaliyetlerinin başarısızlıkla sonuçlanmaması için gizlemektedir. Sivil toplum kuruluşlarının da mali yardımlarını kesmesi, terör örgütlerinin uyuşturucu kaçakçılığına daha fazla karışması sonucunu beraberinde getirecektir" denildi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-29**Uyuşturucu yaşı 9'a düştü!****20 Kasım 2005 Pazar**

ANKARA- Türk Eğitim-Sen'in 40 ilde 9-17 yaş arası öğrenci ve sokak çocuklarının uyuşturucu kullanımına yönelik anket sonuçları endişe verici. Uyuşturucu madde kullanan öğrencilerin oranı, yüzde 2.9'la bir önceki yılın iki katına çıktı. Sokak çocuklarında bu oran, yüzde 82 ile çok daha çarpıcı. Türk Eğitim-Sen'e göre öğrencilerin: yüzde 16'sı sigara, yüzde 11'i alkol, yüzde 2.9'u da uyuşturucu kullanıyor. Geçtiğimiz yılki rakamlar sigarada yüzde 13, alkolde yüzde 7, uyuşturucuda ise yüzde 1.29'du. Anket tüm oranlarda büyük bir artışı ortaya koyuyor.

Tedaviyi reddediyorlar
Ankete katılan sokak çocuklarının ise yüzde 84'ü sigara, yüzde 68'i alkol, yüzde 82'si ise uyuşturucu kullanıyor. Oranlar, öğrencilerle karşılaştırıldığında çok daha yüksek. Sokak çocukları temini kolay olduğundan uyuşturucuya yapıştırıcı ve tiner gibi uçucu maddelerle başlıyor. Türk Eğitim-Sen, çözümün uçucu madde kullanımının önlenmesinden geçtiğini vurguluyor. Raporla göre, uyuşturucu kullananların yüzde 97'sini erkekler oluştururken, yüzde 72'si ise tedavi olmak istemiyor. Rapor, öğretim düzeyinin yükselmesiyle uyuşturucu kullanma oranının da azaldığını gösteriyor. Madde bağımlılarının, yüzde 54'ü ilkökul mezunu, yüzde 53'ü sabıkalı, yüzde 52'si bekar.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-30 Malkoçoğlu'ndan iftar çadırında uyuşturucu dersi**09 Kasım 2004 Salı**

İSTANBUL -Türk sinemasının Malkoçoğlu ve Kara Murat karakterleriyle ünlü aktörü Cüneyt Arkin, iftar çadırlarını dolaşarak gençleri uyuşturucu konusunda uyarmaya devam ediyor. Cüneyt Arkin, Esenler Belediyesi Ramazan Çadırını da ziyaret etti. Geçmişte canlandırdığı Kara Murat ve Malkoçoğlu karakterleriyle Türk sinemasında unutulmazlar arasında yer alan ünlü aktör Cüneyt Arkin, her yerde olduğu gibi Esenler Ramazan Çadırı'nda da büyük ilgi ile karşılandı. Tezahüratlar arasında kürsüye çıkan Arkin, gerek sinema, gerekse özel hayatında karşılaştığı ilginç olayları ve hatıralarını seyircilerle paylaştı. Meslek hayatı boyunca rol aldığı bütün filmlerde hep kötülüklerle mücadele ettiğini hatırlatan Cüneyt Arkin, "Hep gençlere güzel mesajlar vermeye çalıştım. Bundan sonra da kendimi kötülüklerin anası olan alkol ve uyuşturucu ile savaşa adadım" dedi. Bu yaptığı çalışmalar sonucunda Türk milletinin gönlünü kazandığını vurgulayan Arkin, "Dünyanın en zengin adamı benim. Çünkü sizin gibi altın kalplilerin sevgisini kazandım" dedi. > İstihbarat Servisi

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-31 Uyuşturucu pazarı olduk

05 Aralık 2003 Cuma-İSTANBUL - Coğrafi konumu sebebiyle beyaz zehir trafiğine köprü olan Türkiye, uyuşturucu pazarı haline geldi. Uzmanlar, 'hiçbir ülke uyuşturucuda sadece transit ülke olarak kalamaz' teorisini savundu. Türkiye'de uyuşturucu bağımlılığında ciddi bir artış olduğunu belirten yetkililer, "Bir ülkenin sonsuza kadar transit olarak kaldığı görülmemiştir. Ülke bir süre sonra imalatçı da olmaya başlar. Türkiye de böyle bir süreçten geçiyor. İmalat yapmanız bir şekilde alıcı bulduğunuzu da gösterir. Uyuşturucu mücadelesinde toplum desteği kesinlikle şarttır" dedi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-32 Uyuşturucu feryadı

12 Mayıs 2004 Çarşamba-ANKARA- Türk Eğitim-Sen Genel Başkanı Şuayip Özcan, okullardaki madde bağımlılığına dikkat çekmek ve önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla başlattıkları kampanya çerçevesinde topladıkları 90 bin imzayı, TBMM Dilekçe Komisyonu'na sundu.

Ciddi bir risk

Şuayip Özcan, TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanı Yahya Akman'a 5 klasör halindeki dilekçe ve imzaları sunarken yaptığı konuşmada, ilköğretim okullarının kapısına kadar gelip dayanan madde bağımlılığı tehlikesinin toplumun sağlığı ve ülkenin geleceği için çok ciddi bir risk oluşturduğunu söyledi.

Çarpıcı sonuçlar

Türk Eğitim-Sen'in 42 ilde 13 bin 950 ilk ve ortaöğretim öğrencisi üzerinde yaptığı anketin çarpıcı sonuçlar verdiğini kaydeden Özcan, şöyle konuştu: "Buna göre; öğrencilerimizin yüzde 13'ü sigara, yüzde 7'si alkol ve yüzde 1.29'u uyuşturucu madde kullanmaktadır. Erkek öğrencilerimiz 12-13, kız öğrencilerimiz 14-15 yaşlarında sigara ile tanışmaktadır. Alkole başlama yaşı ise erkeklerde 14-15, kızlarda 16-17 yaştır" diye konuştu.

Çember daralıyor!

Özcan, bir başka araştırmaya göre de uyuşturucu kullananların yüzde 8.5'i 16 yaşından küçük, yüzde 77.9'u ise 16-30 yaşlarında uyuşturucu kullanmaya başladıklarını ifade etmişlerdir. Bu da göstermektedir ki çocuklarımız ve gençlerimiz tehlike çemberinin tam ortasındadır.

Tedbir alınsın

Böylesine ciddi bir problemin karşısında kamu yöneticilerinin, sivil toplum kuruluşlarının ve toplumun tüm kesimlerinin seferber olması gerektiğini dile getiren Şuayip Özcan, bu sebeple sendika olarak okullardaki madde bağımlılığının tehlikelerine dikkat çekmek ve önleyici tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla başlattıkları kampanya çerçevesinde 90 bin imza topladıklarını bildirdi.

'Başbakan'a ileteceğim'

TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanı Akman yaptığı konuşmada, "Yeşilay Haftası" dolayısıyla çocukları madde bağımlılığına karşı korumayı hedefleyen böyle bir kampanya düzenlenmesini takdirle karşıladığını bildirdi. Bu kampanyanın, siyasi gündemin bu kadar yoğun olduğu günlerde bile sadece siyasetle uğraşmamaları gerektiğini hatırlattığını dile getiren Akman, tüm toplumu duyarlı olmaya çağırdı. Akman, "Bu duyarlılık kendimiz, toplumumuz, geleceğimiz için gerekli. Konuyu Başbakan, Meclis Başkanı ve ilgili bakanlıklara ileteceğim" diye konuştu.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-33 'Uyuşturucunun bedelini ödedim'

19 Şubat 2004 Perşembe-İSTANBUL- Son albümündeki "Çatkapı" isimli şarkısına Şişli'deki "1000A"adlı dekorasyon binasında klip çeken Yıldız Tilbe, ismini istismar eden gazetecilere çattı. "Etiler Koğuşu" adlı kitapta uyuşturucu kullandığını yazan ve polisle işbirliği yaptığını ileri süren gazetecilere kızan Tilbe, "Onlar benim sırtımdan rant sağlıyorlar, para kazanıyorlar. Ben 5-6 sene önce bir hata yaptım ve bunun da bedelini ödedim" dedi.

Kötülüğünü anlatıyorum

Seda Sayan'ın programına çıkan kitabın yazarlarını eleştiren Tilbe, "Bunların yazdıkları doğru değil, onlara dava açmayı düşünmüyorum ama onayım da yok. Ayıp etmişler. Böyle bir şey yazılıyor en azından açık fikrimi sorabilirlerdi. Uyuşturucu konusunda ben de hassas bir insanım, o yüzden kötülüğünü her yerde anlatıyorum" diye konuştu.

Bir kere sevdim mi...

"Duygusal bir insanım ve herkesin yaşadığı şeyleri yaşıyorum" diyen Tilbe, "Her şey aşk için ama ben aşk kadını değilim. Hayatımda bir kere sevdim, onda da evlendim. Bir defa gelinlik giydim bundan sonra da bir daha evlenmeyeceğim. Mesela sevgililer gününde evde yalnızdım. Bir şey yapmadım. Arkadaşlarımdan gelen mesajlara cevaplar yazdım" diyerek duygularını dile getirdi.

Albümüm 6 milyon sattı!

"Türkiye'de kaseti en iyi satan isimlerden birisi olduğumu öne süren Yıldız Tilbe, "Son albümüm bandrollü 1 milyon satarken, korsanı ise 5 milyon adet sattı. Bunun önüne geçilmesini, engellenmesini yöneticilerimizden istiyorum. Her ne kadar bizi ilgilendiriyorsa, devletin de buradaki kaybı çok büyük. O yüzden korsan işi yapanlara en ağır cezalar verilmesini istiyorum" şeklinde konuştu.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-34 Gençler, uyuşturucuyu tehlikeli görmüyor ama... Bir kereden çok şey olur !

03 Temmuz 2003 Perşembe

İSTANBUL - Çoğu gencin, uyuşturucu madde ve kullanımına yönelik yanlış ve bilimsel verilere aykırı düşüncelere sahip olduğu belirlendi. Bağımlılık Dergisi'nde yer alan ve GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Psikiyatri Servisi öncülüğünde yapılan araştırmaya, Türkiye'nin her bölgesi ve ilinden vatani görevine yeni başlamış 1 aylık acemi 1945 asker katıldı. Araştırmada, gençlerin yüzde 84.8'i "uyuşturucu kullanmadığını", yüzde 5.8'i "bir kere denediğini", yüzde 9.4'ü de "iki kez ya da daha sık madde kullandığını" bildirdi.

'Merak ediyoruz!'

Uyuşturucu madde kullanmayanların yüzde 21'i, kullananların yüzde 37'si, deneyenlerin de yüzde 39'u "bir kez uyuşturucu kullanmaktan bir şey çıkmayacağını" öne sürdü. Gençlerden uyuşturucu kullanmayanların yüzde 28.9'u, kullananların yüzde 51'i, deneyenlerin de yüzde 44'ü, "iradem kuvvetlidir. Uyuşturucu maddeleri denesem de bağımlı olmam" görüşünü savundu.

Bu zararlı maddeleri kullanmayanların yüzde 24'ü "esrarın bağımlılık yapmadığı", yüzde 27.8'i de "uyuşturucu maddelerin insanı sorunlarından uzaklaştırdığı" düşüncesinde olduğunu bildirdi. Yine uyuşturucu madde kullanmayanların yüzde 60.6'sı "kişinin uyuşturucu, uyarıcı madde kullanımını denetleyebileceğini" ileri sürerken, yüzde 33'ü de "esrarın alkol ve sigaradan daha tehlikeli olmadığını" iddia etti. Araştırmaya katılan ve madde kullanmayanların yüzde 24'ü de, "uyuşturucu maddelerin etkilerinin nasıl olduğunu merak ettiğini" belirtti. Ayrıca, uyuşturucu madde kullananların yüzde 55.5'i "esrarın bağımlılık yapmadığını", yüzde 55.6'sı "esrarın alkol ve sigaradan daha tehlikeli olmadığını", yüzde 56.5'i ise "uyuşturucu maddelerin insanı sorunlarından uzaklaştırdığını" savundu.

Gençlerden madde kullananların yüzde 72'si, deneyenlerin de yüzde yüzde 69.7'si "kişinin uyuşturucu, uyarıcı madde kullanımını denetleyebileceği" görüşünü öne sürdü.

'Riskli güven hissi'

Araştırmacılar ise, tüm grupların yarısından fazlasının madde ve kullanımına yönelik bilgilerinin eksik, yanlış ve bilimsel verilere aykırı olduğunu vurgularken, uyuşturucu madde deneyen ve kullanan bireylerde kullanıma yönelik "riski yüksek güven hissi" tespit ettiklerini kaydettiler.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-35 Uyuşturucunun hedefi gençler

01 Temmuz 2001 Pazar

SIİRT (İHA) - Siirt Emniyet Müdürlüğü ile Siirt Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tarafından öğrencilere, "Uluslararası Uyuşturucu Kaçakçılığı ve Kullanımı" konulu bir seminer verildi. Seminerde konuşan Başkomiser Ünsal Tursun, "Uyuşturucu, sağlığımız için en büyük tehlikedir. Türkiye'de uyuşturucu bağımlısının artmaması için gençlerimizin arkadaş çevresini iyi seçmesi gerekir. Terör örgütü Avrupa ülkelerinde uyuşturucu kaçakçılığında işbirliği yapmaktadır. Uyuşturucu tacirlerinin tek hedefi gençlerdir" dedi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-36 BM ile uyuşturucu protokolü imzalandı

27 Haziran 2000 Salı

İçişleri Bakanı Sadettin Tantan, BM Genel Sekreter Yardımcısı ve Viyana Ofisi Genel Müdürü Pino Arlacchi'yi makamında kabul ederek bir süre görüştü. Görüşmenin ardından Arlacchi ile Bakan Tantan, Uyuşturucu ve Örgütlü Suçla Mücadele Uluslararası Türk Akademisi'nin (TADOC) kuruluş çalışmalarına ilişkin protokolü imzaladılar. Arlacchi, Türk hükümetinin uyuşturucu ile mücadelesini överken, bir soru üzerine, PKK ile uyuşturucu madde kaçakçılığı arasındaki bağlantı hakkında kesin ifadeler kullanmaktan kaçındı. Bu konuda Türk makamlarından belge istediklerini söyleyen Arlacchi, yapılan çalışma sonuçlarının BM üyesi ülkelere bir rapor halinde sunulacağını belirtti.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-37 Gençliğim eyvah

13 Eylül 1999 Pazartesi

Lise çağındaki öğrencilerimizin yüzde 71.8'i uyuşturucuyu en az bir kere denerken, yüzde 16.5'i ise bağımlı hale gelmiş Okulların bugün start alması ile birlikte zehir tacirleri yine gençleri hedef seçti. Yetkililer, özellikle anne-babaları gençleri uyuşturucuya karşı korumak için uyarırken, gençlerin de zehir tacirlerini kendilerine ihbar etmelerini istediler.

Yeni eğitim ve öğretim yılına başlarken başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar aileleri uyararak uyuşturucu konusunda çok hassas ve de dikkatli olunması istendi.

Gençleri para kazanmak uğruna zehirlemekten kaçınmayan uyuşturucu tacirleri kendileri için en uygun pazar olarak okulları görmekteler. Türkiye'de uyuşturucu madde ve alkol kullanımı lise ve dengi okulları tehdit edici boyutlarda. Sağlık Bakanlığının 7 büyük ilimizin lise ve dengi okullarda yaptığı araştırma tehlikenin düşündürücü boyutlarda olduğunu gösterdi. Bakanlık yetkililerinin yaptıkları araştırmalara göre 12-18 yaş arasındaki öğrencilerin yüzde 53'ü esrarı denerken, yüzde 8.5'i ise sürekli esrar kullanıyor. Araştırmalarda dikkat çeken bir diğer nokta ise lise öğrencilerinden eroin deneyenlerin sayısının yüzde 10, sürekli eroin kullananların sayısının ise yüzde 4 olarak belirtilmesi oldu. Ayrıca öğrencilerin yüzde 8.8'i kokaini kullandığını, sürekli kokain alanların ise yüzde 4 olduğu kaydedildi.

9-12 YAŞ GRUBU

Diğer bir taraftan araştırmalar neticesinde ortaya çıkan bir başka gerçek de uhu, bally, tiner gibi yapıştırıcı ve uçucu madde kullanımının 9-12 yaş grubunda daha fazla görülmesi. Yetkililer bu duruma bu maddelerin temininin diğer uyuşturucu maddelere göre daha ucuz ve kolay temin edilmesinden kaynaklandığını ifade ederek, bu maddeleri deneyenlerin sayısının yüzde 35, bu maddeleri devamlı kullananların sayısının ise yüzde 6 olduğunu belirttiler.

Yetkililer araştırmalarda, ülkemizde 23 milyon insanın sigara tiryakisi olduğunu belirtirken, yaklaşık 20 milyon insanın da alkol dostu, 5 milyon insanın da alkol bağımlısı olduğuna işaret etti. Başta okul çağında okuyan çocuklar olmak üzere ülkemizde her geçen yıl bir önceki yıla göre daha fazla gencimiz içki ve uyuşturucu maddeleri ile tanışıyor ya da kullandığı yetkililer tarafından dikkat çekiliyor.

BAĞIMLILIK HIRSIZLIĞI DA ARTIRIYOR

Uyuşturucu olmak üzere alkol kullanmaya alışan kimselerin günlük uyuşturucu ve alkol ihtiyaçlarını giderebilecek parayı bulmak için hırsızlık, gasp, soygun, dolandırıcılık ve fuhuş yapabildiklerini ifade eden yetkililer, "Özellikle uyuşturucu çok para gerektiren bir kullanımdır. Bağımlı olanların çoğu maalesef aynı zamanda satıcıdır. Kendilerinin ihtiyacı olan parayı bulabilmek için, yeni kullanıcıları, gençleri hatta ve hatta kendi arkadaşlarını bu batağın içine çekmekten çekinmezler. Ülkemizde bu illetlerin kullanımı batı toplumları kadar olmasa bile giderek korkunç bir şekilde büyümekte" dedi.

DİYANET: KİRLİ ELLER GENÇLERİMİZE EL ATTILAR

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, uyuşturucu madde bağımlılığının, okulların çevresinde tezgah kuran örgütler aracılığıyla gençlerimize yöneldiğini söyledi. Yılmaz, anarşi afetinin kökünü kazmaya uğraşan toplumumuzun yakasını bu defa bir başka yıkıcıya kapırmaktan korunması gerektiği uyarısında bulundu. Yılmaz, "Anarşi yolu ile maksatlarına ulaşamayacağını anlayan bazı kirli eller namluyu bu defa başka yönlere çevirme yolunu tutmuşlardır. Geleceğimizin teminatı olan gençlerimizi uyuşturucu maddelere ve alkole alıştırmak, onları ruhen ve bedenlen çökertmek için kirli eller tarafından çalışmalar yapılmaktadır" diye konuştu.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Başkanı Selahaddin Kaptanağası, ülkemizde alkol, sigara ve uyuşturucu yüzünden yılda en az 350 kişinin hayatını kaybettiğini işaret ederek, "Kanunlar işletilmeli. Anayasa'nın kesin hükümleri gereği olarak uyuşturucuyla mücadele konusunda ilk sorumlu devlettir. Milli Eğitim başta olmak üzere, ülkemizin neresinde eğitim veren kurum ve kuruluşlar varsa, hepsi bu mücadelede önemli ve ayrı bir konu olarak ele alınmalı" dedi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-38 Ceylan gözaltında

07 Eylül 1999 Salı

Ses sanatçısı Ceylan Avcı, uyuşturucu kullandığı gerekçesiyle dün gözaltına alındı. Narkotik Şube Müdürlüğü'nce gerçekleştirilen, Yalçın Dümer'in de aralarında bulunduğu 10 sanığın, kokain kullandıkları ve sattıkları gerekçesiyle gözaltına alındığı operasyonda Ceylan Avcı'nın adının geçtiği öğrenildi. Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen sanatçı, basın mensuplarının sorularını cevapsiz bıraktı.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK-39 Ozan Orhon uyuşturucu ile yakalandı

26 Mayıs 1999 Çarşamba

Pop müzik sanatçısı Ozan Orhon, esrar bulundurmak iddiasıyla gözaltına alındı. Pop müzik sanatçısı Ozan Orhon, esrar bulundurmak iddiasıyla gözaltına alındı. Bir ihbarı değerlendiren polis, Ozan Orhon'un Nişantaşı'ndaki butiğine baskın düzenlediler. Orhon'un üst aramasından sonra bir çekmeceye 2.5 gram uyuşturucu bulan polis, sanatçıyı gözaltına aldı. Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Orhon, ilk ifadesinde uyuşturucu kullanmadığını söyledi.

<http://www.gazeteoku.com/go.php?link=http://www.turkiyegazetesi.com.tr>

EK- 40 Uyuşturucu operasyonlarında artış

Gençliğin en büyük düşmanlarından olan uyuşturucuyla mücadelede Türk polisinin büyük başarı elde ettiği bildirildi. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yaptığı operasyonlarda ve ele geçirdiği uyuşturucu miktarında geçen yıla göre büyük artış olduğu kaydedildi. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'ndan alınan bilgiye göre, 1 Ocak ile 13 Temmuz 2006 tarihleri arasında yapılan uyuşturucu operasyonlarında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 23'lük artış oldu. Polis uyuşturucu kaçakçılarına yönelik 3 bin 899 operasyon düzenledi. Bu operasyonlarda 8 bin 574 kişi gözaltına alınırken, 2005 yılına göre gözaltına alınan kişi sayısı yüzde 33 yükseldi. Polis, 1 Ocak-13 Temmuz 2005 tarihleri arasında bin 864 kilo esrar ele geçirirken, 2006 yılının aynı döneminde bu miktar 3 bin 755 kiloya çıktı. Aynı dönemler kıyaslandığında, 2005 yılında 2 bin 867 kilo olan eroin 2006 yılında 3 bin 396 kiloya, bazmorfin 21 kilodan 400 kiloya, afyon 14 kilodan 114 kiloya, kokain 14 kilodan 52 kiloya yükseldi. 2005 yılında 10 bin 646 adet olan sentetik uyuşturucu miktarı 2006 yılında 13 bin 205'e, bir milyon 206 bin 111 adet olan captagon 2006'da 6 milyon 671 bin 542 adete, ecstasy hap ise 363 bin 159 adetten 768 bin 325 adete yükseldi. Böylelikle yakalanan esrar miktarında yüzde 101, eroinde yüzde 18, bazmorfinde yüzde 1755, afyonda yüzde 702, kokainde yüzde 257, sentetik uyuşturucuda yüzde 24, captagon hapta yüzde 453, ecstasy hapta ise yüzde 111 oranında artış oldu. Bu arada 2004 yılında Avrupa Birliği'ne üye 25 ülkede toplam 8 ton 963 kilo eroin yakalanırken, Türkiye genelinde aynı yıl içinde polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza ekiplerince gerçekleştirilen operasyonlarda toplam 8 ton 884 kilo eroin ele geçirildiği bildirildi.

<http://arsiv.sabah.com.tr/2006/07/16/gnd99.html>

EK 41- BİLANÇO

Türkiye genelinde polis sorumluluk bölgesinde son 3 yıl içerisinde uyuşturucu tacirlerine yönelik düzenlenen 16 bin 199 operasyonda 33 bin 922 kişi hakkında yasal işlem yapıldı.

Kaçakçılık ve Organize Suçlar Daire Başkanlığı (KOM) verilerinden derlenen bilgilere göre, narkotik ekiplerinin geçen yıl polis sorumluluk bölgesinde gerçekleştirdikleri 5 bin 714 operasyonda 11 bin 979 kişi gözaltına alınırken, yaklaşık 13 ton uyuşturucu madde ve yaklaşık 7 milyon adet uyuşturucu hap ele geçirildi.

Türkiye genelinde polis, jandarma, gümrük ve Sahil Güvenlik ekiplerinin geçen yıl yaptıkları çalışmalarda ise, meydana gelen toplam 7 bin 581 uyuşturucu olayının faili oldukları gerekçesiyle 15 bin 120 kişi hakim karşısına çıkartıldı.

Narkotik polisinin son 3 yılda Türkiye genelinde düzenlediği 16 bin 199 operasyonda yakalanan 33 bin 922 kişi hakkında yasal işlem yapıldı.

İSTANBUL İLK SIRADA

Türkiye'de meydana gelen uyuşturucu madde olaylarının illere göre dağılımında İstanbul yüzde 23.4'lük oranla ilk sırada yer aldı.

İstanbul'u yüzde 8.5'lik oranla İzmir ve yüzde 6.8'lik oranla Bursa izledi. Uyuşturucu tacirlerine yönelik geçen yıl gerçekleştirilen operasyonlarda yakalanan şüphelilerin yüzde 24'ü İstanbul'da, yüzde 6.1'i ise Ankara'da ele geçirildi.

OTOMOBİLLERİ TERCİH EDİYORLAR

Geçen yıl uyuşturucu madde kaçakçılığında kullanılan araçların cinslerine göre de değerlendirme yapan KOM, olaylara karışan araçların sayılarında bir önceki yıla oranla yüzde 16.5'lik azalma meydana geldiğini belirledi.

Buna göre, 2004 yılına göre geçen yıl uyuşturucu madde kaçakçılığında kullanılan otomobillerin sayısında yüzde 35.8, tır ve kamyonların sayısında yüzde 19.3'lük bir azalma olduğu, kamyonetlerin sayısında yüzde 50, otobüslerin sayısında ise yüzde 33'lük bir artış görüldüğü belirtildi.

Geçen yıl uyuşturucu maddenin taşındığı araçlar arasında 27 olayla otomobil ilk sırada yer alırken, 21 olayda TIR ve kamyon, 10 olayda kamyonet, 4 olayda otobüs, 4 olayda da minibüs kullanıldığı tespit edildi.

UYUŞTURUCUYA 5 YILDA 78 KURBAN

Uyuşturucu ile bağlantılı ölüm olaylarını da değerlendiren emniyet yetkilileri, İstanbul'un her yıl, Adana ve Gaziantep'in ise hemen hemen her yıl istatistikler içerisinde yer aldığını tespit etti.

Verilere göre, geçen yıl İstanbul'da 20 kişi ölürken, Adana ve Hakkari'de 2'şer, Gaziantep ve Kahramanmaraş'ta ise 1'er kişi uyuşturucuyla bağlantılı olarak hayatını kaybetti.

Geçen yıl bir önceki yıla oranla uyuşturucudan ölüm olaylarında yüzde 10.4'lük bir azalma olduğu belirtilirken, 2001'de 8, 2002'de 9, 2003'de 6, 2004'de 29, 2005'te 26 olmak üzere son 5 yıl içinde toplam 78 kişinin uyuşturucu dan öldüğü bildirildi.

<http://arsiv.sabah.com.tr/2006/04/24/gnd97.html>

EK-42 Türkiye'de 8 milyon uyuşturucu bağımlısı var.....

Yeşilay Başkanı Selahattin Kaptanağası,

Türkiye'deki en önemli tehlikenin uyuşturucu kullanımına ilişkin olduğunu vurguladı: "6 yıl önce 5 milyon kişi uyuşturucu bağımlıydı. Bu sayı şimdi 8 milyona ulaştı. Bu nedenle uyuşturucu mücadelesinde yürüttüğümüz bireysel çabalar, mutlaka desteklenmeli. Dernek olarak desteğe ihtiyacımız var.

<http://arsiv.sabah.com.tr/2004/01/18/gny104.html>

EK-43 Elazığ da Uyuşturucu Operasyonu

Elazığ`da düzenlenen uyuşturucu madde operasyonunda 3 kilogram 562 gram esrar ele geçirildi.

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekipleri, kimlikleri tespit edilen iki kişinin uyuşturucu madde satma hazırlığında olduğu bilgisine ulaştı.

Ekipler, daha önce değişik suçlardan kayıtları bulunan C.B. ile A.K`yı, uyuşturucu madde satmak üzere bir araya geldikleri öne sürülen M.K. ve S.S. ile bir araçta yakaladı.

Araçta ve zanlıların üzerlerinde yapılan aramada 3 kilogram 562 gram esrar ele geçirildi. Adli mercilere sevk edilen zanlılar, tutuklandı.

29.11.2006 Güncel Haber Ayrıntı haberayrinti.com

EK-44 Elazığ: FÜ'de "Yeni Bir Yüzyılda Gençliğin Sorunları ve Çözüm Yolları" Konulu Konferans Yapıldı

Elazığ Fırat Üniversitesi (FÜ) Rektörlüğü ile Bağımlılığı Engelleme, Mücadele ve Eğitim Vakfı tarafından düzenlenen "Yeni Bir Yüzyılda Gençliğin Sorunları ve Çözüm Yolları"

Konulu Konferans, Yoğun Bir Katılımla Gerçekleştirildi.

Elazığ Fırat Üniversitesi (FÜ) Rektörlüğü ile Bağımlılığı Engelleme, Mücadele ve Eğitim Vakfı tarafından düzenlenen "Yeni Bir Yüzyılda Gençliğin Sorunları ve Çözüm Yolları" konulu konferans, yoğun bir katılımı gerçekleştirildi.

Fen - Edebiyat Fakültesi Prof. Dr. Bahaeddin Ögel Konferans Salonu'nda başlayan konferansa, Vali Vekili [Kadir Okatan](#), dekanlar, öğretim üyeleri, öğrenciler ve çok sayıda davetli katıldı. Konferansa konuşmacı olarak katılan Bağımlılığı Engelleme, Mücadele ve Eğitim Vakfı Ergen Psikiyatristi Dr. Gürkan Odabaşoğlu, bağımlılığın karmaşık bir hastalık olduğunu belirterek, WHO'nun; bağımlılığı, maddeyi devamlı kullanmak için engellenemeyen bir istek ile karakterize olan bireye ve topluma kronik veya periyodik zararları bulunan bir durum olarak açıkladığını söyledi. Dr. Gürkan Odabaşoğlu, birçok gencin, madde kullanımını bir problem olarak görmediğini ve tedavi motivasyonlarının düşük olduğunu belirterek, "Eşlik eden problemler (mental, travma, suç) genelde siktir ve madde kullanımını artırır. Tedavide birçok sistem göz önünde bulundurulmalıdır. Gençlerin hayatları üzerlerinde daha az kontrole sahipken, daha az tedavi olma şansları vardır. Fiziksel bağımlılık, bedenin sürekli madde veya maddeleri isteme durumudur. Psikolojik bağımlılık ise, kullanılan maddeyi bırakmaya karşı zihinsel bir iradesizlik durumudur" dedi. Gençlerde madde bağımlılığının yaygın olduğunu kaydeden Dr. Odabaşoğlu, "Bu konuda çeşitli çalışmalar mevcut. Fakat geniş çaplı ve gerçeği yansıtacak çalışma az sayıda. Bazı sonuçlar ise, yaşam boyu en az bir kez kullanma oranları bazında; sigara yüzde 55, uçucu maddeler yüzde 5, alkol yüzde 45, eroin yüzde 2.5, esrar yüzde 4, ecstasy ise yüzde 2.5 oranındadır. Uyuşturucu bağımlılığı sorunu ciddileşip uğraşılmayacak bir duruma gelinceye kadar, bir sorun olduğunun farkına bile varılmamaktadır. Ancak uzun dönem uyuşturucu kullanan kişilerin büyük çoğunluğunun ilk aşamada belli bir süre hastane tedavisine girmeleri gerekmektedir. Gençlerde madde bağımlılığının sebepleri; arkadaş baskısı yüzde 13, merak yüzde 29, sorunlara çözüm düşüncesi yüzde 27, sorunlardan kaçmak yüzde 26, beğenilmek yüzde 24 ve eğlenmek yüzde 25 olarak saptanmıştır. Gençleri bağımlılık yapan zararlı maddelerden kurtarmak için yapılması gerekenler ise; güçlü ve pozitif aile bağları, ebeveynlerin çocuklarının yaşamlarına ilgili olmaları, ebeveynlerin çocuklarının arkadaşlarından ve neler

yaptıklarından haberdar olması, aile içi kuralların açık olması ve herkesin bunlara uyması, okulda başarılı olma; okul, klüpler gibi kurumlarla kurulmuş güçlü bir bağ ile uyuşturucu kullanımıyla ilgili doğru bilgilenmedir" diye konuştu. (İhlas Haber Ajansı)

21.11.2006 17:26http://www.haberler.com/haber_571540.asp

EK 46-

Yücel CAN ...: Can Dilinden :

SOKAĞIN GERÇEKLERİ

07 Aralık 2004 Salı

Tarayıcınız satır içi çerçeveleri desteklemiyor veya şu anda satır içi çerçeveleri göstermek için yapılandırılmamış.

Büyükşehirler başta olmak üzere neredeyse hergün duymaya alıştığımız kap kaç olayları, uyuşturucu madde ve buna bağlı gelişen olaylar, sokak çocukları ve onların karşılaştığı sorunlar hemen hemen herkesi rahatsız etmiş olacak ki gerek Hükümeti ve gerekse TBMM'ni harekete geçirmiştir. Basına yansıdığı kadarıyla Sayın Başbakan bu konularla ilgili dört Bakanı görevlendirmiş. TBMM de Sokak Çocuklarının Sorunlarını araştırarak çözüm yollarını da bulabilmek amacıyla Siirt Milletvekili Öner Ergenç Başkanlığında bir Araştırma Komisyonu kurarak yirmi altı ekimde hummalı bir çalışma başlattı. Ben de oldukça geç fark edilen bu konu üzerindeki çalışmalarını özellikle meclis odaklı olarak birkaç haftadır ele almaktayım.

İLO'ya göre; Dünyada 5-14 yaş arası 250 milyon çalışan çocuk mevcut. 12-17 yaş arası 283 milyon çocuk çalıştığı için okula gidemiyor, Dünyada 2.5 milyon çocuk işçi çalıştırılmaktadır.

Türkiye'de ise sokakta çalışan veya yaşayan çocuklar 1950'li yıllardan itibaren köyden kente göç ve kentleşme olgusu ile ortaya çıkmıştır. Göç beraberinde aynı zamanda gecekondulaşma ile beraber değişik sorunların da meydana gelmesinde etkili olmaktadır. DİE verilerine göre gecekondualarda yaşayan çocuk sayısı 2.250.000 (iki milyon iki yüz elli bin) civarındadır. Bir başka deyişle, Türkiye'de her 7 çocuktan 1'i sokak çocuğu olma ile karşı karşıyadır. *İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Bursa, G.Antep, Antalya, Mersin, D.bakır ve Ş.Urfa gibi yerler gecekondulaşmanın en çok görüldüğü illerdir.*

Göç, ekonomik sorunlar, eğitim eksikliği, aile içi şiddet ve ilişkilerin zayıf olması, sosyal güvenceden yoksun olma gibi nedenler sokağı ve madde kullanımını cazip kılan temel etkenlerdir. Birçok ilde Sokak Çocukları ve Gençlik Merkezlerinin olmaması ve Sosyal Hizmet Uzmanı gibi meslek eleman yetersizliği sorunların çözülmesini ya zorlaştırmakta, ya da sorunların çözümlerinin ertelenmesine neden olmaktadır. Sorunların çözümü için de rutin işlemlerin yapılması eğitim, sosyal etkinlikler, SYDV aracılığı ile ekonomik yardımların yapılması gibi hizmetlerin yerine, sorunun köküne inilmesi ve sorunun tamamen çözülmesi yöntemi tercih edilmesi gereken en mantıklı yollardan bir tanesidir. *Bir diğer sorun da Sokak Çocukları ve Gençlik Merkezlerinin bulunmaması kadar madde kullanımı ve bağımlısı olanlara yönelik hizmet birimlerinin olmamasıdır.* SHÇEK Genel Müdürlüğü bünyesinde Sokak Çocukları ve Gençlik Merkezlerinin 40 adet kuruluş ve 190 kapasite ile gündüz bakım hizmetleri dahil 33.247 kişiye hizmet verebilmesi hizmet veren kuruluş sayısının ve ulaşılan kişilerin sayısının az olduğunun en güzel örneğidir.Yapılan Çalışmalardan bir tanesi de Aile Araştırma

Kurumunun Sokakta Yaşayan/ Çalışan Çocuklar ile ilgili İnceleme ve Gözlem Raporudur. Kurum tarafından yapılan tespitler neticesinde sorunun yoğun bir şekilde yaşandığı İstanbul ve D.Bakır ayrı bir dikkatle ele alınmıştır. D.Bakır'dan sonra yakın çevre illerden Elazığ ve Malatya da inceleme kapsamına alınmıştır. Yapılan incelemelerde İstanbul ve D.bakır merkezinde odaklandığı, göç hareketleri bakımından D.Bakır'ın bir ara istasyon konumunda olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle çevre illerden Elazığ ve Malatya illeri de inceleme kapsamına alınması ihtiyacı hissedilmiştir.

Araştırma ile sokaktaki çocukların temelde sokağa iniş nedenlerinin ekonomik ve yoksulluğa dayalı olduğu sonucuna varılmıştır. *Diğer önemli bir diğer neden de aile içi şiddet, cinsel/ fiziksel istismar, göçün beraberinde getirdiği sorunlar, ailenin ekonomik yapısı, üvey anne ve baba, ailenin bakabileceğinden fazla çocuğa sahip olması, sevgisizlik ve ihmal gibi nedenler sayılabilir.* Yani sorunun kaynağı aileye dayanmaktadır. Özellikle dayak ve cinsel istismar sokağı daha cazip hale getirmektedir. Kısaca göç ve buna bağlı çeşitli uyum sorunları, yoksulluk, işsizlik, ekonomik yoksunluk, arkadaş grupları, aile içi istismar ve şiddet, çarpık kentleşme, sokağın çekiciliği ve özgürlüğü, medyanın olumsuz yayınları, denetimsiz oyun salonlarının çekiciliği gibi nedenler çocuğu sokağa iten nedenler arasındadır.

İhmal ve istismara uğrama, çocukların bağımlılığa yol açan maddeleri kullanması(bally, tiner,sigara), zihinsel ve fiziksel gelişimde gerileme, değişik şiddete maruz kalma, suça yönelme ve yöneltme, psikolojik sorunlar, kazalara maruz kalma, eğitim ve sağlık sorunları, cinsel tacize ve tecavüze maruz kalma gibi nedenler sokakta çalışan ve sokakta yaşayan çocukları bekleyen tehlikelerdir.

İstanbul'da sokak çocukları üzerinde yapılan araştırmada çoğunluğu 12-15 yaş arası(%50) çocukların oluşturduğu, %30'nun tiner- bally koklayıcısı olduğu görülmüş, alkollü içki, uyuşturucu kullanımı ve kumar oynama gibi kötü alışkanlıkların arttığı görülmüştür. Sokakta yaşayan çocukların anne ve babalarının (yaklaşık %80) hayatta olduğu tespit edilmiştir. Sokakta yaşayan çocukların %30'unun G.Doğu ve 526'sının da Doğu Anadolu Bölgesinden İstanbul'a göç ettiği görülmektedir. Sokakta çalışan çocukların %87'si 13-18 yaş arsında olduğu tespit edilmiştir. Sokakta yaşayan çocukların %48'nin ilkokul terk, %22'sinin ilkokul mezunu ve %20'sinin de hiç okula gitmediği tespit edilmektedir. Sokakta yaşayanların madde kullanım oranı %47'dir. En çok kullanılan uyuşturucu madde türü de %86 ile tiner/ballydir.

Elazığ ve Malatya İllerinde de 600 civarında çocuğun sokakta çalıştığı-çalıştırıldığı ve bunların da çevre illerden geldiği tespit edilmiştir.

D.Bakır'da çocukların daha çok kent merkezinde yoğunlaştığı, 20.000 civarında olan çocuk sayısında göçle çevre illerden Muş, Bingöl, Batman ve Siirt'ten geldiği ve bu çocukların temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çektikleri, sorunların çözümünde de aile ile ilişki kurulmasının gerekli olduğu vurgulanmaktadır.

Peki neden uyuşturucular üzerinde bu kadar odaklanılmaktadır, uyuşturucuların zararları nelerdir?

Kısaca ifade etmek gerekirse; Uyuşturucuların biyolojik, psikolojik, sosyal ve ekonomik etkilerinin olduğu muhakkaktır.

Vücuduna, psikolojisine ve sosyal yapısına zarar veren insanın ekonomik yönden mutlu olduğu da söylenemez. Yapılan çalışmalar doğrultusunda alım gücü zayıf hatta başkalarına bağımlı olan insanların, karnı aç iken uyuşturucuya yönelmelerinin mantıklı hiçbir izahı olamaz.

Hal böyle iken gerek insanın sağlığı, gerek toplumun düzenin bozulmaması için Türk Ceza Kanununun ilgili maddelerinde düzenlemelerin olduğu unutulmamalıdır.

Sokak Çocukları ve buna bağlı sorunlarla ilgili olarak İç İşleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi ilgili Bakanlık, Üniversiteler, Gönüllü Kuruluşlar ile diğer kuruluşlardan gelecek çalışma ve dokümanlar yapılacak çalışmayı daha anlamlı kılacağını düşünmekteyim.

İşte komisyon öncesi basına yansıyan Sayın Ergenç'in çalışmalarından bir kısım...

Bakalım bundan sonra ne olacak?

<http://www.elaziz.net/yazar/yucelcan/>

Ek-47 Uyuşturucu operasyonunda 18 gözaltı

Elazığ'da düzenlenen uyuşturucu operasyonunda 18 kişi gözaltına alındı. Edinilen bilgiye göre, uyuşturucu madde kullanımı ve ticareti ile mücadele kapsamında Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü ekiplerince 3 aylık kapsamlı bir çalışma neticesinde 'Hazar' koduyla planlı olarak yürütülen operasyonda 22 ayrı yere eş zamanlı baskınlar düzenlendi.

Baskınlar neticesinde 2 kilo 57 gram esrar, 104 kök Hint keneviri, 15 gram Hint keneviri tohumu, 216 adet Extacy hap, 1 adet Glock marka tabanca ile 14 adet mermi ele geçirildi. Olayla ilgili gözaltına alınan 18 kişi ile ilgili soruşturmanın devam ettiği öğrenildi.

Yayın Tarihi : 26 Mayıs 2006 Cuma

http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2006/Mayis/26/Haber_140099.aspx

Ek-48 Elazığ'da "Hazar" adı verilen uyuşturucu operasyonunda gözaltına alınan 18 kişiden 11'i tutuklandı.

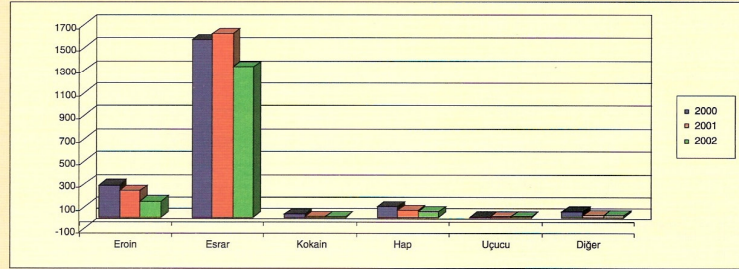
Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şubesi'nce il merkezi ve ilçelerde 22 ayrı yere eş zamanlı düzenlenen baskınlarda yakalanan 18 kişi, emniyetteki sorgusunun ardından Nöbetçi Cumhuriyet Savcılığına sevk edildi.

Burada ifadeleri alınan şüpheliler, savcılık tarafından tutukluluk istemiyle Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi.

Mahkeme, 11 kişinin tutuklanmasına, 7 kişinin de adli tedbir uygulanmak suretiyle tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasına karar verdi.

Operasyon, 2 kilogram esrar, 217 ekstazy hap, 104 kök hint keneviri ve 15 gram hint keneviri tohumu ile bir adet Glock marka tabanca ve bu silaha ait 14 mermi ele geçirilmişti. <http://tazetazehaber.blogcu.com/>

Ek-49 KOM Daire Başkanlığı Raporlarından Alınan İstatistikî Bilgiler

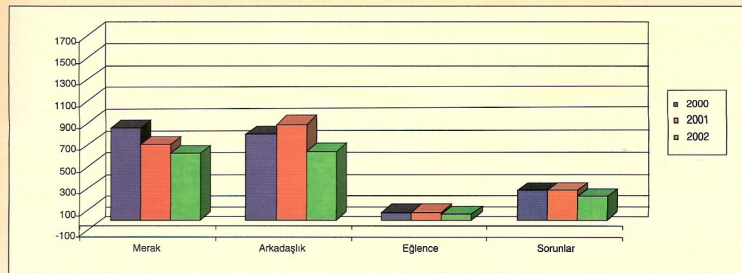
g) Başlama Nedeni

Merak ve eğlence nedenlerinin uyuşturucu maddeye başlama açısından önemli faktörler oluşturduğu, uyuşturucu ile tanışmanın daha çok arkadaş grupları vasıtasıyla gerçekleştiği görülmektedir.

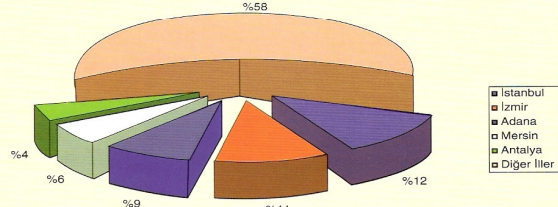
Merak, insani bir yönelim olarak aynı

duyguyu paylaşan diğer insanları bir araya getirir. Bu da ilişkilerin odak noktasındaki çekirdek ilginin belirleyici gücünü artırmaktadır. Bu doğrultuda kurulmuş olan arkadaş gruplarında inisiyatif kullanıcı ağırlıklıdır. Böylesi gruplar dışı kapalı olup, kendi kuralları içerisinde hareket ederler.

BAŞLAMA NEDENİ	2000		2001		2002	
	SAYISI	ORANI (%)	SAYISI	ORANI (%)	SAYISI	ORANI (%)
Merak	847	42.8	694	36.4	618	40.7
Arkadaşlık	788	39.9	875	45.9	634	41.7
Eğlence	69	3.5	70	3.7	50	3.3
Sorunlar	273	13.8	269	14.1	217	14.3
TOPLAM	1977	100	1908	100	1519	100

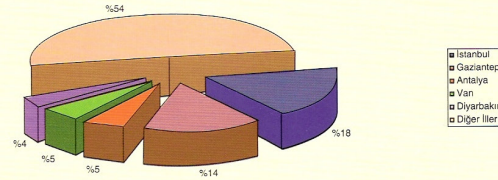

İLLERE GÖRE ESRAR KULLANICILARININ ORANI

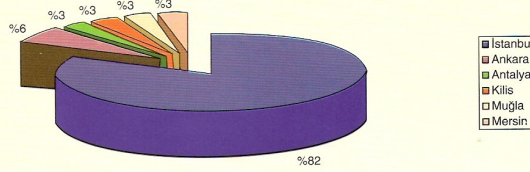
Grafik V. 1

İLLERE GÖRE EROİN KULLANICILARININ ORANI

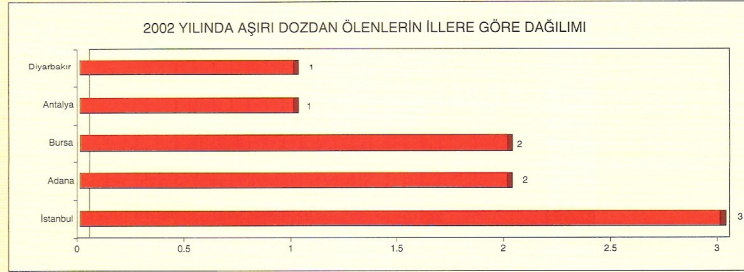

Grafik V. 2

İLLERE GÖRE KOKAİN KULLANICILARININ ORANI

Grafik V. 3

Grafik IV-17

celendiğinde, ölen şahısların belirli bir müddet yurt dışında buldukları veya halen yurt dışında yaşadıkları görülmektedir.

Uyuşturucu madde bağımlılarının diğer illere oranla İstanbul ilinde yoğun olması, aşırı doz sonucu meydana gelen ölüm olaylarında da ilk sırada yer almasına neden olmaktadır. (Grafik-IV.17)

2002 YILINDA ÜLKEMİZDE UYUŞTURUCU MADDE OLAYLARINA KARIŞAN YABANCI UYRUKLU ŞAHISLARIN ÜLKELERE GÖRE İSTATİSTİKİ BİLGİLERİ							
ÜLKE ADI	CİNSİ	OLAY SAYISI	ŞÜPHELİ		MİKTAR		
			YAKALANAN	FIRAR	ADET	KİLO	GRAM
RUSYA FEDERASYONU	ESRAR	2	3				251
	EROİN	5	6			1	537
	BAZMORFİN	1		1		109	610
	CAPTAGON	1		1	350000		
	ECSTASY	1	1		1		
UKRAYNA	ESRAR	1	1				5
	EROİN	6	8			102	11
	ECSTASY	2	2		4571		
YUGOSLAVYA	ESRAR	1	3			3	860
	EROİN	2	3			95	488
FRANSA	ESRAR	1	1				2
	EROİN	1	2			2	860
KOLOMBIYA	KOKAİN	1	2			5	285
	EROİN	39	43	4		23	118
DİĞER	ESRAR	6	10			5	254
	KOKAİN	3	4	4			5

Tablo IV-15

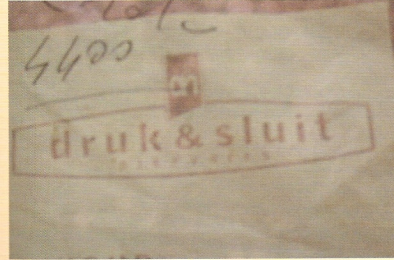
6- Yurtdışında Yakalanan Türk Vatandaşlarına Göre

Türk uyruklu şahıslar daha çok Avrupa ül-

kelerinde meydana gelen yakalamalarda görülmektedir. Bu ülkeler içerisinde Almanya % 64'lük oranla ilk sırayı alırken, bunu % 6'lık oranla Avusturya izlemektedir. (Tablo-IV.16)

2002 YILINDA YURTDIŞINDA UYUŞTURUCU MADDE OLAYLARINA KARIŞAN TÜRK UYRUKLU ŞAHISLARIN ÜLKELERE GÖRE İSTATİSTİKİ BİLGİLERİ							
ÜLKE ADI	CİNSİ	OLAY SAYISI	ŞÜPHELİ		MİKTAR		
			YAKALANAN	FIRAR	ADET	KİLO	GRAM
ALMANYA	ESRAR	5	6			169	533
	EROİN	53	97			156	701
	AFYON						
	KOKAİN	25	55			23	537
	ECSTASY	3	6			26358	
AVUSTURYA	ESRAR	2	3			1	972
	EROİN	2	11			6	410
İNGİLTERE	EROİN	3	6			351	
GÜRCİSTAN	EROİN	1	2			8	
BULGARİSTAN	EROİN	1	1			229	550
SURIYE	EROİN	1	4			13	
	CAPTAGON	3	5			880000	
İTALYA	EROİN	5	8			171	600
	ESRAR	3	3			318	916
FRANSA	EROİN						13
	KOKAİN	1	1				5
BELÇİKA	EROİN	3	7			115	95
YUNANİSTAN	EROİN	1	1				690
HOLLANDA	EROİN	4	10			695	247
	KOKAİN	1	1				30
ROMANYA	ESRAR	2	4				8
	EROİN	1	2			64	500
	ASETİK ANHİDRİT	1	2			120	

2002 yılı Kasım ayında Antalya ve İstanbul illerinde bir şahsın ikametgahında gerçekleştirilen operasyonda, Hollanda'dan Türkiye'ye geldiği tespit edilen 11 335 adet ecstasy hapının yakalanması;

2002 yılı Mart ayında İstanbul ilinde bir şahsın ikametgahında, Hollanda'dan geldiği tespit edilen 4344 adet ecstasy hapının yakalanması olayları; Avrupa'dan Türkiye'ye uzanan ecstasy rotasını açıkça ortaya koymaktadır.

Ecstasy hapi yakalamalarının illere göre dağılımı incelendiğinde ecstasy hapının Türkiye'ye giriş noktası olan Batı illerinin ön plana çıktığı görülmektedir. (Tablo-IV.7)

Türkiye genelindeki ecstasy kullanımının İstanbul ilinde yoğunlaşması, bu maddenin kaçakçılığının da bu ilde yoğunlaşmasına neden olmaktadır. İstanbul ili Türkiye'nin dünyaya açılış noktası olması itibarıyla, yoğun bir yolcu ve kargo trafiğine konu olmaktadır. Bu itibarla da ecstasy kaçakçılığında Türkiye'nin giriş noktası olarak kullanılmaktadır.

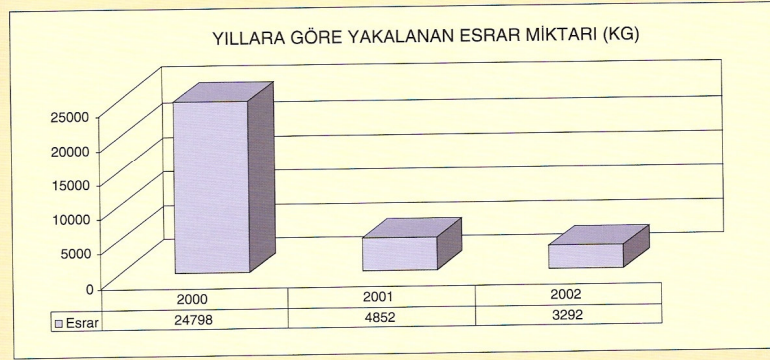
31

2002 YILINDA YAKALANAN ECSTASYININ ILLERE GÖRE DAĞILIMI (ADET)

İstanbul	Antalya	Mersin	İzmir	Kilis	Muğla	Bursa	Adana	Aydın
73662	11615	2389	1419	850	192	30	19	6

Tablo IV-7

miş-
alığı
uklu

27

va-

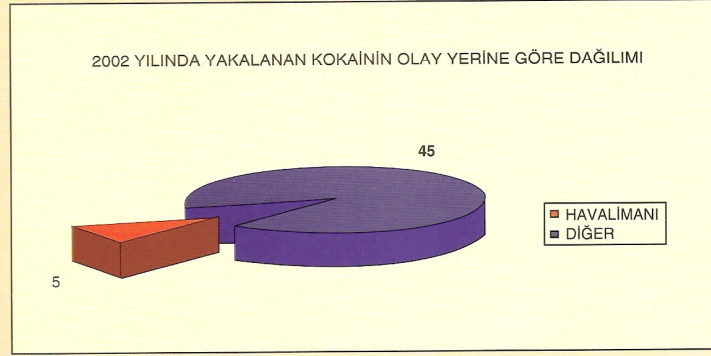
Grafik IV-10

e Si-
ürki-
u bir
had-
ması
iğer
kleş-
aka-
kka-
mak-

Yakalanan esrar maddesi miktarında 2000 yılı hariç tutulursa diğer yıllar arasında önemli bir değişim gözlenmemektedir. (Grafik-IV.10) 2000 yılındaki farklılık ise Mersin ilinde bir defada 20 ton 995 kg Afgan menşeli esrar maddesi yakalamasından kaynaklanmaktadır. (Olayın detayları "Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000" adlı kitabımızda belirtilmiştir.)

İllere göre esrar maddesi yakalamaları incelendiğinde (Grafik-IV.11), İstanbul ve İzmir

Grafik IV-8

2002 yılı içerisinde meydana gelen olaylarda ele geçirilen kokain maddesinin % 76'sı havalimanlarında ele geçirilmiş ve operasyonlarda yakalanan şahısların % 10'unun bu işin ticaretini yapan yabancı uyruklu şahıslar olduğu tespit edilmiştir. Bu veriler kokain maddesinin genelde kuryeler vasıtasıyla Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye getirildiğini ve taşıma aracı olarak havayolunun tercih edildiğini ortaya koymaktadır. (Grafik-IV.8)

Kolombiya'dan Amsterdam-Hollanda aktarmalı olarak 2002 yılı Şubat ayında Türkiye'ye giriş yapan Kolombiya uyruklu bir kuryenin, beline sarılı korse içerisine gizlemiş olduğu 56 parçadan oluşan 5 kilo 285 gram kokain maddesi ele geçirilmesi olayı buna çarpıcı bir örnek teşkil etmektedir. Bu olay neticesinde, kaçakçılığı organize ettiği tespit edilen Güney Amerika uyruklu şahısların oluşturduğu bir organizasyon ortaya çıkarılarak tüm üyeleriyle birlikte yakalanmıştır.

Türkiye, uyuşturucu madde kaçakçılığı konusunda, yoğun bir etkileşim içerisinde bulunduğu İran ile bilgi değişimine büyük önem vermektedir.

2- Kokain ve Türevleri

Türkiye koka üretiminin yapıldığı Güney Amerika ülkelerine ve yoğun tüketimin gerçekleştiği ABD ile Avrupa ülkelerine uzak bir ko-

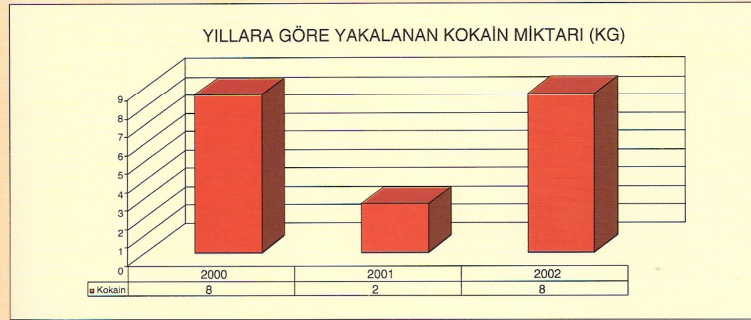

numda bulunması nedeniyle kokain kaçakçılığından diğer ülkelere göre yok denecek kadar az etkilenmektedir.

Ancak, Avrupa kokain pazarına giriş için alternatif yollar arayan organizasyonlar, zaman zaman Türkiye de dahil olmak üzere değişik yeni güzergahlar açma girişiminde bulunmaktadır.

Son üç yıl içerisinde gerçekleştirilen yakalamalar 10 kg'ın altında bulunmaktadır. (Grafik IV.5) 2002 yılında yakalamalar bir olay haricinde gramla ölçülecek seviyelerde gerçekleş-

23

Grafik IV-5

TÜRKİYE 2002 YILI UYUŞTURUCU MADDE YAKALAMALARI			
MADDE CİNSİ	Olay	Şüpheli	Miktar (KG)
ESRAR	3336	6231	3292
EROİN	399	1082	2124
BAZ MORFİN	8	30	230
AFYON	25	54	86
KOKAİN	50	140	8
ASETİK ANHİDRİT	8	45	18023
DIĞER SENTETİKLER	139	220	18549 Adet
CAPTAGON	32	125	6713493 Adet
ECSTASY	150	433	94027 Adet
TOPLAM	4147	8360	

Tablo IV.3

A- Madde Türüne Göre Değerlendirme

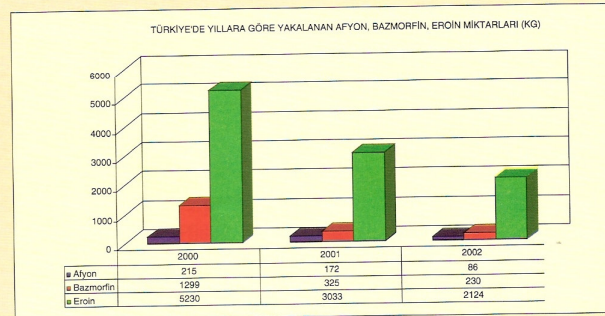
1- Afyon ve Türevleri

Yasadışı uyuşturucu üretimi, özellikle de eroin imalatının gerçekleştirildiği Afganistan'ın coğrafi konumu; bu maddelerin tüketim bölgelerine sevk edilmesinde birden fazla rotanın oluşmasına imkan vermektedir. Uyuşturucu kaçakçılığı yapan organizasyonlar bu durumu çok iyi değerlendirmekte ve rotalar üzerin-

de meydana gelen değişme ve gelişmelere bağlı olarak yoğunluklarını kendilerince güvenli saydıkları bölgelere kaydırmaktadırlar.

Son üç yılda Balkan Rotası üzerinde bulunan Türkiye'de eroin yakalamalarında 2000 yılına oranla 2001 yılında % 42'lik bir azalma, 2001 yılına oranla 2002 yılında ise % 30'luk bir azalma meydana gelmiştir. Bu durum rotanın Kuzey Karadeniz Rotası üzerine kaydığına işaret etmektedir. (Grafik-IV. 1)

19

Grafik IV-1

**2004 YILI POLİS-JANDARMA-GÜMRÜK UYUŞTURUCU MADDE
YAKALAMA İSTATİSTİKLERİ**

CİNSİ	POLİS			JANDARMA			GÜMRÜK		
	OLAY	SANIK	MIKTAR	OLAY	SANIK	MIKTAR	OLAY	SANIK	MIKTAR
ESRAR	3843	7495	4331 kg	1332	2280	4575 kg	5	21	484 kg
EROİN	485	1363	6515 kg	90	221	892 kg	17	49	1437 kg
BAZ MORFIN	3	12	4491 kg	8	11	238 kg	-	-	-
AFYON	20	47	52 kg	9	15	30 kg	3	3	3 kg
KOKAİN	102	386	125 kg	8	40	0,614 kg	-	-	-
ASETİK ANHİDRİT	1	2	99 lt	6	10	1488 lt	-	-	-
CAPTAGON	33	107	7.696.252 adet	6	15	604.718 adet	3	14	1.192.500 adet
ECSTASY	516	1443	718.734 adet	81	197	77.804 adet	1	1	48.852 adet
TOPLAM	5164	11109		1556	2812		29	88	

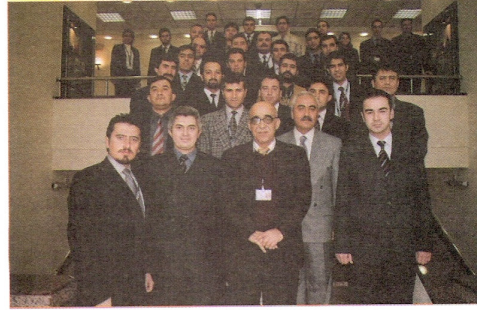
**2004 YILI POLİS-JANDARMA-GÜMRÜK UYUŞTURUCU
MADDE YAKALAMA İSTATİSTİKLERİ (GENEL TOPLAM)**

CİNSİ	TÜRKİYE GENELİ		
	OLAY	SANIK	MIKTAR
ESRAR	5180	9796	9390 kg
EROİN	592	1633	8844 kg
BAZ MORFIN	11	23	4729 kg
AFYON	32	65	85 kg
KOKAİN	110	426	126 kg
ASETİK ANHİDRİT	7	12	1587 lt
CAPTAGON	42	136	9.493.470 adet
ECSTASY	598	1641	845.390 adet
TOPLAM	6749	14009	

Bilindiği gibi insan sağlığını ciddi şekilde tehdit etmekte olan madde kullanımı, günümüzün en önemli ve acil çözüm bekleyen sorunlarından birisi durumundadır. Bağımlılık yapıcı maddelerle mücadele konusunda, konunun sosyal boyutu da göz önünde bulundurulduğunda, ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği çalışmalarını arttırmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

EMCDDA Ulusal Temas Noktasının işlevinin ve ulusal alanda yürüttüğü faaliyetlerinin diğer kurumlara tanıtılması ve TUBİM'de çalışan personelimizin bilimsel açıdan bilgilerini arttırabilmeleri amacıyla, 10-14 Mart 2004 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 1. Ulusal Alkol ve Madde Bağımlılığı Kongresi'ne katılım sağlanmıştır.

Başkanlığımız TADOC/TUBİM koordinesinde, İl Birimlerimizde çalışan 154 personele, Madde Kullanımı ile Mücadele Eğiticilerin Eğitimi Programı verilmiştir. Bu eğitimlerden biri 22-Kasım-02 Aralık 2004 tarihleri arasında İl İrtibat Noktalarımızda görevli 27 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

Eğitim programlarına katılmış olan uzman görevlilerimiz İl İrtibat Noktalarını oluşturmakta olup, İl Millî Eğitim ve Sağlık Müdürlüğü'nde görevli ilgili uzmanların da desteğiyle lise ve dengi okul öğretmen ve öğrencilerine, öğrenci velilerine, ceza ve tutuk evleri personeline, talep halinde diğer kitlelere de yönelik madde kullanımı ve bağımlılığı konusunda farkındalık düzeyini arttırıcı konferans, panel gibi etkinlikler düzenlemektedirler.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile ortaklaşa yürütülen bir proje dahilinde yapılan eğitim faaliyetleri içerisinde madde kullanımının önlenmesine yönelik slogan ve kısa metrajlı film senaryosu yarışmaları düzenlenmiştir. Bu yarışmaların değerlendirme aşaması devam etmektedir.

Benzer şekilde önleme kampanyaları kapsamında ilk örneği Bilgi Üniversitesi'nde gerçekleştirilmiş olan, "NODO" isimli, madde kullanımını ve bağımlılığını önleme gençlik kulübünün diğer üniversitelerde de yapılandırılması faaliyetleri sürdürülmektedir. Eskişehir Üniversitesi ile ortak proje çalışmaları devam etmektedir.

"Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi Kurulması ve Ulusal Uyuşturucu Stratejisi Oluşturulması ve Uygulanması" AB Eşleştirme Projesi tanıtım programı 27 Ocak 2005 tarihinde, İspanyol Büyükelçisi, Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Temsilcisi, İçişleri Bakanımız, Aileden Sorumlu Devlet Bakanımız, Milli Eğitim Bakanımız ve Emniyet Genel Müdürümüz ve diğer kurum üst düzey katılımcılarıyla Emniyet Genel Müdürlüğü toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir.

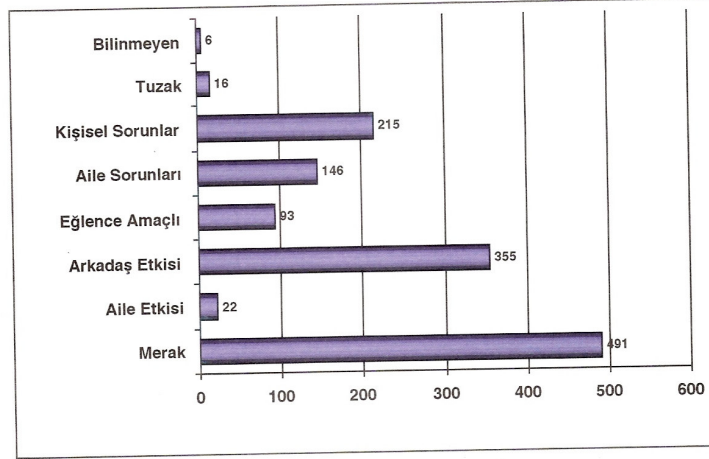
Ulusal Temas Noktasının işlerlik kazanmasıyla birlikte madde kullanımı ulusal profili tam olarak ortaya çıkacak ve bu yöndeki mücadelemiz bir kat daha güçlenecektir. Halen ciddi boyutlarda bir madde kullanımı sorunu yaşamayan ve bu haliyle dünya ülkelerinin hayranlığını kazanan ülkemizde amaç, ulusal kullanıcı profilimize dayanarak risk gruplarımızı tespitle bunlara yönelecek tehlikeleri önleyip, kullanım sorununu kontrol altında tutmaya ve ortadan kaldırmaya çalışmaktır.

B- Madde Kullanımı Formu (U Formu) Verilerinin Değerlendirilmesi

Bir sorun ile başa çıkmanın ilk koşulu verili sorunun doğru tanımlanmasıdır. Bu noktadan hareketle, madde kullanımı ve bağımlılığına yönelik müdahale, önleme ve rehabilitasyon çalışmaları ile yasal uygulamaların düzenliliği ve işlevselliği her şeyden önce sorunun doğru tanımlanmış olmasına bağlıdır. Bu anlayış doğrultusunda;

8- Maddeyi Kullanım Nedeni

	Merak	Aile Etkisi	Arkadaş Etkisi	Eğlence Amaçlı	Aile Sorunları	Kişisel Sorunlar	Tuzak	Bilinmeyen
Toplam	491	22	355	93	146	215	16	6

Grafik-8: Madde Kullananların Maddeyi Kullanım Nedenine Göre Sayısal Dağılımı

Madde kullananların maddeye başlama nedeni olarak gördükleri değişkenlerin dağılımları Tablo 8'de verilmiştir.

922 kişinin tabloda bulunan her nedeni işaretleyebileceği göz önüne alınarak; madde kullanıcılarının maddeyi kullanma nedenlerinin en başında merak, ikinci sırada arkadaş etkisi ve ardından kişisel ve aile sorunları gelmektedir.

Bu grafikte dikkat çeken, Tablo-14'de verilen verileri de göz önünde bulundurulduğunda, arkadaş gruplarının baskısı altında tanışılan maddeyi merak ederek kullanmanın çok sık olduğu düşünülmektedir.

Madde kullanımında ağırlıklı olarak "merak" ögesinin yer alma nedeninin, yeni oluşan madde trendlerine veya madde kullanımı konusunda henüz bir alt kültür oluşmamasına bağlı olarak gelişen, madde etkisine ilişkin sayısız yanlış inanış ve beklentilerin olduğu düşünülmektedir.

Madde kullanım nedeni olarak ikinci sırada "arkadaş" yer almaktadır. *Gençlerin bu tür alışkanlıkları edinmesinde arkadaş guruplarının bu davranışı onaylıyor olmasının önemi açıktır. Grup, etkileşim ve iletişim içinde olan birden fazla insanın bulunduğu en küçük toplumsal birimdir. Alt kültürde grup ruhu-nun ve yapısının etkisi altında, bireyle grubun öteki bireyleri arasında yaşanan süreçler, alkol ve madde kullanımı ve bağımlılığı davranışını oluşturur. Grup içinde bulunmaktan mutlu olan, içinde bulunduğu ortamda rol ve yer sahibi olan kişi alkol ya da madde kullanımını ya da bağımlılığı bir saygınlık simgesi olarak kabul eder* (Köknel, 2001).

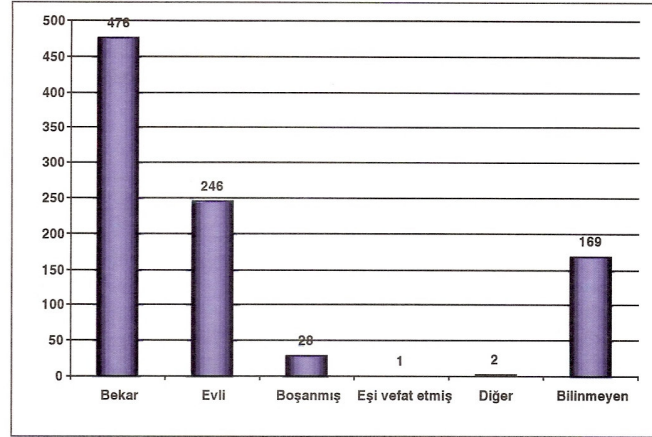
Araştırmamızda madde kullanım nedeni olarak üçüncü ve dördüncü sırada kişisel ve ailevi problemler yer almaktadır. Yapılan bir çalışmada, madde deneyen ve kullanan gruplarda "Sorunları olan ki-

ma oranının yüksek olduğu görülmektedir (MEB verisi, 2004). Ancak ilköğretim sonrası eğitimin zorunlu olmayışı, kişilerin öğretim seçme sınavlarındaki başarısızlıkları sebebiyle meslek seçimine erken yönelmeleri, yeterli mesleki rehberlik faaliyetlerinden yoksun olunması sebebiyle, ailelerin popüler meslek gruplarına yönlendirmesi gibi nedenlerden ötürü bu tablodaki verilerde yoğunluklu olarak eğitim düzeyi ilköğretimde görülmektedir.

Eğitim düzeyinin yüksek olmasının madde kullanımını engellediğine ilişkin bir kanı bulunmaktadır. Kokainin fiyatı sebebiyle özellikle üst sosyo-ekonomik düzeyde kullanımının yaygın olduğu, uçucu maddelerin son yıllarda özellikle sokakta yaşayan/çalışan çocuklar arasında yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ancak yukarıda sayılan nedenlerden ötürü eğitim düzeyi tablosundaki verilerin madde kullanıcılarını tanımlamada tek başına ayırıcı bir faktör olmadığı düşünülmektedir.

5- Medeni Hali

Bekar	Evli	Boşanmış	Eşi vefat etmiş	Diğer	Bilinmeyen	Toplam
476	246	28	1	2	169	922

Grafik-5: Madde Kullanıcılarının Madde Kullanım Öncesi Medeni Hallerine Göre Dağılımı

Anketi dolduranların, madde kullanım öncesi % 52'si bekar, % 27'sinin evli, % 3'ü boşanmış olduğu görülmektedir. Madde ilk deneme yaşınının 15-24 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmektedir (bkz:Tablo-3). Ülkemiz için bu yaş aralığı kırsal alanda evlenme çağı iken şehir merkezinde evlenme öncesi dönemdir. Bu süreç madde kullanım öncesi ve sonrası medeni hal tablosuna da yansımaktadır. Ancak anlamlı bir geçiş gözlenmediğinden burada yer verilmemiştir.

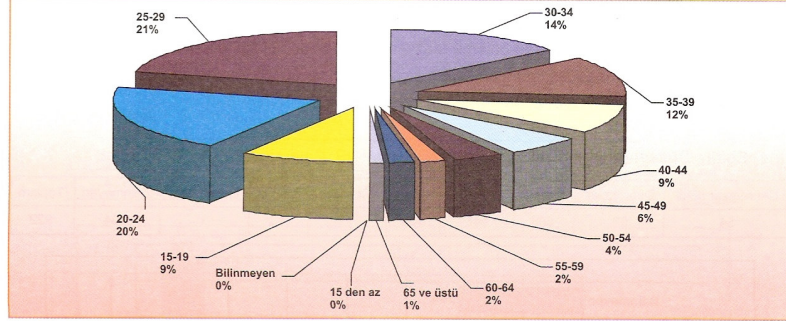
6- Yaşam Ortamı

Madde kullanıcılarının yaşam ortamına göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir. Buna göre madde kullanıcılarının % 68'inin ailesiyle; %15'inin arkadaşları ile % 13'ünün yalnız yaşadığı görülmektedir. Ailenin hangi işlevlerinde problem yaşandığının araştırılması, büyük çoğunluğu ailesiyle yaşayan ve buna

Madde kullanımında kadınların daha çok çeşitli sağlık kaygılarıyla reçeteye tabi ilaç suistimaline yöneldikleri fakat farkında olmadıkları veya önemsemedikleri bir tür bağımlılık geliştirdikleri düşünülmektedir.

2- Anketi Yanıtama Yaşı

<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +	Bilinmeyen	Toplam
1	81	192	192	133	111	79	54	38	17	17	5	2	922

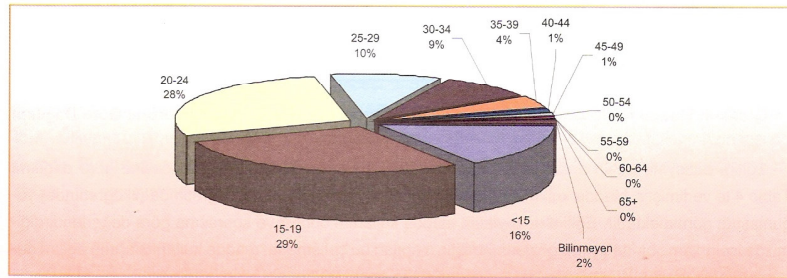
(*) Yaş gruplaması EMCDDA'in standardına uygun olarak düzenlenmiştir.

Grafik-2: Madde Kullananların Anketi Yanıtama Yaşı (*) Faktörüne Göre Dağılımı

Katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir. Buna göre, çalışmada yer alan kişilerin 20 ile 29 yaşları arasında daha yoğun olduğu görülmektedir. Bu tablo bize madde kullanımında genel risk grupları hakkında bilgi vermektedir. Bir sonraki tabloda madde ilk deneme yaşının da benzer aralıkta yoğunlaştığı görülmektedir (15-24 yaş aralığı). Bu verinin, madde kullanımına başlama ile madde ile ilgili bir suça karışma arasındaki periyodu göstermesi açısından anlamlı olduğu söylenebilir.

3- İlk Kullanım Yaşı

<15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 +	Bilinmeyen	Toplam
147	259	254	96	79	41	12	10	4	4	1	1	14	922

(*) Yaş gruplaması EMCDDA'in standardına uygun olarak düzenlenmiştir.

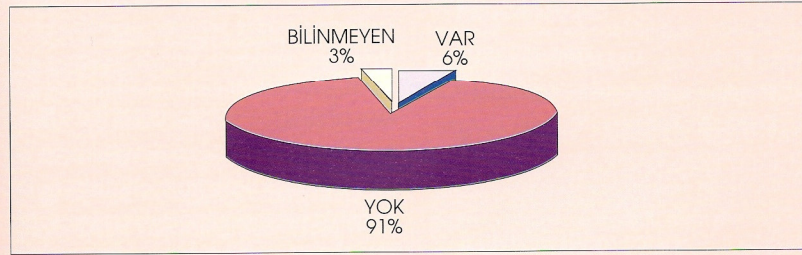
Grafik-3: Madde Kullananların İlk Kullanım Yaşı Faktörüne Göre Dağılımı

Ardışık bir soru maddesi olarak bulaşıcı hastalıklar soru maddesinden sonra gelmesi verilen yanıtları çeldirici nitelik taşıyabilir, bunun yanı sıra bir önceki madde de değinildiği gibi yanıtların güvenilirliği üzerinde düşünülmalıdır. Ancak anketi yanıtlayanların Narkotik birimlerince yakalanan ve bağımlı ol-

duklarını belirten kişilerden oluşması ve bunların büyük çoğunluğunun tıbbi yardım istememesi düşündürücü bir sonuçtur. Belki tedavi olanaklarının farkındalığının ve ulaşılabilirliğinin artırılması ve tedavi sonucunda bağımlılıktan kurtulunabileceğine ilişkin inancın kuvvetlendirilmesi faydalı olabilecektir.

20. MADDE TEMİN SUÇUNUN OLUP OLMADIĞI

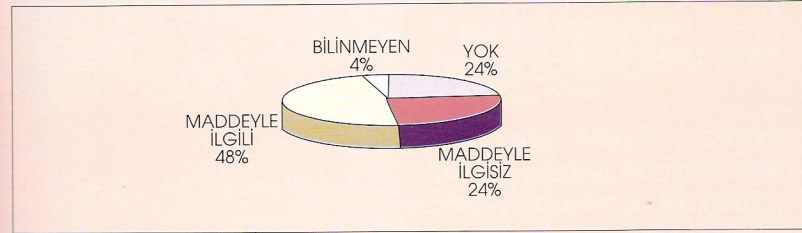
VAR	YOK	BİLİNMEYEN
97	1489	48

Tablo 20: Madde Kullananların Madde Temin Suçunu İşlemesi Faktörüne Göre Dağılımı

21. SABIKASININ OLUP OLMADIĞI

YOK	MADDEYLE İLGİSİZ	MADDEYLE İLGİLİ	BİLİNMEYEN
402	405	778	73

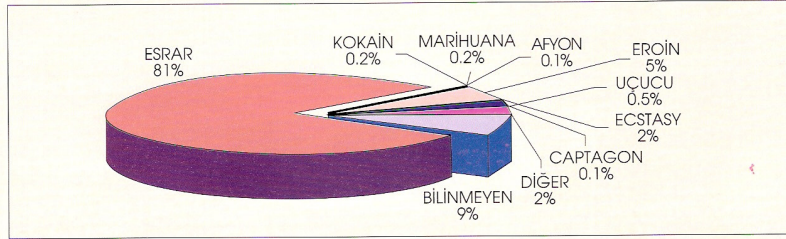
Tablo 21: Madde Kullananların Sabikasının Olup Olmadığı Faktörüne Göre Dağılımı

sigara kullanımına ergenlikte başladığı görülmektedir. Sigara kullanımından doğabilecek çeşitli sağlık sorunlarının, pasif içiciler de göz önüne alınırsa, ülke nüfusunun büyük bir kısmını etkileyebileceği düşünülmektedir. Sigara kullanımı konusunda gerek koruyucu çalışmaların, gerekse var olan yasal düzenlemelerin etkinleştirilmesinin toplum sağlığı açısından önemli olduğu görülmektedir.

Ergenlik döneminde de alkol kullanımının olduğunun saptanması, koruyucu çalışmaların ve yasal düzenlemelerin etkinleştirilmesinin, psiko-sosyal bir modelin benimsenmesinin önemine dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, gençlere yönelik koruma ve önleme çalışmaları önem kazanmaktadır (Psikologlar Derneği Araştırması,2003).

12. İLK KULLANILAN MADDE

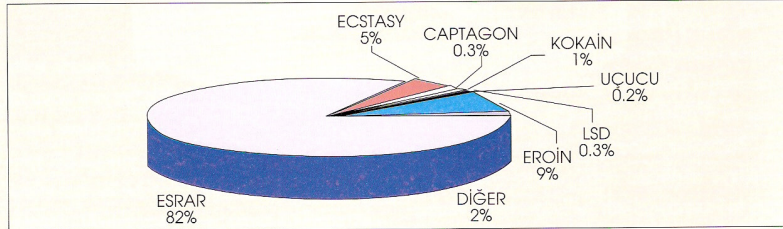
BİLİNMEYEN	ESRAR	MARİHUANA	KOKAİN	AFYON	EROİN	ECSTASY	CAPTAGON	UÇUCU	DİĞER
138	1300	4	4	1	88	35	2	8	38

Tablo 12: Madde Kullananların İlk Kullandığı Madde Faktörüne Göre Dağılımı

13. KULLANDIĞI MADDE

ESRAR	ECSTASY	CAPTAGON	KOKAİN	LSD	UÇUCU	EROİN	DİĞER
1388	78	6	20	6	4	147	32

Tablo 13: Madde Kullananların Kullandığı Madde Faktörüne Göre Dağılımı

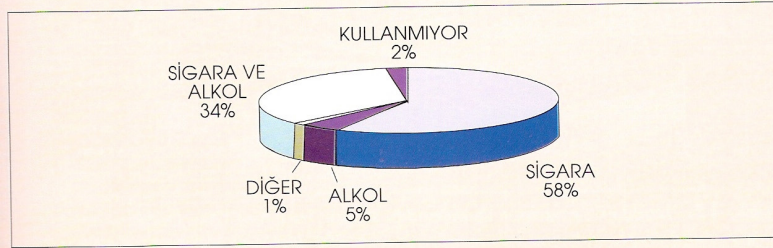
Gelir düzeyi değişkenine baktığımızda %35 ile 0-250 milyon, %24 ile 250-500 milyon gelir düzeyinde bulunmuştur; gelir kaynağı faktörüne baktığımızda ise %26 ile işçi, %22 ile diğer, %14 ile serbest meslek gelir kaynağı olarak tespit edilmiştir.

Böylelikle anket verilerine göre madde ve bağımlılığı ile ilişkili kişilerin büyük çoğunluğunun alt sosyo-ekonomik düzeyde buldukları

görülmektedir. Öğrenim düzeyi değişkeninde olduğu gibi, Türkiye gerçeğinde evreni oluşturanların büyük çoğunluğunun alt/orta sosyo-ekonomik düzeyde yer almasının, anket verilerine konu olan kişilerin de çoğunluğunun alt/orta sosyo-ekonomik düzeyden olmasına açıklık getirdiği düşünülebilir. Her ne kadar tüm sosyo-ekonomik düzeylerden madde bağımlılığı tespit edilmiş olsa da çeşitli nedenlerle anket verilerine yansımadağı düşünülmektedir.

11. UYUŞTURUCUYA BAŞLAMADAN ÖNCE KULLANILAN MADDE

SİGARA	ALKOL	DİĞER	SİGARA VE ALKOL	KULLANMIYOR
734	59	16	427	31

Tablo 11: Madde Kullananların Uyuşturucu Maddeye Başlamadan Önce Kullandığı Maddeye Göre Dağılımı

Anket verilerine göre madde ve bağımlılığı ile ilişkili kişilerin büyük çoğunluğunun madde kullanımına başlamadan önce sigara kullanmaya başladığı görülmektedir, bunu sigara ve alkolün beraber kullanımı izlemektedir. Bağımlılık sürecinde sigara ve alkolün maddeye alımda öncü olduğu, sigara ve alkol kullanmayanların ise bağımlılık sürecine kullananlara oranla uzak oldukları, paylaşı-

lan sosyal ortamların ve yaşamların böylelikle ayrıştığı söylenebilir.

Başka bir araştırmaya katılan madde kullananların %50'sinden fazlası, yaşam boyu en az bir kaç kez sigara kullandığını rapor etmiştir. Bu, sigaranın son derece yaygın bir şekilde kullanıldığına ve önemli bir toplumsal sorun oluşturduğuna işaret etmektedir. Üstelik,

Metamfetamin Doğu ve Güneydoğu Asya'da ve Kuzey Amerika'da en yaygın sentetik uyuşturucu iken, Avrupa pazarında Amfetamin daha yaygındır. Asya'da kaçakçılığı yapılan metamfetaminin saflık oranı daha azdır ve tablet formunda diğer maddelerde karışımı yapılmaktadır. ABD'deki Metamfetamin genellikle enjekte edilerek kullanılmaktadır.

6. 1. 2. Türkiye Sentetik Uyuşturucu Trendleri

Türkiye'nin bulunduğu coğrafya üzerinde cereyan eden yasadışı uyuşturucu madde trafiğinin tek yönlü bir seyir izlemediği, bölgede yaşanan savaş ve iç karışıklıklar ile ülkelerin siyasi yapılarındaki değişimlerden de etkilendiği bir gerçektir. Türkiye maruz olduğu yoğun eroin akımının yanı sıra son yıllarda özellikle Avrupa ülkelerinde yaşanan sentetik uyuşturucu patlamasından da olumsuz yönde etkilenmektedir. Sentetik uyuşturucular ve uyuşturucu madde imalinde kullanılan kimyasal maddeler, Balkan Rotasının tersi yönünde bir akımla Avrupa ülkelerinden doğuya doğru bir seyir izlemektedir. Gün geçtikçe tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sentetik uyuşturucuların kaçakçılığında ve kullanımında artış gözlemlenmektedir. Ancak Türkiye'deki kullanım boyları Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında oldukça düşük seviyededir.

YILLAR	1999	2000	2001	2002	2003
DİĞER SENTETİKLER	47.128	14.603	7.281	18.023	18.859
CAPTAGON	1.749.305	757.769	1.088.081	6.713.493	2.332.081
ECSTASY	11.712	33.894	101.096	94.027	447.091
TOPLAM ADET	1.842.235	806.266	1.196.458	6.825.543	2.798.033
TOPLAM OLAY	158	189	694	321	450
TOPLAM ŞAHIS	359	470	516	778	1012

Tablo: Yıllara Göre Sentetik Uyuşturucu Madde Yakalama Miktarları

İstanbul	Kilis	Ankara	Gaziantep	Kayseri	Edirne	Diyarbakır	İzmir	Osmaniye	Muğla
1.540.881	283004	137014	123916	118452	97514	30458	690	140	14

Tablo: 2003 Yılında Ele Geçirilen Captagon Haplarının İllere Göre Dağılımı

ÜLKE ADI	CİNSİ	OLAY SAYISI	ŞÜPHELİ		MİKTAR	
			YAKALANAN	ADET	KİLO	GRAM
İNGİLTERE	EROİN	4	15		665	
İSVİÇRE	EROİN	1	6		33	945
İSVEÇ	KOKAİN	1	2		1	
	ECSTASY	1	2	6.000		
İSPANYA	EROİN	1	2		65	
	KOKAİN	1	1			100
İTALYA	EROİN	2	6		75	829
K.K.T.C	ESRAR	10	17		15	630
	EROİN	4	4		2	592
	KOKAİN	1	2			1
	CAPTAGON	1	2	695		
	KENEVİR BİTKİSİ	3	5		3	
MACARİSTAN	AFYON	1	1			6
MAKEDONYA	ESRAR	2	3		48	21
	EROİN	2	2		1	540
MİSİR	KOKAİN	1	1			508
PAKİSTAN	EROİN	1	1		21	
ROMANYA	EROİN	3	3		105	846
	DİĞER SENTETİK UYUŞTURUCULAR	1	1	49.980		
SİRBİSTAN - KARADAĞ	EROİN	1	1		5	50
SUUDİ ARABİSTAN	ESRAR	1	1			10
SURİYE	CAPTAGON	1	1	45.000		

Tablo: 2003 Yılında Yurt Dışında Uyuşturucu Madde Olaylarına Karışan Türk Uyruklularının Şahısların Ülkelere Göre Dağılımı

mektedir. Kuzey Karadeniz Rotasındaki uyuşturucu trafiğindeki artış sebebiyle, söz konusu rota üzerinde bulunan ülke vatandaşlarının kurye, taşıyıcı, sürücü gibi amaçlarla kullanılmaya başlanması ve ayrıca Balkan ülkelerinde de etnik kökenli değişik Balkan ülke vatandaşlarının Balkan rotası üzerinde işlenen uyuşturucu suçuna hakim olmaya başlamaları bu durumu etkilemiştir.

2003 yılı içerisinde, 280 Türk vatandaşı, 25 ülkede meydana gelen 147 uyuşturucu madde olayında yakalanmıştır. Türk vatandaşlarının karışıklı olaylarda ele geçirilen uyuşturucu cinslerine göre eroin suçları hem olay sayısı, hem yakalanan şahıs sayısı hem

de yakalanan uyuşturucu miktarı bazında birinci sırada yer almış, esrar, kokain ve sentetik uyuşturucu suçları sıralamayı takip etmiştir.

Yurtdışında Türklerin karışmış oldukları olaylar incelendiğinde, yurtdışında yakalanan Türklerin % 49.8'inin Almanya'da yakalandığı, bu oranı %10.8 ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin, % 6.5 ile Avusturya'nın ve % 5.4 ile İngiltere'nin takip ettiği anlaşılmaktadır. 2003 yılında Türklerin karışıklı olaylarda ele geçirilen tüm uyuşturucuların (sentetik uyuşturucular hariç) ülkelere göre dağılımında Fransa % 24.4'lük, İngiltere % 23.8'lik, Almanya % 12.5'lik, Bulgaristan % 11.7'lik oranları ele geçirmişlerdir. Sentetik uyuşturu-

MADDE CİNSİ	DEDEKTÖR KÖPEK	MUHBİR	TEKNİK TAKİP	ARAMA	İHBAR	DİĞER
ESRAR	86	874	444	969	895	924
EROİN	30	188	66	135	84	30
BAZMORFİN	-	1	1	-	-	-
AFYON	4	9	3	8	5	-
KOKAİN	-	45	19	33	-	11
ASETİK ANHİDRİT	-	1	-	-	-	-
SENTETİK ECZA	-	18	-	94	32	23
CAPTAGON	-	8	9	8	-	-
ECSTASY	20	113	26	258	147	77
TOPLAM	140	1257	568	1505	1163	1065

Tablo-13 2005 Yılında Meydana Gelen Yakalamaların Metotlarına Göre Dağılımı

5. YAKALANAN ŞAHISLARA GÖRE DEĞERLENDİRME

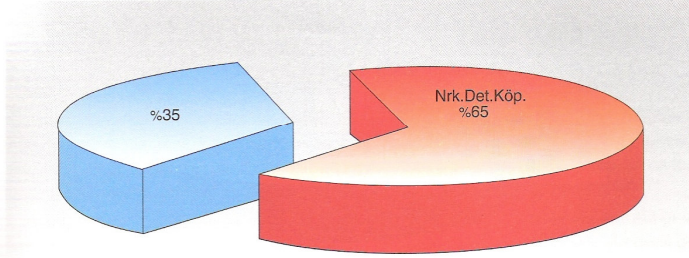
5.1 Madde Cinsine Göre Değerlendirme

Ülkemizde haklarında uyuşturucu madde kaçakçılığından dolayı adli işlem yapılan şahısların %67,4'nün esrar, %15'nin ecstasy ve %10,7'sinin eroin maddesi olaylarında yakalandıkları tespit edilmiştir (Tablo-14). Esrar maddesi olaylarında yakalanan şüphelilerin sayısının ilk sırada yer alması, ülkemizde en çok kullanıcısı bulunan uyuşturucu madde esrar maddesi olmasından kaynaklanmaktadır.

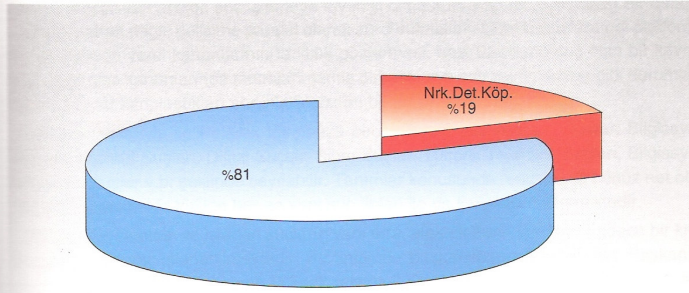
MADDE CİNSİ	YAKALANAN ŞAHIS SAYISI	YÜZDE ORANI
ESRAR	8071	67,4
EROİN	1278	10,7
BAZMORFİN	7	0,1
AFYON	46	0,4
KOKAİN	456	3,8
ASETİK ANHİDRİT	1	0,0
SENTETİK ECZA	236	2,0
CAPTAGON	90	0,8
ECSTASY	1794	15,0
TOPLAM	11979	100,0

Tablo-14 2005 Yılında Hakkında Adli İşlem Yapılan Şüphelilerin Suça Konu Olan Madde Cinsine Göre Dağılımı

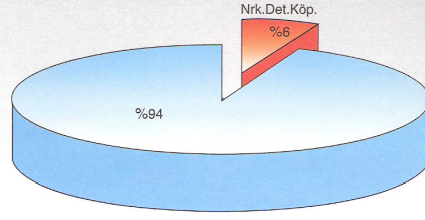
2004 ve 2005 yıllarını karşılaştırdığımızda, 2005 yılında esrar, kokain ve ecstasy maddesi olaylarına karışan şahısların sayılarında artış olduğu görülmektedir (Tablo-15). Ecstasy maddesindeki bu artış, son yıllarda ülkemize yönelik olarak gerçekleştirilen ecstasy maddesi kaçakçılığındaki artıştan ve il birimlerimizin bu yıl içerisinde sokak satıcılarına yönelik yoğun mücadelesinden kaynaklanmaktadır.

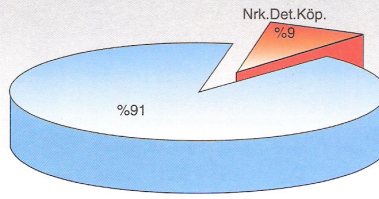
Grafik-10 2005 Yılı Afyon Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

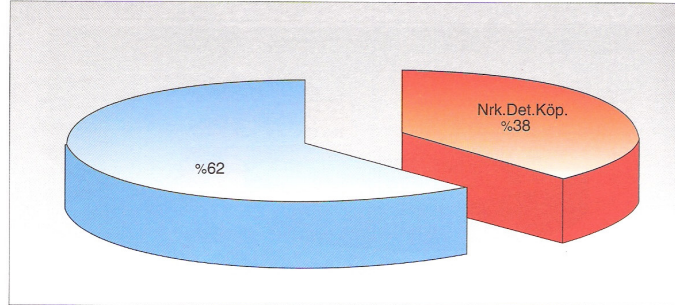
Grafik-11 2005 Yılı Baz Morfin Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

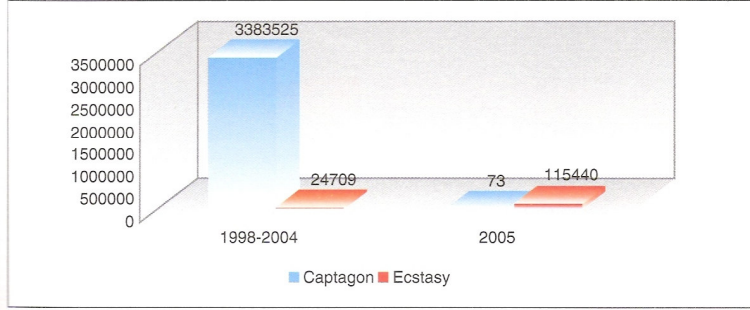
Grafik-7 2005 Yılı Esrar Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

Grafik-8 2005 Yılı Ecstasy Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

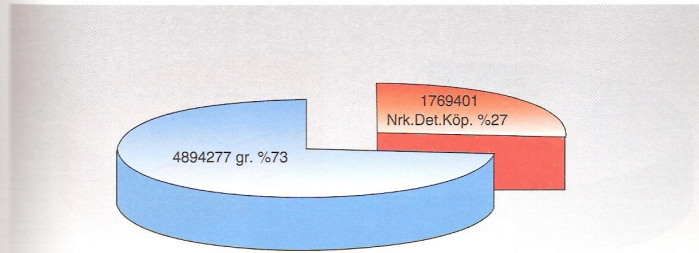
Grafik-9 2005 Yılı Kokain Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

Grafik-4 Yıllara Göre Sentetik Uyuşturucu Madde Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü (adet)

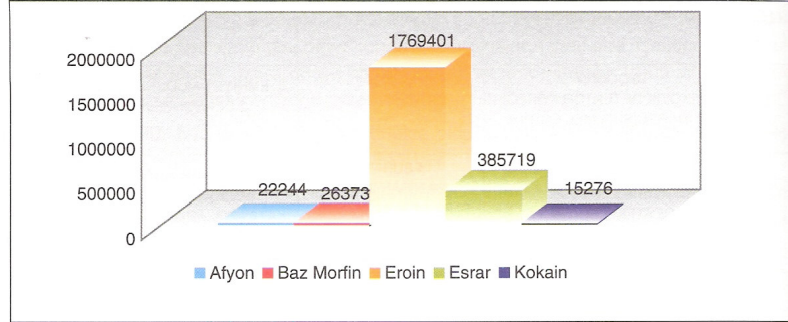

Grafik-5 2005 Yılı Uyuşturucu Madde Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü (adet/gr)

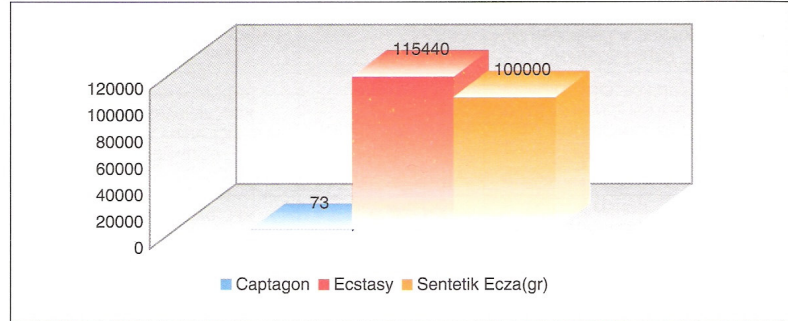

Grafik-6 2005 Yılı Eroin Yakalamalarında Detektör Köpeklerin Rolü

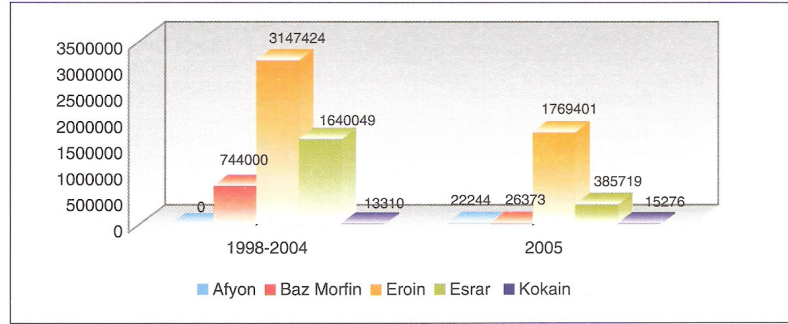
3 - İSTATİSTİKLER

Grafik-1 2005 Yılında Detektör Köpek Marifetiyle Yakalanan Doğal Uyuşturucu Maddeler (gr)

Grafik-2 2005 Yılında Detektör Köpek Marifetiyle Yakalanan Sentetik Uyuşturucu Maddeler (adet/gr)

Grafik-3 Yıllara Göre Detektör Köpek Marifetiyle Yakalanan Doğal Uyuşturucu Madde Yakalamaları (gr)

ÖZGEÇMİŞ

1968 yılında Ankara'da doğdum. İlk ve orta öğrenimimi Ankara Yahya Galip KARGI İlköğretim Okulu ve Anafartalar Lisesinde tamamladım. 1982 yılında Ankara Polis Koleji'ne girdim ve 1986 mezun olarak Polis Akademisi'nde yüksek öğrenimime başladım. 1990 yılında Polis Akademisi'nden Komiser Yardımcısı rütbesiyle mezun olduktan sonra Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'nde göreve başladım. 2002 yılına kadar Ankara Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü bünyesinde çalıştıktan sonra şark görevimin ifası için Elazığ Emniyet Müdürlüğü'ne atandım. Halen Elazığ Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürü olarak görev yapmaktayım. Evli ve bir çocuk babasıyım.